

50ст.
СЪБОТА-НЕДЕЛЯ 23 МАЙ 2009
ГОДИНА 19 БРОЙ 113 (5323)

www.duma.bg

Драконовски мерки за шофьори без книжки

- Откриваме паметник на светите братя в Моравия
- Да се възстанови Международната Кирило-Методиевска награда

Проф. Станислав Семерджиев:

Няма духовност без традиции

▶ 3

▶ 19

▶ 10

24 май

Апостоли на словото, журналистите и Българските учители сме винаги заедно.

Вървим рамо до рамо в празника, но учителите са темела.

Гордеем се с българското учителство.

Духовността и българщината са тяхно дело.

Ежедневно се борим за насъщния, но

Жаждата за просвета у българина не пресъхва.

Задължителните благодарности за учителя не стигат.

Искаме или не - той ни е модел в живота.

Красиво е да имаш професията да даваш частица от себе си.

Леко да хванеш детето за ръка и

Малко по малко да го въвеждаш в живота...

Не друг - вие, учителите, сте мъдростта на България.

Очакваме все силата на вашия пример.

Помним ви със сърцето си - всички наши учители.

Радостта ви от първите ни успехи.

Бълзите ви при раздяла или безсилие.

Труда и тревогата ви за всеки от нас.

Умението ви да ни разбирате и когато бъркаме.

Финия ви усет: да си едновременно

Хладен и топъл, приятел и мъдрец, господар и слуга...

Цветята днес са за вас.

Честит празник!

ИВЕЛИН НИКОЛОВ

ЗА ПЪРВИ ПЪТ ОТ 1945 ГОДИНА

ХАРЧИМ ПО-МАЛКО ТОК

Според международни експерти световното търсене на електроенергия спада

Противно на трайната тенденция с всяка изминала година потреблението на ток да нараства у нас това става с около 3 на сто годишно, експерти очакват през 2009-а за първи път от 1945 година да има спад в

световното търсене на електроенергия. Основната причина за този спад е световната икономическата криза. Прогнозата е на главния икономист на Международната агенция за енергията (МАЕ) Фатих Бирол. Орга-

низацията е подготвила доклад, който ще бъде представен в неделя в Рим на среща на министрите на енергетиката от Г-8. В него се прави анализ за въздействието на финансовата криза върху инвестициите в

енергетиката. Намаленото потребление на ток е едно от основните заключения в документа. МАЕ прогнозира спад с 3,5 на сто на световното търсене на електроенергия.

Стр. 7

СНИМКА ЮРИЙ СТОЯНОВ

Урок по родолюбие изнесе премиерът Сергей Станишев пред ученици в Сатовча вчера. В свободен разговор с младежите министър-председателят говори за левите идеи, за успеха си в училище, за бъдещото управление и дори за личния си живот

ДУМА
21
6

Неделник

Осмото чудо на света - Кехлибарената стая

Стр. 28

Стр. 4-5

Жребий реши кои деца ще ходят на детска градина

Хиляди деца от София събраха равен брой точки за влизане в детските градини и жребий трябваше да реши кои от тях ще се класират и кои не. Резултатите, подредени от компютърната система на Столична община, излязоха около 14 часа вчера, но по-късно бе теглен жребият за малчуганите с равни точки. Списъците с окончателното класиране трябва днес да бъдат разлепени в детските градини, обясни зам.-кметът по образованието Йорданка Фандъкова.

Докато се чакаха резултатите от

жребия, стана ясно, че поне 3000 деца, родени през 2006 г., ще останат извън забавачките в София. Изчисленията бяха изнесени от Цвета Брестнишка от "Асоциация родители", която бе в работната група за изработка на критериите за прием. Друга тревожна информация съобщи по-рано главният архитект на София Петър Диков. По думите му проблемът с детските градини в столицата ще става още по-сериозен. Особено в централните райони на града, където скоро ще има и недостиг на местата в

училищата.

Йорданка Фандъкова пък обясни, че общината няма възможност в центъра на града да строи общински детски градини и затова ще се търси възможност за публично-частно партньорство. Тя също смята, че до три години сериозната криза със забавачките ще отшуми. От своя страна арх. Диков посъветва общината в близките няколко години да построи поне две-три нови училища, тъй като кризата от детските градини ще се пренесе и в началните училища.

Боклукът на София взриви парламента

„Суходол“ работи незаконно, обяви Георги Божинов, Яне заподозря погазване на конституцията

Законопроектът за отпадъците в София скара депутатите вчера и близо 3 часа те си разменяха обвинения и обиди, но така и не стигнаха до крайно решение на проблема. Текстът, внесен от Министерски съвет, предвижда контролът върху сметпочистването в столицата да премине от кметството в ръцете на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, а такса смет да се събира от държавата. Това е опит на Тройната коалиция да използва парламента за предизборна кампания, разпалено обясняваше пред журналисти в кулоарите лидерът на "Ред, законност, справедливост" Яне Янев. Той нарече законопроекта "опит за суспендиране на конституцията". Когато хората са принудени да газят през боклуци, за да стигнат до контейнерите за отпадъци, тогава държавата реагира по единствения възможен правилен начин с този законопроект, контрира от парламентарната трибуна Ангел Найденов, председател на ПГ на Коалиция за България. По думите

му ситуацията, в която държавата се намесва, е необичайна, но това се наложило, защото общината не може да справи сама. Законопроектът влиза в НС не през задната врата, а с голямо закъснение, бе категоричен социалистът Георги Божинов, председател на Комисията по околната среда и водите. По думите му - ясно е, че мафиотите са покровителствани от кмета и от местната власт. Той обясни също, че срокът на площадките за депониране в "Суходол" е изтекъл и това е незаконно и наказуемо според европейските правила. Кой мафиот затвори сметицето, което има обем, за да реализира схемата на трите изхвърлени в света и втора употреба инсталации за отпадъци? Кой замисли, кой реализира и кой ограби софийнци за тези четири години?, попита емоционално Божинов.

Депутатът от ОДС Иван Сотиров пък смята, че е несериозно в края на мандата правителството да предлага радикални решения. Той изчислил, че следващия мандат

ще управляват съвсем други хора и не било честно те да изпълняват подобни закони. Това е единственото трайно и устойчиво решение на проблема с боклуците на София, защити законопроекта зам.-министърът на околната среда и водите Чавдар Георгиев. Яне Яне на два пъти от трибуната призоваваше депутатите да отхвърлят законопроекта и

на два пъти искаше почивки, за да "формулира послания към колегите си". След поредното преброяване в пленарна зала, депутатите нямаха нужния кворум и зам.-председателят Юнал Лютфи прекрати заседанието. Народните избраници ще се съберат извънредно във вторник, за да продължат с обсъждането на още няколко законопроекта.

До 3 г. няма да има завод за отпадъците

До три години няма да има завод за преработка на боклука на София, заяви министърът на регионалното развитие и благоустройството Асен Гагаузов пред журналисти в Министерски съвет. Той коментира също, че законопроектът за управление на отпадъците в столицата е временна мярка, но не „е отрицание на всичко, което сме правили дотук“. Направи се една копка на завод, само че няма проект, така че няма и копка. До три години мога да ви гарантирам, че завод няма да има. Проблемът е какво ще правим до три години - Суходол не може да поеме отпадъците на София, отново ли ще ги балираме и ще ги разкарваме из цялата страна, за което правителството даде повече от 100 млн. лева, попита регионалният министър.

„Позитано“ 20

Пловдив е поредната спирка от кампанията на младите в БСП с мото "България - Презареждане". На 23 май, събота, от 20 часа отборът на победата ще бъде на площад "Централен", съобщиха от БСП-Пловдив.

Пловдивчаните в екипа са Явор Гечев, Атанас Петков и Ганчо Коласъзов. Заедно с други свои приятели от страната те ще представят участието на младите хора в реалната политика на БСП. След купона на площада младите социалисти са планирали "афтер парти" в клуб "Escape".

1675 училища едва оцеляват финансово

Само в 5 на сто от училищата в страната са дадени допълнителните парични бонуси, които се полагат на учителите за 24 май, съобщиха вчера лидерката на Синдиката на българските учители (СБУ) Янка Такева. Заради изплащането на държавните субсидии на 90 на сто 1675 училища са на ръба на финансовото оцеляване. Това се отнася особено за малките селища, в някои села дори заплатите не са дадени от 3 месеца насам, а в 56 на сто от учебните заведения в средното образование не се дават изобщо фонд СБКО и пари за работно облекло.

Заради свиването на бюджета с 10 на сто тази година се задържат около 300 млн. лв. на образованието, смята Янка Такева. Синдикалистите настояват субсидиите в средното образование да се дават на 100%, както са записани в бюджета. От 13-те национални програми за училищата са стартирали само три - за безплатни закуски, за учебниците и за оптимизиране на училищната мрежа. Синдикалистите се опасяват, че парите за кариерно развитие на учителите се пренасочват за други дейности - пътища, инфраструктура или за попълване на "дупките" от спрените еврофондове. Според директори на големи училища пък основната заплата на педагозите продължава да е 450 лв. и пари няма дори за листче хартия. Налагало се постоянно да събират пари от родителите, за да оцеляват училищата.

Коментар на стр. 11

СТАНИШЕВ КЪМ БОЙКО: Погледни българите в очите

Вие, господин Борисов, продължавайте да сте длъжник на българските граждани и да пренебрегвате тяхното право да знаят какво точно им предлагате, какви са Вашите идеи и решения за държавата. С тези думи премиерът Сергей Станишев се обърна с ново писмо към столичния кмет и неформален лидер на ГЕРБ, за да го покани на публичен тв дебат. Преди два дни министър-председателят изпрати послание и към трите национални телевизии, към които се обърна с молба да съдействат за организирането на диспут между двамата. Вчера в отворено писмо той повтори поканата си лично към Борисов. "Вие можете да бягате и да се криете от мен, но от българското

общество няма как да избягате, нито къде да се скриете. Очаквам най-сетне да се престрашите, да приемете моята любезна покана за откровен и честен лидерски диспут и да погледнете българите в очите. На България и трябва лидери, а не странични наблюдатели", пише премиерът. И добавя, че с махленски аргументи Борисов е отклонил поканата, въпреки че е човек, който претендира да е политик и водач. По този начин Вие отново демонстрирахте своето неуважение и пренебрежение към българските граждани - очевидно за Вас те са само един "лош материал", се казва още в писмото. Ако и този път откажете, г-н Борисов, проблемът си е Ваш, завършва Сергей Станишев.

Издательства даряват книги за затвори

НАДЕЖДА УШЕВА

В навечерието на един от най-светлите празници - 24 май, издательствата "Български писател", УИ "Св. Климент Охридски" и "Захарий Стоянов" решават да дарят книги на местата за лишени от свобода. Голяма част от изживяващите доживотна присъда четат, каза зам.-министърът на правосъдието Бойко Рашков при официалното оповестяване на ини-

циативата. В системата има 29 библиотеки - 13 големи, 10 в общежитията и 6 в училищата, съобщи зам.-министърът. По думите му библиотечният фонд е остарял, амортизиран и много бавно обновяващ се. От 2005-а насам това е първият подобен акт, отправен към лишени от свобода. Книгата за тях не е вещь, а приятел, който запълва много от времето им, коментира зам.-министърът. Общо 4-5

хил. тома ще бъдат предоставени с художествена и популярна литература, проза и поезия. УИ "Св. Климент Охридски" дарява 80 заглавия, изд. "Захарий Стоянов" - 100 заглавия с българска и световна класика, публицистични и научни творби, "Български писател" - над 70. Идеята е проявата да стане традиция, защото тези хора са част от обществото и ще се завърнат в него, допълниха инициаторите.

Шествие и молебен за вразумяване на общинските работници се състоя вчера пред общината в Пловдив. В него се включиха полове от цял Пловдив

Драконовски мерки за шофьорите без книжка

Министър Михаил Миков смята, че по-строгите наказания ще намалят жертвите на пътя

Нужни са драконовски мерки за хората, които шофират без книжка, категоричен бе вътрешният министър Михаил Миков вчера. Той представи доклад за обстановката по пътищата в страната за 2008 година. Шефът на МВР наблегна на факта, че са наложителни промените в Закона за движение по пътищата, където да бъдат застъпени много по-строги мерки срещу неспособните водачи.

По вина на шофьори без книжка за първите четири месеца на годината са пострадали 184 души, загинали са 18 от тях. Според министъра е необходимо да бъде променено законодателството и по отношение на родителите, които не обезопасяват децата си в автомобилите. Статистиката на МВР сочи, че от началото на година при катастрофи са пострадали 309 деца, а 19 са загинали. Над 57 процента от ранените са били пътници в автомобилите. Министър Миков напомни, че сега действащият Закон за движение по пътищата е приет през 1999 г. и за десет

години е претърпял много "кърпежи". Приемането на промените обаче вече се превърнало в "механично".

В доклада на МВР пише още, че спрямо първите пет месеца от миналата година през 2009 са намалели тежките катастрофи. От януари досега по пътищата на страната са

регистрирани 2296 тежки пътнотранспортни произшествия, при които са загинали 268 и са били ранени 2859 души. В сравнение със същия период на 2008 г. има намаление на броя на тежките произшествия с 12,8%, на убитите - с 20,5%, а ранените са по-малко с 12,99 на сто. Според Миков не може

да се каже, че тенденцията за намаляване на катастрофите е устойчива.

Министърът потвърди, че ще бъде засилено полицейското присъствие в летния сезон по автомагистралите към морето. Вероятно е в тези участъци да бъдат вкарани повече и от новите мотоциклети на МВР. В момента се монтират и стационарните радари с камери, които се очаква да заработят до 20 дни. Съоръженията ще бъдат 15, но ще променят местата си, уточни министърът. В процес на обсъждане е да спре поставянето на нови билбордове край пътищата. Засега катастрофите в съоръженията министърството числи към катастрофи в дървета и стълбове. За миналата година в тази категория има 46 произшествия, като около 10 са тежки. За тази година те са само три. Министърът поиска и всички ведомства, които имат отношение по проблема за безопасността на движението, като сигнал за важността на темата, да заделят средства при приемането на закона за държавния бюджет.

Няма чистка в системата

Информациите в някои медии за чистка в системата са опит за предизборно ескалиране на напрежението в МВР. Така министър Михаил Миков коментира публикациите, според които във ведомството масово се пенсионираат предсрочно неудобни служители. Той напомни, че работата в МВР е труд първа категория, поради което се полага и по-ранно пенсиониране. Това е необходимо и с цел "отпушване" на системата и даване на възможност за развитие на по-младите служители. Той посочи, че именно заради запушената система има младши следователи на по 55 години. "При 8 хил. души, които имат условия за пенсиониране, когато са пенсионираны значително по-малко - 1000 и малко повече, е несериозно да се говори за чистка", уточни министърът. И обеща, че всеки служител, който има качества, ще продължи и над навършените години.

Гацев обвини Мартин Димитров в престъпление

Николай Гацев, който бе изключен от СДС, подаде жалба срещу Мартин Димитров в Софийската градска прокуратура. Бившият вече седесар обвинява нелегитимния лидер на партията, че е съставял неистински документи и пълномощни, за да представлява СДС пред държавните органи. Гацев припомня в сигнала си, че Димитров не е регистриран от Софийския градски съд като легитимен председател на партията заради множеството искиове срещу избора му.

Бивш полицейски шеф издига Пламен Галев за депутат

Бившият началник на полицията в Дупница и бивш шеф на областните дирекции на МВР в Кюстендил и Благоевград Сашо Янев е член на Инициативния комитет за издигане кандидатурата на Пламен Галев за депутат. Янев внесе вчера заявление за регистрация в Районната избирателна комисия в Кюстендил. Петър Арбов, президент на местния бейзбол клуб "Девълс", също е един от участниците в комитета. Пламен Галев и съдружникът му Ангел Христов в момента са в ареста, но ако станат кандидат-депутати, делото срещу тях ще трябва да бъде временно прекратено. Предстои да стартира подписка за участието на Галев във вота, каза адвокатът му Менко Менков. След като се съберат 10 хил. подписа, Пламен Галев и Ангел Христов ще бъдат регистрирани за участие в изборите.

БСП събира въпроси от избиратели в урна край „Ариана“

Шатра за среща с избиратели откри вчера край езерото "Ариана" градската организация на БСП-София. Това е само първата от общо шест "червени точки", които са част от предизборната кампания на социалистите за европейски парламент. В шатрата ще има активисти на БСП всеки ден от 8 часа сутринта до 8 вечерта. Те ще се срещат с избиратели, ще отговарят на въпросите им и ще участват в дискусии по различни теми, свързани с работата на евродепутатите

ни в Брюксел и Страсбург. В шатрата е поставена и урна, в която столичани могат да пуснат своите въпроси или препоръки към бъдещите евродепутати на Коалиция за България, обясни Илияна Йотова, която е кандидат за втори мандат в Европейския парламент.

На откриването на "червената точка" присъстваха още кандидатите за евродепутати Наталия Стоянова и Деница Златева и председателят на Градската организация на БСП Румен Овчаров.

Червени и сини балони с надпис "За четири години Бойко Борисов разруши София, за колко България" и "Да спасим България заедно от ГЕРБ и ДСБ" раздаваха социалистите край езерото "Ариана"

МАРУСЯ ЛЮБЧЕВА:

Ще сме първа сила на еврото

След вота на 7 юни социалистическата партия ще бъде първа политическа сила у нас, прогнозира кандидатът за евродепутат от Коалиция за България Маруся Любче-

ва, която бе в Кърджали за официалното откриване на кампанията на левицата. Според нея предимството на левицата е силната листа, съставена от професионали-

сти, и работата, която правителството е свършило, макар и в трудни коалиционни условия.

Като едно от големите постижения на групата на социалистите в Европейския парламент тя отчете факта, че Турция вече е започнала преговори по имуществените проблеми на тракийските бежанци, започнала е рабо-

та и между държавната комисия на двете съседни страни и че всичко това вече е въпрос на отношение между ЕС и Турция. Любчева се ангажира да продължи да работи за установяване на пълен контрол върху дейността на Оловно-цинковия комплекс, който е основен замърсител на въздуха в Кърджалийско.

СОЦИАЛИСТИТЕ ПРЕДСТАВЯТ ЕВРОЛИСТАТА СИ В СОФИЯ УТРЕ

В Деня на буквите и братята Кирил и Методий на 24 май от 16.30 часа пред Националния дворец на културата с участието на Сергей Станишев и посланиците на европейската култура детска вокална група "Децата на Севлиево", танцов състав "Нестия", вокална група "Ой, шопе" и "Пеещите кенгурчета" ще бъде представена листата от бюлетина номер 6 за европейските избори на 7 юни 2009 г. - кандидатите за депутати в Европейския парламент от Коалиция за България.

ПЕТЪР ДИМИТРОВ СТАНА ЗАСЛУЖИЛ ГРАЖДаниН НА ВЕТРИНО

С Почетна значка и званието "Заслужил гражданин на община Ветрино" бе удостоен вчера министърът на икономиката и енергетиката на Република България Петър Димитров по време на тържествената сесия на община Ветрино по случай 30-годишнината от обявяването на Ветрино за град. Отличието се присъжда на министър Петър Димитров за приноса му в икономическото развитие на общината. По време на празника на града Петър Димитров дари на жителите на Ветрино книги.

ОТЛОЖИХА ДЕЛОТО СРЕЩУ КМЕТА НА ХАСКОВО

Хасковският окръжен съд отложи за 17 юли делото за подкуп срещу кмета на града Георги Иванов. Магистратите решиха, че трябва да бъдат изискани допълнителни документи от централата на фирма "Дусман" от Германия, както и да бъдат призовани нови свидетели. Преди началото на заседанието адвокатите на кмета са внесли в прокуратурата искане за отвод на наблюдаващия прокурор по делото Петър Мидов с мотиви, че всички дела срещу кмета се разпределят на този прокурор, въпреки метода на ротация на разпределяне на делата в съда.

НОВ ПАМЕТНИК НА РУСКИТЕ ВОИНИ

Първа копка на бъдещ паметник на руските воини-освободители от Руско-турската война 1877-1878 г., загинали при освобождаването на Орханийския район и на София, ще бъде направен в неделя в 10.30 часа в Ботевград. Инициативата е на местното дружество "Русофили", подкрепено от Общинския съвет на Ботевград. Автори на проекта са скулпторът Красимир Ангелов и архитект Венцислав Йочколовски. Паметникът ще е петметров обелиск с четири кръста, символизиращи битките за превземането на върховете Богдан, Баба, Шиндарника и Витиня.

1500 УЧЕНИЦИ В СОФИЯ ИЗЛИЗАТ НА ШЕСТВИЕ ЗА 24 МАЙ

Денят на българската просвета и култура и на славянската писменост 24 май ще бъде отбелязан с празнични ученически шествия в цялата страна, съобщиха от Министерството на образованието и науката. В София в шествието ще участват над 1500 ученици, 7 духовни оркестъра и 7 мажоретни състава от София, Велико Търново, Кърджали, Белградчик и с. Новачене, област Плевен. Колоната ще тръгне в 10.15 ч. на 24 май от кръстовището на бул. "Витоша" и "Патриарх Евтимий", ще премине по бул. "Витоша", "Дондуков" и "Цар Освободител".

БЪЛГАРИЯ

ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ:

Поели сме във Вярната посока

В Благоевград натрупахме голям опит в изработването и защитата на проекти, казва областният управител

ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ е роден през 1957 г. в гр. Гоце Делчев. Завършил е Висшата специална школа на МВР и право в Югозападния университет "Неофит Рилски" - Благоевград. В продължение на 12 години е оперативен работник, две години директор на РДВР - Благоевград, управител на частна охранителна фирма. Пет години е председател на общинския и областния съвет на БСП в Благоевград. От септември 2005 г. е назначен за управител на Благоевградска област.

■ *Господин Димитров, какво е вашето виждане от гледна точка на възможностите на административната система като структура за реализиране на европейските практики и усвояването на европейските фондове?*

- От моята практика на областен управител, както и от опита и изразените позиции на моите колеги в страната мога да кажа, че се очертава назряла необходимост от второ ниво на самоуправление. В този смисъл ние апелираме за увеличаване на правомощията на областните управители. Искам дебело да подчертая, че не става дума за даване на повече власт. Говорим за възможности за работа, за развитие и реализация на европейски проекти, които са с надобщинско значение. Областните управители могат да получат повече права от гледна точка на координиране действията и усилията на общините за реализиране на

секторни политики на областно равнище. Няма да кажа нещо ново, но всички знаем, че в момента Европа е Европа на регионите. При нас има региони, които са много спорни, но можем да тръгнем на първо време от областите, където освен правомощията на областните управители могат да бъдат доразвити и областните съвети за развитие с цел развитие на регионите. В тази посока могат да се направят две стъпки. Първата е да се предоставят правомощия на областните управители да координират, направляват и управляват изнесените на регионално равнище структури на отделните министерства за практическата реализация на регионалните политики. Втората стъпка е ново структуриране на областните съвети за развитие, като от състава им се извадят представителите на държавните структури на регионално ниво и на тяхно място се включат делегираните представители на общин-

ските съвети. По този начин ще се осъществяват ефективни секторни политики на регионално равнище.

■ *Има ли натрупан опит област Благоевград в реализирането на европейски проекти?*

- За кратък период от време Областна администрация Благоевград натрупа опит в изработването и защитата на проекти, макар и възможностите да са само в рамките на "Административен капацитет". В момента реализираме проект, финансиран от МДААР, за публичността и прозрачността в работата на администрацията от Югозападния район. Целта е повече отчетност и по-добра информираност за работата на администрацията. В областта на трансграничното сътрудничество работим много добре и имаме натрупан богат опит в сътрудничеството си със нашите партньори от префектура Серес и префектура Солун. Нашите съседи имат значително по-голям опит, тъй като са доста по-дълго време в Европейския съюз. По отношение на фондовете на ЕС те бяха предимно водещата страна, но с началото на структурните фондове вече и ние имаме възможност да поемаме инициатива.

■ *Кой от проектите, които предстоят да се изпълнят, са със структуроопределящо значение за развитието на област Благоевград?*

- Безспорно това е автомагистрала "Струма", от гледна точка на възможности за регионално развитие, икономически растеж, устойчивост и обществен просперитет.

Проектът за автомагистрала "Струма" е една икономическа необходимост не само за района, но и за държавата. Чрез тази пътна

артерия биха могли да се подобрят условията за бизнес в областта и да се повиши жизненият стандарт. Това е така, тъй като тя се явява част от Международен транспортен коридор Германия-Чехия-Словакия-Унгария, чрез който се реализира процесът на трансгранично сътрудничество с Гърция през ГКПП "Кулата".

Този проект има и своето голямо социално значение за областта. Пътят София-Кулата е най-натовареното трасе дори и в сравнение с автомагистрала "Тракия". На денонощие през него преминават над 18 хиляди автомобила. Това е тежък проблем както за шофьори, така и за хората в населените места, да не говорим за развитието на туризма, който също е приоритетен за област Благоевград.

Възможностите за туризъм са силен коз за България, а всеки знае, че без добри пътища туризъм трудно се прави.

На второ място, това е проектът на фирма "Балканстрой" за изграждане на ски и голф комплекс в местността Кулиното, близо до гр. Разлог. Проектът за развитие на Пирин има за цел планината да израсне като най-модерната планинска курортна зона в Югоизточна Европа и атрактивна туристическа дестинация от световно значение, привличаща цялостно туристи от цял свят.

■ *Какви са новите конкретни насоки в развитието на област Благоевград с оглед предизвикателствата и изискванията на ЕС?*

- Смятам, че с очертаните приоритети в стратегията на област Благоевград, Областният съвет за развитие, който председател е областният управител в мое лице с всички усилия се стреми да отговори на изискванията на ЕС.

Новата приоритетна цел, която заложихме в развитието на област Благоевград, е свързана с възобновяемите алтернативни източници. Основание за това ни дават възможностите и огромните природни ресурси на областта за развитието на този сектор. На първо място, голямо предимство на региона е географското положение - югозападната част на страната, поречието на Струма, Санданското и Петричкото поле са с най-

висок слънчев енергиен потенциал. Вторият ресурс - това е биомасата. Необходимо е проучване на потенциала от дървесна и растителна биомаса и отпадъци в областта. Вятърът и водата също са ресурс в тази насока. Да не говорим за геотермалната енергия, която смятам, че на този етап се подценява. Нека специалистите се произнесат, но аз съм длъжен да отбележа, че в Благоевградска област се намира 40% от дебата на минералните извори в България. Наличието на много източници на геотермална енергия, главно по поречието на Струма и Места позволяват използването им освен за балнеотуризм и за отопление на оранжерии, обществени сгради, хотели и еднолични фамилни постройки. Известна правова бариера пред широкото им използване е държавната собственост на тези източници, голяма част от които са и минерални. Добър пример за ефективно използване на геотермалната енергия са съседните Гърция и особено Македония. Например в гр. Кочани, Македония, от години работи успешно реализиран американски проект за отопление на 18 хектара оранжерии, половината град и промишлени предприятия от фирма "Водовод".

В тази посока разработихме проект, който и спечелихме по програмата за регионално развитие. Основната цел е да се запознаем с опита на регион Западна Гърция заедно с партньори от неправителствения сектор и бизнеса. Като следваща стъпка през есента в програмата "Конкурентоспособност" на Министерството на икономиката ще кандидатстваме за проект за създаване на "Технологичен инкубатор". Чрез него ще търсим възможности за изследвания и създаване на фирми и научен център, който да продължи с проучването на алтернативните източници на енергия в област Благоевград. Крайната цел е да се създаде един технологичен парк, свързан с вятъра, водата, слънцето. Изискванията на Европейския съюз са до 2020 г. близо 15% от енергията да се добива от възобновяеми енергийни източници и съм убеден, че посоката, която сме поели в област Благоевград, е правилна.

”

Проектът за автомагистрала „Струма“ е една икономическа необходимост не само за района, но и за държавата

С голям букет с червени божури първокласничка от СОУ "Св. св. Кирил и Методий" посрещна вчера премиера Сергей Станишев на площада в община Сатовча. В присъствието на кмета д-р Арбен Мименов и областния управител Владимир Димитров той отиде до двора на училището, където пред порутения спортен салон бяха изнесени чиновете на гимназистите за открития урок по родолюбие, който всички чакаха от премиера. Именно за ремонт на въпросния физкультурен салон бе молбата, която отправи към Станишев директорът Исмет Ушев, който се похвали с изцяло ремонтирано училище. Децата няма къде да спортуват и се налага да играят на "Не се сърди, човече" и шах в часовете по физическо възпитание, каза той. Ушев побърза да намери и положителен

СЕРГЕЙ СТАНИШЕВ:

Младите избират левите идеи, защото са честни

Премиерът призна пред ученици в Сатовча, че е плакал от възмущение, когато разбрал, че България със сигурност влиза в ЕС

има нужда от лично пространство, да се види с приятелите, обясни на децата премиерът. Според него твърде много се е засилило "жълтото" в медиите. Чел съм неща за себе си, от които ми е настърхвала косата, каза той, но побърза да допълни, че вече не обръща внимание на клеветите. Бих завел дела, но като знам колко дълго се точат в съда, докато из-

положих много усилия, но това й е професията, опитвам се да я убедя да бъде предпазлива, отговори откровено Станишев. Той все пак изрази надежда, че Елена Йончева е опитен журналист и от 1992 г. работи на различни горещи точки в света. Дай Боже, всичко да е наред, пожела си той.

В следващия парламент е важно какви ще са коалициите,

МИЛЕНА НИКОЛОВА

С обикновени думи лидерът на БСП обясни и на децата своите политически идеи. Той сподели с тях, че да си лев, това е свойство на младите, защото тях ги вълнува справедливостта и са по-чувствителни към лъжата. Според него точно по тази причина много младежи избират да бъдат в БСП. Станишев отново каза, че има амбицията партията му да бъде първата политическа сила след изборите. Премиерът каза, че лявото в България има дълбоки корени и ако училището в Сатовча е основано през 1876 г., то БСП, на която е лидер, съществува от 1891 г. Ние подкрепяме правото на всеки на равен старт в живота, без значение дали родителите са заможни или не, обясни идеите на левията Станишев по повод въпрос на 18-годишно момиче, което наскоро е имало рожден ден, и имало да разбере какво представлява лявата идея.

две традиционни престилки, наречени икрам. После децата си тръгнаха радостно към къщи, за да разкажат на родителите си за срещата, която имали със Станишев. Всеки от тях си тръгна успокоен, че държи съдбата си в свои ръце и че и Станишев, както сам им призна, получавал не само шестици, но и двойки в училище.

Ден по-рано в Благоевград премиерът представи и своята книга "Защото сме социалисти" пред обществеността от града. Аулата беше препълнена с хора, дошли да зададат своите въпроси към Станишев като лидер на БСП и като премиер, да си вземат автограф заедно с книгата му. На влизане му подариха четирилистна детелина и Станишев обеща да я пази като знак за щастие и късмет не само за БСП и него, но и за България. Пред студентите в залата той "докладва", че Югозападният университет "Неофит Рилски" чака вече своите

Той призна, че мандатът е бил труден

и левията много трудно е реализирала социалните си инициативи в коалиция, където двама от партньорите имат близки до десницата виждания. Станишев си припомни колко добра опозиция е била БСП преди години - с идеи и без мръсни игри. Възмущавам се, когато някои хора хленчат и 4 години не мълкнаха да критикуват България. Тези, които не могат да се справят с една община, твърдят, че ще оправят България, заяви премиерът и подчерта, че истинският ръководител в едно следващо дясно правителство ще бъде не Бойко Борисов, а Иван Костов. Той знае какво иска, заключи премиерът. В тази връзка Станишев каза, че наблюдава предложенията на Иван Костов напоследък. Той като икономист има крайно левичарски идеи, но като политик е крайно десен, припомни си времето от 1997 до 2001 г.

СНИМКИ ЮРИЙ СТОЯНОВ

Учениците подариха на Станишев топли вълнени чорапи за времето, когато кара ски в Банско, и две традиционни престилки, наречени икрам

Стотици благаевградчани искаха да получат автограф от Станишев на книгата му "Защото сме социалисти"

ефект, като се похвали, че вече училището има своите надарени шахматисти, но е добре да има и зала за спорт. Станишев веднага побърза да отговори, че ще намери необходимото решение за проблема заедно с министъра на образованието.

Час и половина младежите питаха министър-председателя

за всичко, за което се сетеха, но най-много ги интересуваше личния му живот и това, което го е накарало да повярва в лявата идея. Харесват ли си новите униформи, виждам, че момчетата като мен някога все още затягат възлите на вратовръзките. С тези думи премиерът започна неформалния си разговор с децата. Постът влияе ли на личния ви живот, попита момиче, заинтригувано от живота на Станишев. Лидерът на БСП отговори, че не е приятен чисто човешки непрестанно да бъде следен от камери. Всеки човек

лезе решението, вече всичко ще е загубило смисъл, обясни Станишев, който цитира известната мисъл, че демократията е изключително несъвършена система, но най-добрата, измислена досега.

Друго момиче попита премиера дали си струва да продължи образованието си в България или е по-добре да избере чужбина. По времето на мен и моите връстници ние не можехме да избираме къде да учим, а чужбина беше само днешна Русия, Унгария, Полша и Чехия, каза Станишев. Той посъветва випускничката на средното училище да избере най-подходящото за себе си и побърза да подчертае, че в момента нейните връстници безпроблемно се обучават в редица страни на Западна Европа.

Най-щекотливият въпрос го зададе момиче, което се интересуваше дали премиерът се страхува за своята половина Елена Йончева, която в момента е в Сомалия. Опитвах се да я разубедя да не ходи,

след 20 юли българските политици трябва бързо да сформират правителство

отговори Станишев на въпроса как ще се чувства, ако хората предпочетат Бойко Борисов. Бойко Борисов каза, че ако не получат резултат, който ги удовлетворява, пак ще искат насрочване на нови парламентарни избори. Според мен това не е правилният подход, допълни министър-председателят.

Пред учениците в Сатовча Станишев обясни още, че за него 24 май е един от най-светлите български празници. Когато чуя "Върви, народе възродени", се изпълвам с емоция, обясни той на насядалите деца. По думите му 500 години под османско владичество България е запазила културата си като народ, както и своята кирилица. 24 май е празник на идентичността и самочувствието ни като народ, подчерта премиерът.

Плакал съм веднъж - на 26 септември 2006 г. когато стана ясно, че България ще бъде член на ЕС от 1.01.2007 г., припомни си премиерът своя исторически шанс, че е начело на държавата в този момент.

Учениците си направиха много снимки за спомен с премиера и лидер на БСП и му подариха на изпроводяк топли вълнени чорапи за времето, когато кара ски в Банско, и

обитатели след ремонт за 9 млн. лв. Хората поставиха въпроси от здравеопазване до това да се отчитат електричните им всеки месец и да се направят отстъпки на фирмите, произвеждащи детски консултативи, за да са по-достъпни. На всички в залата лидерът на БСП препоръча бюлетина №6, в която са кандидатите за евродепутати на Коалиция за България.

той. Костов унищожаваше всеки, който не е с тях и политически, и икономически.

Станишев каза, че наскоро разбрал, че Бойко Борисов има 5064 медийни изяви. Питам се кога работи и какво е казал, попита премиерът. Той допълни, че основната работа както на Борисов, така и на десницата е само да оплюват страната и правителството както у нас, така и в Европарламента.

Горчивите проблеми на „сладките“ хора

Близо месец 50 хиляди диабетици не са наясно как ще продължи лечението им

АИДА ПАНИКЯН

„Не успяхме днес да постигнем пълно споразумение, но смятам, че двете страни вървят в посока да се намери решение“, това заяви след близо тричасова среща в Министерството на здравеопазването д-р Крум Касабов, представител за България на датската компания, производител на инсулин. От „Ново Нордиск“ са предложили на МЗ да дарят в много голям размер проблемните продукти, както и регистриране на най-ниските цени на инсулин в Европа. „Предполагам, че следващата седмица ще имаме окончателна позиция по въпроса“, заяви вчера следобед д-р Касабов.

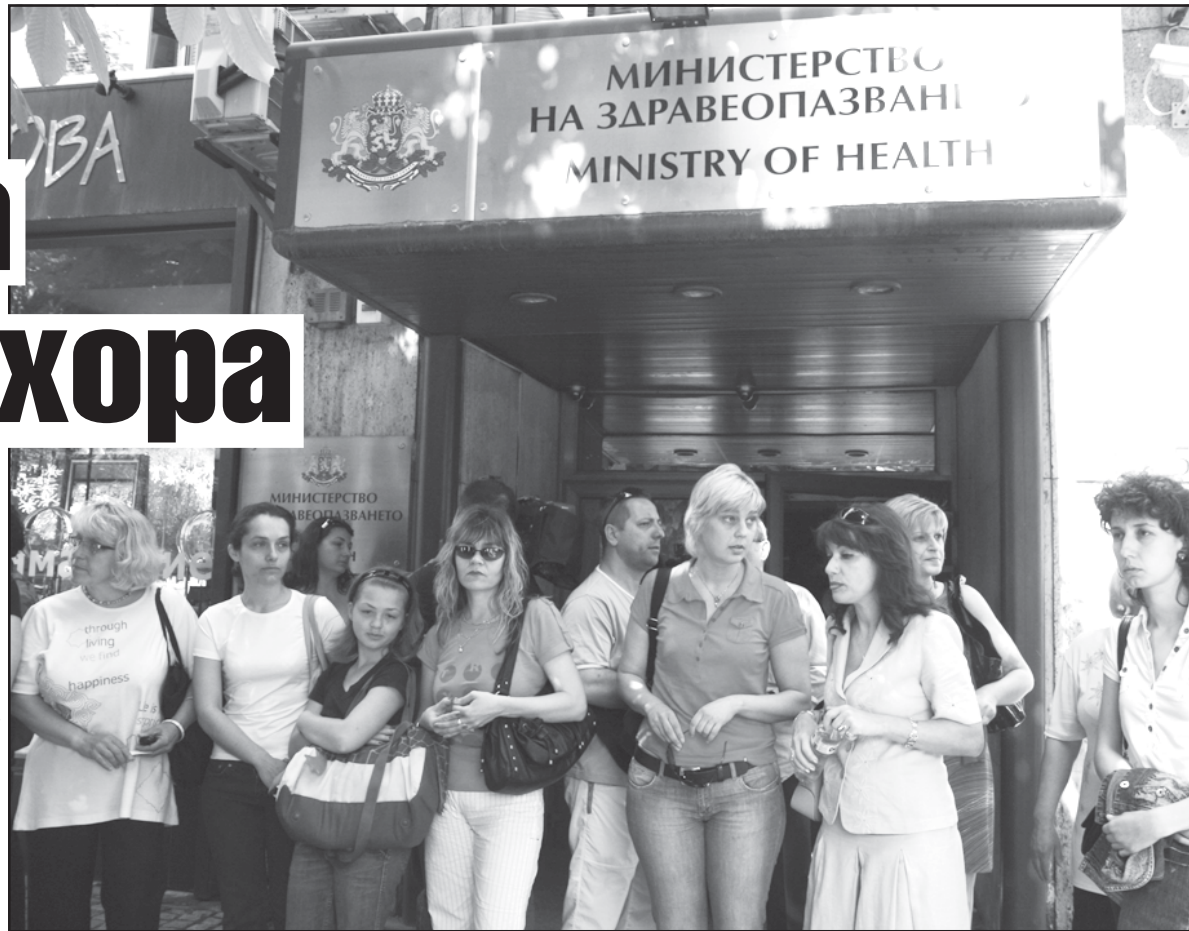
Над 20 майки на деца болни от диабет вчера сутрин бяха пред Министерството на здравеопазването в очакване на резултатите от преговорите между ръководството на ведомството и представител

за Източна Европа на фирмата производител на инсулините, които от другия месец диабетиците у нас няма да могат да получават по линия на НЗОК.

Това не е организиран протест, тук сме, за да изразим недоволството си от неясната ситуация, коментираха майките. Пред МЗ с тях се срещна и независимият депутат и председател на ЕНП Мария Капон.

Имаме уверение на МЗ, че ще застанат на страната на пациентите, каза за ДУМА Елисавета Котова, председателка на Асоциацията на децата с диабет след срещата ѝ в здравното ведомство с д-р Нина Ръсина, директор на дирекция „Лекарствена политика“.

До лош контрол на болестта би довела смяната на инсулина без медицински показания и при бременните жени с диабет, коментира пред ДУМА д-р Катя Тодорова от „Майчин дом“, която завежда кабинет за рискова бременност. Пред този проблем да

ЧИМКА: БЛАГОВЕСТА ЦВЕТКОВА

Майки на деца с диабет близо 6 часа чакаха пред здравното министерство, за да научат как ще продължи лечението на децата им след 1 юни

Лекарският и зъболекарският съюз приеха съвместна декларация, в която се посочва, че двете съсловни организации се противопоставят на създаването на медицинския инспекторат. Според тях това води до пълно администриране на системата и нарушава здравноосигурителния модел. Организациите допълват, че новата структура ще работи успоредно с НЗОК и районните центрове по здравеопазване, и съсловие ще търпи санкции от три страни за едни и същи нарушения.

изправени близо 60 от бременните жени от София и региона, които тя наблюдава. Децата и тий-

нейджърите със захарна болест са над 3 хил., а голямата част от тях ползват един или повече инсу-

лина на „Ново Нордиск“. Всички инсулинови препарати на фирмата са включени в позитивния лекарствен списък, но от нея заявиха, че не са в състояние да работят с касата, тъй като комисията по лекарствения списък е заложила на изключително ниски цени.

Смяната на лечението от един на друг инсулин е свързано с допълнителни разходи за касата - някои пациенти ще вземат нови направления за специалист, а други ще бъдат приети в болница, коментира преди дни директорката на НЗОК д-р Румяна Тодорова.

КНСБ изпраща управителя на НОИ с благодарност

ЕВА КОСТОВА

Във връзка с решението на Народното събрание за избор на нов управител на Националния осигурителен институт, ръководството на КНСБ публично изразява своята гореща признателност към досегашния управител Йордан Христосков - за отговорното и ползотворно сътрудничество с конфедерацията. Това съобщиха вчера от пресцентъра на синдиката. КНСБ оценява високия професионализъм на г-н Христосков, неговата убедена привързаност към принципите и ценностите на солидарните общества, благодарение на което институцията безпрепятствено премина през множество трудни нормативни изменения и нови ангажменти. Вярваме, че и в бъдещата своя дейност Йордан Христосков ще бъде полезен на родната осигурителна теория и практика, се казва още в съобщението. Ръководството на КНСБ му желае от сърце нови професионални постижения и в бъдеще ще разчита на сътрудничество с експерта Христосков, в името на една модерна, качествена и жизнеспособна осигурителна защита за българските граждани.

КНСБ отправя своите поздравления и към новоизбраното ръководство на Националния осигурителен институт, пожелава успешен мандат и очаква да се запазят и доразвият установените отношения на професионално сътрудничество и взаимопомощ между синдиката и институцията.

Б.Р. Редакцията на ДУМА също благодарни на Йордан Христосков за досегашното добро сътрудничество и отзивчивостта за компетентен отговор на многото и различни въпроси на нашите читатели на страниците на вестника. Надяваме се и завтра да ни даде място неговите експертни мнения и коментари като един от „бащите“ на реформата в пенсионната система. А иначе - от приятелите в ДУМА здраве!

Безплатно ще прегледат за рак 300 хиляди души

АИДА ОВАНЕС

Над 200 хил. жени в цялата страна ще бъдат прегледани за рак на гърдата, над 50 хил. - за рак на маточната шийка и други 50 хил. за други онкозаболявания. Това ще стане възможно при осъществяването на проекта по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ „Спри и се прегледай“, за който подписаха договор здравното министерство и Агенцията за социално подпомагане. За него и за още един Министерството на труда и социалната политика чрез оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“ предоставя 24.250 млн. лв. на Министерството на здравеопазването. Вторият проект е „Информирани и здрави“. По него ще бъдат информирани как да пазят здравето си над 2 млн. български граждани. Министър Желев заяви, че

поема ангажимента за осъществяването на двата проекта, но ще разчита и на неправителствения сектор.

Скоро МТСП ще предостави 14 млн. лв. за квалификация и обучение на кадрите в Спешната помощ и още около 10 млн. за джипитата в България. Масларова припомни, че скоро са били предоставени 4 млн. лв. за две болници в страната. Така чрез европейските фондове МТСП ще предостави на МЗ около 48 млн. лв.

Здравеопазването е сравнително малко застъпено във всички европейски програми, с които работи България, затова всеки цент, който отива към здравеопазването, е важен, заяви вицепремиерът по управление на европейските фондове Меглена Пругчиева. Тя призова бързо и качествено да бъдат усвоени средствата, както и за повече прозрачност в изпълнението на програмите и изразходването на парите.

Трудното лечение с „лекарства сираци“ на пациенти с редки болести

ЕВЕЛИНА ДИМОВА

През март 2008 г. Новаartis дари безвъзмездно двугодишно лечение с ТОВИ за 21 деца, болни от муковисцидоза на обща стойност 1 175 577,92 лева. Това е едно от т.нар. лекарства сираци за редки заболявания в България и Европейския съюз. Лекарство сирак е медикамент за диагностика, превенция или лечение на живото застрашаващи или хронично увреждащи заболявания с честота под 5 на 10 000 в Европейската общност, уточняват специалистите. До момента в България се лекуват с хронична миелогенна левкемия (ХМЛ) - бавно прогресиращ рак на кръвта, около 230 пациента с ХМЛ, със заболяемост, според Българския раков регистър,

около 72 ново диагностицирани пациенти годишно. От началото на 2007 г. до януари 2009 г. Новаartis-България е дарил безвъзмездно и лекарството Glivec в количества 812 опаковки на обща стойност от 4 602 050,60 лв. за лечението на пациенти, които излизат от проучвания за ХМЛ, станали ясно още на семинар, организиран от фондация „МОСТ“ преди дни, посветен на лечението на редките болести. Както бе отбелязано на семинара, България е водеща по диагностика на тези заболявания, но не и по тяхното лечение. Според данни на асоциация „Муковисцидоза“ в САЩ и Европа средната продължителност на живота е 35-40 години, а в България около 10 години. Около 210 българи са болни от това нелечимо заболяване.

Четвърти „Пролетни кардиологични дни“

Над 12 водещи кардиолози и кардиохирурзи от Италия, Белгия, Чехия, Южна Африка ще са гости на четвъртите „Пролетни кардиологични дни“, които тази година се провеждат в Пловдив на 23 май. Форумът, който ще събере над 350 български специалисти от цялата страна, е организиран от Българския кардиологичен институт, събщи директорът му проф. Младен Григоров. За времето от откриването на първата кардиологична болница в Плевен преди 3 години, досега са разкрити такива лечебни заведения в Ямбол, Варна и Велико Търново. Във всички тях лечението на инфарктите и други сърдечносъдови заболявания се провежда по най-съвременните методи. В четирите заведения са извършени над 2600 ангиопластики, проведено е лечение на над 1200 пациента с остър коронарен синдром.

143 000 евро за деца в риск

ПЕТЪР МАРИНОВ

Във варненския ДКЦ „Св. Екатерина“ преди ден тържествено бе открит Център за рехабилитация и интеграция на деца в неравностойно положение от 7 до 18 години. Финансирането на проекта по програма ФАР е в размер на 143 000 евро. Капацитетът е за 20 деца, лишени от родителска грижа или с един родител, с физически и сензорни увреждания, както и деца в риск. Центърът разполага и със зала за лечебна физкултура и рехабилитация, компютърна зала и творческа къща, където ще се провеждат куклотерапия, музикотерапия и др.

Учредиха Български пощенски съюз

Печалбата на "Български пощи" за първото тримесечие на тази година е 2,5 млн. лева, заяви Венцислав Харманджиев, изпълнителен директор на "Български пощи" ЕАД, при подписването на споразумение за създаване на Български пощенски съюз, предаде БГНЕС. В новата браншова организация участват още две от частните фирми с пълен лиценз за извършване на всички пощенски услуги. Още една фирма с подобен лиценз ще бъде поканена да участва в сдружението. През последните месеци се забелязва увеличаване на дълговете между фирмите, заяви Павел Петров, управител на една от подписаните споразуменията за основаване на браншова организация. По изчисления, направени от частна пощенска фирма, големите ползватели на пощенски услуги биха съкратили разходите си до 50 процента, ако изберат пощенски услуги вместо куриерски.

Вчера бе направена първа копка на един от най-мащабните инфраструктурни проекти в община Троян - "Изпълнение на първи етап на интегрирания проект за водния цикъл на град Троян"

Съдбата на спрените пари по САПАРД - ясна на 25 май

Вицепремиерът Меглена Плугчиева и земеделският министър Валери Цветанов ще разговарят в Брюксел с комисаря по земеделие Мариан Фишер Боел

Повече яснота около блокираните пари по програма САПАРД ще има вероятно в началото на следващата седмица. Вицепремиерът Меглена Плугчиева и земеделският министър Валери

Цветанов ще разговарят по темата в Брюксел с комисаря по земеделие Мариан Фишер Боел, събщи БНТ. Около 140 милиона евро са парите за земеделие, които ЕК "замрази" за България

миналата година. Меглена Плугчиева и Валери Цветанов ще разговарят с комисаря по земеделие Боел в понеделник. Двамата ще дадат отчет за свършеното от София в посока отблокиране на

парите от програма САПАРД.

Миналата седмица в Брюксел при отпускането на спрените пари по програма ИСПА вицепремиерът Плугчиева каза, че последните оценки за усвояване на земеделските средства ще бъдат изпратени на ЕК още този месец. Около 140 милиона евро е блокираната сума по САПАРД и тя засяга дейности като преработка на селскостопански и рибни продукти и инвестиции в селското стопанство. До момента Еврокомисията отказва да отпусне парите с аргумента, че няма гаранции срещу създаването на свързани фирми с единствена цел получаване на европейски средства, както и че няма осъдени за злоупотреби с еврофондове. Програма САПАРД ще действа за България до края на годината и дотогава страната има шанс да си върне изгубените средства.

Спад в търсенето на ток тази година за първи път от 1945-а

Спад в търсенето на ток тази година за първи път от 1945-а

Световното търсене на електричество ще спадне през 2009 година за първи път от 1945 година заради икономическата криза. Това прогнозира главният икономист на Международната агенция за енергията (МАЕ) Фатих Бирол, цитиран от Франс прес. Докладът на МАЕ, който ще бъде представен в неделя в Рим на среща на министрите на енергетиката от Г-8, анализира "въздействието на финансовата криза върху инвестициите в енергетиката", отбелязва Бирол, пише БТА.

Едно от основните заключения в доклада на МАЕ е, че "световното потребление на електричество ще намалее през 2009 година за първи път от 1945 година", допълва главният икономист на агенцията, потвърждавайки информацията във в. "Файненшъл таймс". МАЕ прогнозира спад с 3,5 на сто на световното търсене на електричество. За Китай очакваното понижение е "малко над 2 процента", "близо 10 процента в Русия" и "5 процента за страните от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие". Друго заключение в доклада на МАЕ: "Инвестициите във възобновяемите енергии, които се увеличават всяка година през последното десетилетие, вероятно ще спаднат с 38 на сто през 2009 година", посочва Бирол, цитиран от Франс прес.

222 200 са безработните у нас

Икономически активното население в страната на възраст 15-64 навършени години е 66,9 на сто от населението на същата възраст. През първото тримесечие на 2009 г. коефициентът на заетост на населението на 15-64 навършени години запазва равнището си спрямо същия период на миналата година - 62,6 на сто. През първото тримесечие на 2009 г. коефициентът на заетост на населението на 15-64 навършени години запазва равнището си спрямо същия период на миналата година - 62,6 на сто. Коефициентите на заетост по пол също не отбелязват значимо изменение, като достигат съответно 67,1 на сто при мъжете и 58,3 процента при жените.

През първото тримесечие на 2009 г. общият брой на заетите лица на възраст 15 и повече навършени години е 3 262 800 души, а относителният им дял от населението на същата възраст - 49,5 на сто. От всички заети 1 738 700 души, или 53,3 на сто, са мъже и 1 524 100 души, или 46,7 на сто - жени. Самостоятелно заети (със или без наети лица) или неплатени семейни работници са 380 200 души, или 11,7 на сто от работещите, а 2 882 600 души, или 88,3 на сто, са наети лица. От наетите лица 2 099 900 души (72,8 процента) са в частния сектор, а 782 700 - 27,2 процента - в обществените. Делът на жените от наетите в частния сектор е 44,6 процента, а от наетите в обществените сектор - 58 на сто. Повече от половината от заетите лица - 1 862 400 души, или 57,1 на сто, работят в сектора на услугите, в индустрията са заети 1 184 400 души, или 36,3 на сто, а

в селското и горското стопанство - 216 000 души, или 6,6%. През първото тримесечие на 2009 г. безработните лица са 222 200 души, от които 121 800 мъже и 100 400 жени. Коефициентът на безработица е 6,4%, като спрямо първото тримесечие на 2008 г. не отбелязва съществено изменение.

Коефициентите на безработица по пол не се различават съществено и те са съответно 6,5 на сто за мъжете и 6,2 на сто за жените. За разглеждания период безработицата при мъжете се увеличава незначително - с 0,1 пункт, а при жените намалява с 0,5 пункта. Различието в равнището на безработицата по местоживеење остава значително - в селата безработицата е 10,3 на сто, като е близо два пъти по-висока от тази в градовете - 5,2 на сто.

Безработните младежи (15-24 навършени години) са 41 400 души. Коефициентът на младежка безработица е 14,2 на сто, като по пол е съответно 16,8 на сто при мъжете и 10,5 процента при жените. Продължително безработни (от една или повече години) са 97 7000 души, или 43,9 на сто от всички безработни лица. Коефициентът на продължителна безработица е 2,8 на сто, като почти не се различава по пол - той е съответно 2,7 процента за мъжете и 2,9 процента за жените. В селата коефициентът на продължителна безработица достига 5,2 на сто при 2,1 на сто в градовете. С основно или по-ниско образование са 44,5 процента от продължително безработните лица. От всички безработни 32 700 души, или 14,7 на сто търсят първа работа.

С 40% НАМАЛЯХА РАЗРЕШИТЕЛНИТЕ ЗА СТРОЕЖ

През първото тримесечие на 2009 г. местните администрации са издали разрешителни за строеж на 1470 жилищни сгради с 6530 жилища в тях и с 895 173 кв. м разгъната застроена площ (РЗП). Издадени са разрешителни за изграждане и на 79 административни сгради/офиси със съответно 133 761 кв. м РЗП и на 978 други сгради с 711 048 кв. м РЗП, сочат данни на националната статистика. Спрямо предходното тримесечие броят на издадените разрешителни за строеж на жилищни сгради намалява с 40%, жилищата в тях - с 49,3%. Другите сгради намаляват с 36,1% и съответно площта им с 44,2%. В сравнение със същия период на 2008 г. издадените разрешителни за строеж на нови жилищни сгради са с 35,2% по-малко, а жилищата в тях - с 42,9%.

„СТРУМА“ ЩЕ СЕ ИЗГРАЖДА НА 2 ЕТАПА

Изграждането на автомагистрала "Струма" ще бъде на два етапа. Това каза председателят на надзорния съвет на Националната агенция "Пътна инфраструктура" Иван Атанасов по време на Международния икономически форум "Струма" в Благоевград, цитиран от "Фокус". Първият етап предвижда до 2013 година да бъдат изградени участъците Долна Диканя - Благоевград и Сандански - Кулата, за които са необходими 250 млн. евро. През втория етап ще бъде изграден пътният участък Благоевград - Сандански, който ще струва 350 млн. евро. Атанасов допълни, че за цялостното изграждане на автомагистрала "Струма" са планирани общо 600 млн. евро. Той използва посещенията си в Благоевград да се обърне към местната власт в Пиринско и най-вече към местните управители в Сандански, да окажат повече съдействие за по-бързото изграждане на магистралата.

Приключвали преговорите с Австрия и Словения за „Южен поток“

Русия приключва съгласуването на документите по проекта за изграждане на газопровода "Южен поток" с Австрия и Словения, събщи вчера руският министър на енергетиката Сергей Шматко, цитиран от РИА Новости. "В последните две-три седмици в двете страни бяха проведени преговори по междуправителствените споразумения и смятаме, че документите се намират на заключително ниво на съгласуване", каза той.

Това са поредните стъпки по реализацията на проекта, чиято цел е да заобиколи Украйна като транзитно трасе за доставките на руски газ в Европа, след като на 15 май в Сочи беше подписан пакет документи с енергийните държавни компании на България, Сърбия и Гърция, както и с италианската ЕНИ за следващите етапи на работата по газопровода. "Южен поток" ще доставя до Европа руски газ от Новоросийск по дъното на Черно море и през България по две направления. Южното се отклонява през Гърция и оттам по дъното на Адриатическо море до Италия. Северното ще минава през Сърбия, Унгария и след това Словения и Австрия, с които сега се преговаря за включването им в проекта. Капацитетът на газопровода последно бе решено да е 63 млрд. куб. м. Изграждането му ще струва 8.6 млрд. евро, съобщиха миналата седмица от "Газпром", въпреки че предишните изчисления за двойно по-ниска пропускателна способност на тръбата бяха за цена от 10-20 млрд. евро.

Русия обаче е твърдо решена да реализира проекта на всяка цена, като преди месец Шматко заяви на енергийния форум в България, че Москва винаги може да си позволи да продава газ през "Южен поток" на по-ниски цени от тези на сочения като алтернативен европейски проект "Набуко".

СНИМКА ПРЕСОФОБТА

Папа Бенедикт XVI пожела Европа да "остане върна на християнските си корени", след като прие във Ватикана българския президент Георги Парванов. "Стойностите на солидарността и справедливостта, свободата и мира, които днес постоянно се потвърждават, намират още повече сила и солидарност във вечното учение на Христос", заяви папата

Гръцко село гони нашенци

Мургавите ни сънародници живеят във Ватилакос от 20 години

Българските граждани от ромски произход в село Ватилакос, Солунско, вече се страхуват да излязат на улицата след сблъсъците с местното население от последните дни, пише гръцкият вестник "Та неа". Жителите на гръцкото село Ватилакос излязоха на протест с искане българските имигранти, които живеят там, да бъдат незабавно изселени. Протестиращите поискваха спешна намеса на гръцкото вътрешно министерство за изселва-

не на сънародниците ни, които според тях се занимавали с "обири, проституция на малолетни и разпространение на наркотици". Напрежението между български и гръцки е резултат от сбиване, при което пострадаха четирима местни жители.

В село Ватилакос, което се намира на 20 км от Солун, има общо 3000 жители, като около 600 от тях са български имигранти от ромски произход. Те живеят в селото вече 20 години, настанили са се в

складове и обори, за които плащат наем на жители от селото. Повечето работят за надлетни и разпространение на наркотици, посочва в "Та неа".

Българският консул в Солун Александър Михов съобщи за БНР, че дипломатическата мисия е заявила готовност пред гръцките власти за съдействие по случая.

Междувременно гръцката полиция съобщи, че води разследване по жалба, че полицейският скъсал Корана при проверка на иракски имигрант, съобщи Асошиейтед прес. Гръцката полиция арестувала

имигранта по подозрение, че е опитал да хвърли запалителна бомба по полицейски участък в Атина. Според арестувания полицейски скъсал носеното от него копие на свещената книга на мюсюлманите по време на проверка на документите му за самоличност.

Новината бързо се разпространи из имигрантските общности на афганистанците, пакистанците и сирийците в Атина, които се стекоха на протест в центъра на гръцката столица, който завърши със сблъсъци. Организации за защита на човешките права на имигрантите организираха вчерашен протест.

Републиканци искат демократите „да спрат да строят социализъм“

Националният комитет на опозиционната в момента Републиканска партия в САЩ призова управляващата Демократическа партия "да спре да тласка страната към социализъм", предаде ИТАР-ТАСС. Агенцията цитира електронния вестник "Политико", според който резолюцията на републиканците била резултат от компромис. Първоначалният вариант бил още по-твърд и в него се говорело за "демократическата социалистическа партия" в САЩ.

Основан повод за нападите е икономическата политика на новата администрация на демократите начело с президента Барак Обама. Тя предвижда рязко засилване на държавната намеса в икономиката на страната

с оглед борба срещу острата финансово-икономическа криза. Според днешните власти, тази намеса се осъществява по принуда и е нещо временно, при това започнала не по времето на Обама, а още през мандата на неговия предшественик консерватор - републиканец Джордж Буш, отбелязва агенцията.

Помолен да коментира опитите на републиканците да "применуват" Демократическата партия, говорителят на Белия дом Робърт Гибс отвърнал с шега. "Ако погледнем предизвикателствата, пред които днес са изправени (републиканците), на тяхно място и аз не бих открил по-добър начин да си губя времето", казал той.

Чавес продължи с национализацията

Президентът Уго Чавес обяви национализацията на няколко компании за производство на метали, за да освободи пътя за голямо "социалистическо" държавно предприятие, без да дава повече подробности.

"Няма какво да се обсъжда. Обмисляли сме го дълго време", каза той в телевизионно обръщение.

Сред предприятията, които ще бъдат национализирани, Чавес посочи "Matesi", "Consigua", "Ceramicas Carabobo", "Tavsá", "Orinoco Iron" и "Venprecas", които принадлежат на венецуелския холдинг IBN.

Антиромски клип възмути чехи

Антиромски клип в кампанията в Чехия за предстоящите идния месец избори за Европейски парламент предизвика скандал, съобщи Би Би Си. В предизборния материал на крайнодясната Национална партия (НП) се говори за "окончателно решение на ромския въпрос" и на фона на кадри с роми е изписан лозунгът "Да спрем да облагодетелстваме ромите". Клипът бе излъчен по държавната телевизия. Нейният генерален директор Иржи Янечек обеща, че материалът няма да бъде показван повече.

Премиерът Ян Фишер

и министърът на правата на човека Михаел Кожаб обаче заявиха, че смятат материала за незаконен. Клипът извиква спомена за "окончателното решение на еврейски въпрос (от нацистите) през Втората световна война", коментира Фишер, който обеща да работи за правата на ромите. Министърът на вътрешните работи Мартин Пецина съобщи, че ще се опита да издейства забрана на Националната партия.

Ромите в Чехия, много от които живеят в бедност, отдавна се оплакват, че са подложени на дискриминация, посочва Би Би Си.

ФРЕНСКАТА ЛЕВИЦА Е СИГУРНА В ПОБЕДАТА СИ

Ръководителят на кампанията на Социалистическата партия на Франция за европейските парламентарни избори Жан-Кристоф Камбадели заяви, че "левицата ще разбие Съюз за народно движение" на евроизборите. При последното проучване на общественото мнение СНД събра само 27% подкрепа. Според Камбадели "освен СНД никой друг не подкрепя правителството".

ОЩЕ \$91,3 МЛРД. ЗА ВОЙНА

Американският Сенат одобри отделянето на допълнителни 91,3 млрд. долара за провеждането на военните операции в Ирак и Афганистан. Парите се предвижда да бъдат предоставени в рамките на тази финансова година, която свършва на 1 октомври.

НАСА ОТЛОЖИ КАЦАНЕТО НА „АТЛАНТИС“

НАСА оповести, че отлага завръщането на Земята на совалката "Атлантис" поради лошо време в района на приземяването във Флорида. "Атлантис", която се завръща от 11-дневна мисия за ремонт на орбиталния телескоп "Хъбъл", трябваше да се приземи по план в 15,39 ч. по Гринуич на пистата на Космическия център "Дж. Ф. Кенеди".

Град с размери на топките за тенис се изсипа в четвъртък вечерта в района на френския град Роан. Повредени са жилищни сгради, много автомобили и са унищожени посеви

АРЕСТУВАХА БАНДА В ЕЛ ЕЙ

Над 80 членове на улична банда, нападала афроамериканци в предградие на Лос Анджелис, бяха арестувани в най-голямата акция срещу банди в историята на САЩ. Министерството на правосъдието съобщи, че близо 1400 полицаи са претърсили изпълненото с банди предградие Хавайски градини и са арестували 88 души по обвинения във федерални и щатски престъпления, свързани с рекет.

Британската авиокомпания "Бритиш Еървейз" обяви годишна загуба от 375 милиона паунда (590 милиона долара) за годината до март 2009 г. спрямо печалбата от 712 милиона паунда година по-рано, предаде АФП. Авиокомпанията съобщи, че условията в индустрията са много трудни и възстановяването ще отнеме повече време, отколкото се смяташе първоначално

Във Флорида фалира банка

Най-големият банков фалит в САЩ от началото на годината бе регистриран във Флорида. Обявилата банкрут банка е "БанкЮнайтед Еф Ес Би", чиито активи са изчислени на 12,8 млрд. долара. Тя е била най-голямата независима банка във Флорида - щат, който бе засегнат тежко от кризата на пазара на недвижими имоти в САЩ. Американското ми-

нистерство на финансите възнамерява да използва върнатата от банките държавна помощ, за да продължи да поддържа финансовия сектор. Това съобщи министърът на финансите Тимъти Гайтнър. Гайтнър обаче увери, че пакетът за стимулиране на икономиката от 700 млрд. долара няма да стане постоянна програма.

Москва ни плаши с нова криза

Европа не възприе аргументите на Русия за причините за икономическия и финансовия колапс

Поредната 23-та среща Русия-ЕС в Хабаровск приключи, предаде ИТАР-ТАСС. Руската делегация беше оглавявана от президента Медведев, а делегацията на Европейския съюз - от президента на Чехия Вацлав Клаус, председател на ЕК Жозе Мануел Барозу и върховния представител на ЕС по външната политика и сигурността Хавиер Солана.

На форума на първо място бяха обсъдени темите за преодоляване на финансово-икономическата криза, сътрудничеството между Русия и Европа в енергийната сфера и формирането на архитектурата на европейската сигурност. На пресконференция след завършването на срещата Медведев констатира, че засега никой не е разбрал закономерността на световната финансова и икономическа криза.

“Ние, разбира се, поговорихме за всички текущи проблеми, за тези мерки, които се предприемат в нашите страни. Стигнахме до очевидния извод, че за съжаление засега никой не е разбрал закономерността на тази криза”, заяви Медведев.

Руският президент постави и друг сериозен акцент в хода на разговорите, касаещ Източното партньорство между ЕС и шест бивши съветски републики (Азербайджан, Грузия, Молдова, Украйна, Армения и Беларус). “Всяко партньорство е по-добро от конфликтите, но сме притеснени, че някои страни се опитват да използват тази структура като партньорство срещу Русия”, подчерта Медведев. “Не бихме искали Източното партньорство да се превърне в антируски

съюз”, допълни руският президент, като в същото време не се опита да скрие разочарованието си от подкрепата на ЕС за грузинския президент Михаил Саакашвили.

В Хабаровск ЕС и Русия се опитаха да съгласуват създаването на “система за ранно енергийно предупреждение”, която трябва да спомага за предотвратяването на конфликти, свързани с петролните и газовите доставки за ЕС. Руската страна посочи като аргумент опасенията си от поведението на Украйна, която почти не е в състояние да заплаща газовите доставки и свързва ситуацията с възникването на нова енергийна криза.

Както можеше да се очаква, руската позиция се фокусира над опитите да бъде защитена позицията на “Газпром”, която

СРЕЩАТА НА ВЪРХА ЕС-РУСИЯ В ХАБАРОВСК НЕ ОПРАВДА НАДЕЖДТЕ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ЕК БАРОЗУ И РУСКИЯ ПРЕЗИДЕНТ МЕДВЕДЕВ. ЕВРОПЕЙСКИТЕ ЛИДЕРИ ЗАЯВИХА, ЧЕ РАЗГОВОРИТЕ СА УВЕЛИЧИЛИ ДОВЕРИЕТО, НО НАПРЕЖЕНИЕТО ЗАРАДИ ЕНЕРГИЙНИТЕ ДОСТАВКИ Е ОСТАНАЛО

може да бъде застрашена от проекта за газопровод “Набуко”. В тази връзка ЕС се опита да убеди Русия да се откаже от политиката на протекционизъм. Представителите на съюза дадоха ясно послание, че не се отказват от енергийната харта за връзките си с Из-

точна Европа. “Отворени сме за дискутиране на въпросите, повдигнати от Русия, но като градим на основата на съществуващите споразумения без да разрушаваме, без да поставяме под натиск системата, която вече съществува”, заяви в тази връзка Барозу.

Лидерите на Русия и ЕС се опитаха да преодолеят дълбоките различия относно търговията и енергийните доставки, в частност тези на руски газ, но освен позитивно насочени послания за продължаване на преговорите, да конкретни резултати не се стигна.

Взимай шинела и си отивай вкъщи

Министърът на отбраната на Русия Анатолий Сердюков разказа пред “Российская газета” за новия облик на руските Въоръжени сили

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

ДУМА

ЮРИЙ ГАВРИЛОВ

■ Анатолий Едуардович, армията се съкращава до 1 милион щика. Обяснете на читателите: колко и какви военни са необходими на страната, за да бъде гарантирана сигурността ѝ?

- Процесът на обновяване още не е завършил. Ние се опитваме да постигнем определено съотношение на офицерския и редовия състав. Първите трябва да са около 15 процента. Останалите ще са военнослужещи с повиквателни и войници-сержанти с договори. Такова съотношение според нас е оптималното. Но то продължава да е въпрос за достатъчно сериозно обсъждане.

■ Кого няма да съкращавате?

- Най-сериозно се занимаваме с новия облик на Сухопътните войски. Няма да има полкове и дивизии. Това означава съкращение на офицерите и значителен прираст на редовия и сержантския състав. Във Военноморския флот няма да има кардинални промени. Във ВВС преминаване към система на авиобазии, преразглеждаме управленските и осигуряващите звена. Практически не сме засегнали Въздушно-десантните войски. Оптимизираме само осигуряващите служби и управлението на Космическите войски и на Ракетните войски със стратегическо назначение.

■ Не е тайна, че промените в армията се възприемат от обществото нееднозначно...

- И още как (усмива се).

■ Опонентите ви казват, че не може да се реформира цялата армия наведнъж. Трябвало да се започне от един окръг, от флота, от вид или род войски. И едва след това да се използва новата система в цялата армия.

- С други думи да правим експеримент? Експерименти имаше много, доколкото си спомням, през последните 30-40 г. само с това се занимавахме. Без да приключим един, започвахме друг. В крайна сметка всичко се обвърна в един продължителен и муден процес. Надробихме хиляди бази, складове, безбройни автопаркове, някакви дребни войнски части. И никой на практика не управляваше този апарат, те си живееха само за себе си! Повече това не можеше да се търпи.

■ Какво да се прави?

- Сега се опитваме да изградим строг вертикал на управлението. Да видим кой е излишен, ненужен, дублиращ. Затова това не е съвсем реформа, а все пак, както казваме ние, нов облик на Въоръжените сили. Ето пример от неотдавнашния ни опит: по време на конфликта в Южна Осетия, за да съберем необходимия брой специалисти, се наложи буквално да преровим всички видове войски. Не можехме да вземем конкретна част и да я изпра-

тим да изпълнява задача - такива просто нямаше. Това е пълен абсурд. Затова и пилоти търсехме из цялата страна, при това, като правило, не в полковете, а в учебните центрове сред преподавателите.

■ Не е тайна, че повечето от генералите ни винаги са били противници на професионалната армия. А вие как смятате?

- Смятам, че трябва да приемем смесената форма. Необходими са ни хора по договор, особено със специалности, изискващи сериозна подготовка. Тях ще ги наемаме и ще ги обучаваме. И са ни необходими и войници с повиквателни. Трябва да се има предвид, че създаването на напълно професионална армия води след себе си редица проблеми. Например трябва сериозно да се занимаваме с мобилизационна подготовка на населението. А това са допълнителни разходи.

■ Но много страни ги правят?

- И въпреки това пак имат проблеми. В САЩ далеч не всичко е толкова добре, колкото им се иска. Не случайно там тихомълком вече търсят други начини. В Германия ситуацията е аналогична. Сега там съотношението на наборниците и професионалните войници е 30 към 70. При нас със сигурност остава смесената форма. Докато имаме пари, ще наемаме професионалисти. След това ще видим.

■ Голям брой от военизираните длъжности вече са с граждански статут. Как се определя какъв пост трябва да заема човек с пагони, а какъв - без тях? Защо например зам.-министърът на отбраната по въоръжението не е военен?

- Изхождаме от това, че редица длъжности могат да се изпълняват не само от военнослужещи. Защо трябва задължително да са военни юристи, финансисистите, икономистите? Например в министерството на отбраната са създадени организационно-инспекторско управление, инспекция по личен състав, финансова инспекция. Ние въведохме там длъжности “със звездички”. Това означава, че тях могат да ги заемат и цивилни, и военни.

■ Кой обаче със сигурност няма да остане в армията?

- Ще се уволняват само тези, които са вече на пенсионна възраст, които заради здравословното си състояние не могат да изпълняват задълженията си, които сами искат да напуснат, а също така и офицерите, чиито професионални качества не отговарят на заеманата длъжност.

■ А как смята министерството да помага на бившите си кадри? Особено на младите, трудолюбивите?

- Още веднъж ще повторя: всички, които наистина искат да служат - ще останат да служат. Уверявам ви в това. Но пък онези, които не са служили, а просто са се опитвали да имитират служба, със сигурност ще си отидат. Но никой няма просто така да изхвърлим на улицата. Разработили сме цяла програма за социално осигуряване на военнослужещи. Голям раздел в нея е посветен на съкратените. Даваме им възможност да получат допълнителна специалност - или в нашите (военните), или в другите вузове. Освен това, ако бившият офицер наистина е квалифициран специалист, ние му търсим работа.

Професори молят Обама да преразгледа решението за... Македония

Президентът на САЩ Барак Обама да призове Македония, “да престане да фабрикува антична история” и да преразгледа признането на конституционното име на страната от страна на Вашингтон. Това се казва в писмо, изпратено до Обама по инициатива на гръцкото лоби, подписано от 200 университетски преподаватели от 11 държави, съобща македонската агенция Макфакс.

“Призоваваме да помогнете на правителството в Скопие да разбере, че не може да изгражда национална идентичност за сметка на историческата истина”, се казва в писмото, цитирано от агенцията. Според подписалите писмото общото международно общество не може да понесе историята да не се зачита, а още по-малко - когато историята е фабрикувана.

Терористите остават в затвора

Мюсюлманите, задържани в САЩ по подозрения в заговор за взривяване на две синагоги в Ню Йорк и за сваляне на военни самолети, остават в затвора. Това постанови съдът, пред който четиримата бяха изправени веднага след задържането им.

Американските граждани Джеймс Кромити, Дейвид Уилямс и Онта Уилямс застанаха пред съда в отделен процес. Адвокатът на четвъртия заподозрян - 27-годишния хаитянин Лагер

Пайен, заяви, че клиентът му има шизофрения и освен това не може да чете и пише на английски език. Тези хора представляват изключително голям риск за общността. Те горят от желание да убиват евреи, предупреди федералният прокурор.

Агенти на ФБР и нюйоркски полицаи задържаха четиримата мъже в сряда вечерта, след като заложиха по 37 килограма експлозив в две коли, паркирани пред синагоги.

■ Проф. Семерджиев, вашият филм "Авантюрата Хамлет", на който сте сценарист и продуцент, е имал голям успех при представянето му в Брюксел в края на март. Кажете няколко думи за него.

- "Авантюрата Хамлет" за мен е много изстрадан, съкровен проект. Посветил съм му 9 години от живота си. Той показва един образ на България през това почти десетилетие. Всъщност филмът няма общо с първоначалната идея, която бе да създам една нова трактовка на Хамлет. Той е документален филм за това как не бе направен проект за Хамлет, защо не бе направен. За мен беше важно, че публиката в Брюксел осъзна това - хората, които се събраха там да гледат филма в няколко прожекции, задаваха много смислени и дълбоки въпроси, докато част от българската публика теглеше все в една посока - чисто политическа. А в Брюксел говореха повече за философските, за духовните измерения на проблема, когато в една държава нито едно правителство не се интересува от култура, нито едно не се опитва по някакъв начин да подпомогне поцесите на културата и напротив - дори създава неизброимо количество пречки пред развитието ѝ. За мен бе интересно да се види как хората са принудени да си тръгнат от тази държава, без да желаят това. Половината актьори и участници от техническия екип са емигранти - това го казвам в края на филма, които нямаха избор да не заминат защото развитието, което им се очертаваше тук, не бе това, което те очакваха.

■ През април в рамките на кандидат-студентската кампания НАТФИЗ направи голямо турне из страната. Не знам да е правено подобно нещо досега...

- В последните 20 години не е.

■ И то с толкова много пиеси, годишно правите 10 театрални премиери и 30 филма. Как се постига такава огромна продукция с учебен те-

СТАНИСЛАВ СЕМЕРДЖИЕВ е роден през 1963 г. Ректор е на Националната академия за театрално и филмово изкуство "Кръстьо Сарафов" от 2003 г. Вицепрезидент на Световната асоциация на филмовите и телевизионни висши училища и член на други международни културни организации, Председател на Българската асоциация на филмовите, теле- и радиосценаристи, член на обществения съвет на БНТ, на Националния съвет за кино и др. Оглавявал е десетки национални и международни фестивални журита. Зам.-председател на Съвета на ректорите. Гост-преподавател в университети и докладчик в научни симпозиуми в десетки страни от САЩ и Латинска Америка през цяла Европа и Русия до Австралия, Индия, Япония и пр. Автор е на над 120 научни и критически публикации. Създател и ръководител на специалността драматургия в НАТФИЗ. Сценарист или консултант на 35 филма, създател на първия български "сапунен" сериал "Хотел България" (НТВ, 2004).

Проф. СТАНИСЛАВ СЕМЕРДЖИЕВ:

Нещата се случват, ако се опреш на традициите

атър, с учебно кино?

- Предимно с ентузиазъм и с огромно количество време, което хората жертват в името на идеята. И в името на това, че нещата трябва да се случват, независимо от условията, в които се намира образованието в областта на изкуствата. А това образование в момента е като едно чуждо дете. Защото ние не се вменяваме в много от рамките на Закона за висшето образование, в схемите за финансирането му. В областта на изкуствата има малко студенти и ние няма как да имаме необходимите ни средства, тъй като бюджетът се формира на базата на брой студенти. Ние не можем да обучаваме един студент дори с 4870 лв., които държавата ни дава, защото всъщност обучението му струва 8000 или 10 000 лв. Много се говори, че обучението на един актьор е евтино - какво му трябва на актьора, една сцена и една стая с два стола, в която да релетира. Няма таква неща. Учебният театър е изключително скъпо занимание. За да съществува самата сцена, на която актьорът трябва да се научи да работи в реални театрални условия, на година ни трябва половин милион лева. А приходите от учебния театър са 20 000 лв.

Да не говорим за киното, където снимането на един филм е от порядъка на минимум 10-15 хиляди лв. А обучението на един студент, без да снима по няколко филма годишно, е невъзможно. Това са и режисьори, оператори, монтажисти. Нашите филми са късометражни, но ние произвеждаме реално около 10 часа филмова продукция, което се равнява на 5-6 игрални филма - горе-долу колкото произвежда цялото българско кино за една година. Само че цялото българско кино прави тези филми със 7-8 милиона, а ние ги правим със 70 000 лв. Ясно е, че не можем да постигнем същото качество. И бих казал, че нашите преподаватели са направили мъченици, защото без пари да преподаваш правене на кино е невъзможно.

■ Но вие обновихте много материалната си база, имате модерна техника. Как го направихте?

- Базата ни е модернизирани в областта на телевизията. И това стана с помощта на японското правителство. То отпусна грант половин милион долара, с които модернизирахме телевизионното студио. Другата помощ, която получихме в последните няколко години, е от "Ню имидж" (Бояна). Дейвид Варод създаде условия за дого-

Единственото, което България изнася на световния пазар, са културата, образованието и науката, казва ректорът на НАТФИЗ

Интервю на ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

ворни отношения и нашите дипломни работи се реализират при тях, без да плащаме нито стотинка за това. Така че на нас ни помогнаха японците и американците да обучаваме български студенти, които правят българско кино. Ако трябваше да чакам от държавата да ни даде пари, никога нямаше да дочакам.

■ Известно е, че няколко университета създадоха нехарактерно за тях обучение - за театрално и филмово изкуство, а преподавателите са същите - от вас. Как става тази работа?

- Става с нарушение на всички законови разпоредения, които задължават Националната агенция за оценяване и акредитация да дава акредитация при определен брой преподаватели на основен трудов договор. Тези университети акредитират своите програми и факултети по изкуства с преподаватели на хонорар, които вземат от нашата академия. А как става това в агенцията аз не знам. Очевидно има някакъв механизъм, по който това се случва.

■ Слава Богу, че поне няма да се намалят субсидиите от бюджета до 75 на сто, както се говореше.

- Това е едната страна. Другата е, че все пак се увеличи парите за научна дейност, това не може да бъде пренебрегнато. Ние вече получаваме за наука необходимите средства - 10% от издръжката, както е по закон. С това в някаква степен се подпомага поне научната дейност на академията ни. А науката в областта на изкуствата е точно толкова наука, колкото е и в математиката.

■ В последните месеци имаше няколко форума за висшето образование и науката. Част от президентските дебати за развитието на науката неотдавна дори бяха ситуирани в НАТФИЗ. Според вас имаше ли полза от тези форуми?

- В края на дебатите си позволих да направя един извод - за мен е потресаващо как на такъв форум под патронажа на президента има 500 учени от световна класа и 5 души политици в залата, включая самия президент. Мисля, че когато се говори за приоритет на образованието и науката, би трябвало целият парламент да е там, да слуша за какво става дума и да чуе мнението на учението от БАН и висшите училища, които са признати в целия свят. Това за пореден път не се случи. Затова всичките тези срещи, в които сега отделни партии показват загриженост за образованието и науката, не могат да ме убедят. Винаги, когато дойдат избори, виждам подобна загриженост, а когато отминат изборите, тази загриженост изчезва. На мен лично тези форуми не ми донесоха ново познание и нова информация за проблемите в нашата област, аз тази информация си я знам добре и отдавна - поне от 6 години, откакто съм

ректор. А има много проблеми, чието решение е извещено в цяла Европа, но то в България не се случва. Това се отнася и за научните степени и звания, и за финансирането, за стратегията за науката, за стратегията за висшето образование и т.н. Проблемите си стоят от години, но никое правителство няма волята да ги реши в европейски дух.

■ Има обаче тенденция, която за съжаление тръгва от МОН, да се противопоставят общности в БАН и вуз. Авторът на проекта за стратегия за науката проф. Камен Веселинов дори публично заяви,

че стратегията не била приета, понеже БАН била ретроградна и я саботирала.

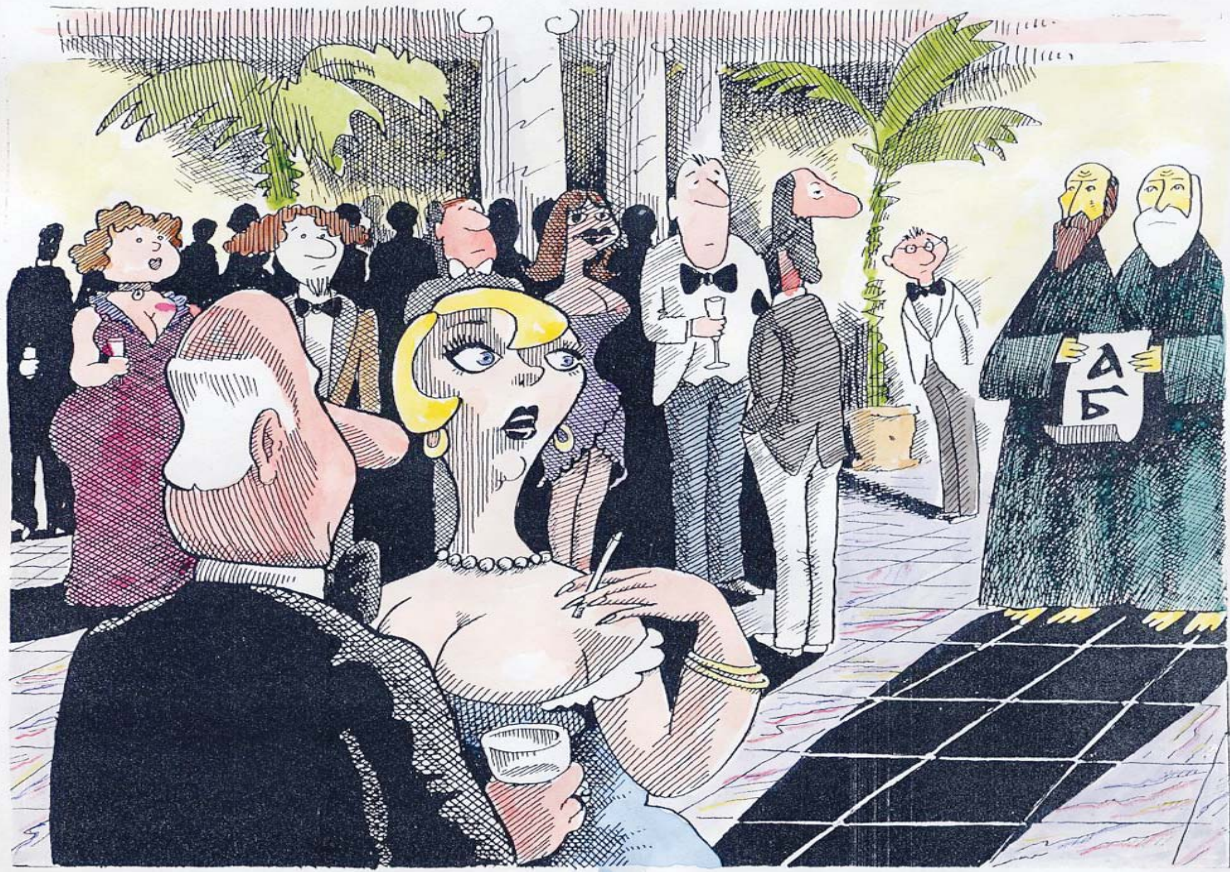
- Стратегията има своите привърженици и своите отрицатели. Но привържениците за съжаление или за щастие са по-малко от отрицателите. Това се вижда на всички форуми. Тези, които защитават стратегията, са общо 10-ина души. Всички останали обаче - става въпрос за стотици хора, са против тази стратегия. Аз си приемам, че в нея има и полезни неща, но проблемът с приемането ѝ не е в това, че се разминават мненията ни по част от детайлите и дори по някои ключови позиции. Струва ми се, че колегите от университетската и научната общност възроптаха против административния начин, по който стратегията намери път към публичното пространство. Макар да се декларира, че тя е широко обсъждана, всъщност тя не само широко, но и тясно не е обсъждана в звената, които действително отговарят за науката. Преди дни проф. Веселинов, съветвайки партия ГЕРБ, която направи едно свое събрание, каза, че нашата общност няма да достигне до единно мнение и затова политическата партия, която е на власт, трябва с политическа воля да наложи решение, независимо дали има консенсус по него. Съгласен съм, но тогава политическата партия трябва да поеме отговорността си. В случая със стратегията политическата страна говореше, че има желание създадената от няколко души стратегия да се свърже с академичната общност, но тя така и не бе прокарана. Значи политическата страна не е искала да поеме отговорността - искала е хем да има подкрепа от общността, хем в същото време тази общност да не разбере какво подкрепя. Няма как да стане. Ако някой толкова иска да премахне БАН, нека да го каже ясно, да поеме политическата отговорност, да го направи и след това да си носи последствията, когато след две години му кажат: "Направихте глупост, махайте се."

■ Само че в България никога не е понесъл отговорност за поразите, а унищожаването на наука не се поправя и за 20 години. Това не е завод, който се въздига за шест месеца.

- Това е опасното. Ние в България унищожихме почти всичко, което можахме, и започнахме да строим нещо отново. На всеки 50 години в нашата държава започва да се строи нещо ново. Наистина се изненадвам до каква степен желанието да няма традиции царува в съзнанието на хората във всички области. Всички искат от тях да започва легобруенето. Това не е възможно. Ако погледнем държавите в Европа, те функционират на базата на това, че уважават традициите си и онова, което хората са направили 300 години преди тях. В България всеки иска да започва от него си и той да бъде родоначалникът, а всички, които преди него са направили нещо, да не съществуват.

Коктейл за Деня на славянската писменост

СВЕТΟΣЛАВ ЯНАКИЕВ

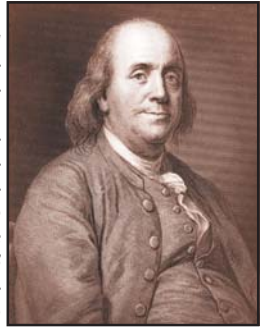
- А бе, кой ги пуска такива тук?!

ДАТАТА

1555 - Кардинал Джампиетро Карафа (1476-1559) е избран за папа и приема името ПАВЕЛ IV. Той става известен като баща на Римската инквизиция и създател на първия "Индекс на забранените книги". В международната политика Павел IV се опълчва срещу император Карл V и не признава мира, сключен с протестантите в Аугсбург. Той бил и срещу приемник на Карл на испанския трон - Филип II, призовавайки на помощ не само Франция, но и протестантите.

1785 - В писмо до свой приятел БЕНДЖАМИН ФРАНКЛИН (1706-1790) споделя идеята си за бифокалните очила. Франклин е американски общественик, учен, издател, дипломат и изобретател. Бенджамин Франклин е известен още и със своите експерименти с електричеството. Работи и в други области на знанието - изследва разпространението на звука във вода, занимава се и с въпроси на топлопроводността, на геофизиката. Сред изобретенията на Франклин са затворената фурна, медицинският катетър, гръмоотводът, плавниците и др.

1860 - във Вране, Чехия, в семейство на лекар се ражда художникът ЯРОСЛАВ ВЕШИИ (1860-1915). Той е един от създателите на българската батанна живопис и автор на платна като "На нож!", "Самарското знаме", "Отстъпването на турците при Люлебургаз", "Тройка коне", "Воиник на позиция", "Атака на пехотинци", "Маневри на връх Св. Никола", "Маневри край с. Горубляне", "Връщане от пазар", "Вършитба в Радомирско", "В хан", "Пазар в Одрин" и др. Ярослав Вешин пристига в България през 1897 г. и остава в нея до края на живота си. До 1904 г. е преподавател в Държавното рисувално училище (днес Национална художествена академия). След 1904 г. е военен художник при Министерството на войната и макар че не изоставя останалите теми, става известен с шедеврите си в батанната живопис. Голяма част от картините на Вешин се съхраняват в Националната художествена галерия в София. Умира на 9 май 1915 г. в София.

1934 - американските банкови крадци БОНИ ПАРКЪР (1910-1934) и КЛАЙД БАРОУ (1909-1934) са застреляни от полицията на щата Луизиана край местността Блек Лейк. Двамата са известни американски престъпници, които заедно със своята банда се движат из централните щати по време на Големата депресия. При организираната край Блек Лейк засада участват 6-ма полицаи. Според някои източници те са изстреляли повече от 250 куршума по колата на двамата престъпници.

1945 - Ръководителят на германските СС ХАЙНРИХ ХИМЛЕР (1900-1945) се самоубива, след като е задържан от съюзниците. От 1936 г. е шеф на Гестапо - тайната полиция на Третия райх. От 1943 г. е имперски министър на вътрешните работи, а от 1944 г. - командващ на резервната армия. Счита се за главен организатор на концентрационните лагери. Заловен е от британски патрул заедно с двамата си адютанти в Бремен. Химлер така и не дочаква Нюрнбергския процес. В затвора на Люнебург, въпреки бдителната охрана, той успява да внесе със себе си ампула с цианкалий и да се самоубие, поглъщайки я. На следващия ден трупът му е аутопсиран, а след това кремиран и погребан на неизвестно място в гробището на Люнебург.

1962 - гр ДОНАД МАЛТ и гр ДЖ. МАККАН от Масачузетската главна болница осъществяват първото присаждане на човешки крайник, след като успяват да пришият отново дясната ръка на 12-годишно момче.

1992 - в 17.57 ч на магистралата "Капачи" в Палермо, Сицилия, избухват 500 кг тротил, заложени под пътя, по който в този момент преминават колите на съдията ДЖОВАНИ ФАЛКОНЕ (1939-1992) и неговата охрана. По този начин "Коза ностра" премахва един от най-силните и безкомпромисните си противници. Големите пробиви на Фалконе са промяната на законодателството, което осигурява защита на главите на мафията, решени да сътрудничат на властите и, разбира се, "общия език", който успява да намери с един от тях - Томазо Бушета.

Всеки лев - къде?

Икономическата криза е не само в България. Но само в България тя уж е икономическа, а всъщност е социална - удря най-вече образованието. Държавата ни от 20 години насам тъкмо него държи в юздите на финансовите рестрикции. Европа е обявила образованието и науката за приоритет на приоритетите и прави всичко да не намалява парите за тях. Защото от тях зависи не само да се излезе от кризата, но и да има развитие след нея.

У нас обратното - намалят ли се парите, държавата реже първо от двата сектора на знанието. Не са й интересни. Вчера се разбра, че 1675 училища едва оцеляват, след като субсидиите са орязани с 10 на сто. Нали уж изпълнихме щенията на Световната банка, закрихме стотици училища

и лишихме цели райони от тях, понеже било скъпо да ги издържаме с малко на брой деца. Винаги се сещам за училището в Мелник, където преди Освобождението турците три пъти изклали докрак учителите и три пъти на смяна заставали нови да го отворят наново. Сега го закрихме, понеже не съответства на "нормативите за пълняемост на паралелките". Нали уж оптимизирахме (сиреч орязахме) просветната мрежа с обещанията, че като се съкрати, парите ще й стигат. Нищо подобно. С делегираните бюджети школото цели стотинката на две, финансовата дисциплина е затегната така, че къса гайките, а първа жертва на "икономическата" криза - пак училището. Възнаграждението пак са 450 лв., някъде дори заплати не плащат, едва в 5 на сто

от училищата на педагозите са дадени допълнителните средства, предвидени по закон за 24 май. Директори дори на големи училища събират пари от родителите да спасят някак обучението. Още при гласуването на бюджета в НС бе ясно, че за образование парите са малко. Какво остава сега, като са ги намалили още!

Стигнахме дотам същата Световна банка да ни казва: "Всеки свободен лев - за образованието!" Но да сте чули в някое министерство да са освободили един лев, да са спрели командировките в чужбина? Да са съкратили чиновници, напротив - увеличават ги. Да са намалили екстриите? Да са слезли от скъпите коли, подменяни всяка година? Да е намалила държавата военните си разходи, за които

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

е предвидила два пъти повече пари от тези за образование? Орешарски обяснява на чиновника, че е криза и може да не му дадат 14-а заплата! Да им имам проблемите. На школото му се реве, че не може да плати на учителя изобщо, защото плати ли му, за друго не остава и децата на улицата. Няма такава държава.

ВАСИЛ ПОПОВ

Какво се случва в системата на МВР в последно време, че предизвиква гнева на някои опозиционни лидери и формации? Стигнаха до писане на декларации, петиции, спешни депешки. Случва се това, че има уволнения от редиците на полицията, районните управления, различни служби, в това число и на служителите с доста висок ранг. Освобождаването от заеманата длъжност е по различни членове и букви на законите - едни отиват на заслужен отход с благодарност (както се казваше някога), други по целесъобразност или в интерес на службата, някои направо си обират крушите, а има и такива, които изхвърчат по допирателната.

Уволнението на тези, последните, предизвиква две разнопосочни,

ама на 180 градуса въздишки. Едната е с облекчение в средите на честни и чистите служители на ведомството и неговите структури. Другата е с притеснение в средите на подземния свят и негови елементи. Първите въздишат с облекчение, защото се освобождават от някой, който е пречка в утвърждаването на законността, правовия и обществения ред, като отваря чадър над престъпници. Вторите се притесняват, че губят чадърчето си и са угрижени с кого да го заменят.

Ние като общественост, като гражданство можем и трябва да оставим настрана въздишките. Да разсъждаваме и анализираме. След промените имаше ли чистка в МВР? Имаше. Кого насмете и помете слята, пък и някои последващи по цвят метли?

Истинските професионалисти, доказали се патриоти, заклеямени от псевдодемократите като червени боклуци. Много усилия бяха положени за обезсилване на инак силовото ведомство, при това на всички равнища. В системата бяха назначени хиляди недоразумения. Ето къде беше посят вирусът на едно окраствяване, предизвикано от побратимяването между бандити и скопосни и нескопосни блюстителите на реда. Може ли някой да отрече, че бивши високи чиновници правят инициативни комитети и предлагат откровени престъпници за депутати?

Какъв беше въпросът, дали министър Михаил Миков прави чистка? Отговорът е толкова лесен. Щом къщата е яростно заболучена, "чистката" е оздравителен процес.

Чистка или оздравяване

Интернет във време на избори

Виртуалното пространство се превърна в модерния Хайд парк, все повече политици се вслушват в гласовете от глобалната мрежа

С танете симпатизант на Сергей Станишев", "Да съборим Тройната коалиция", "Не искам Бойко Борисов за премиер", "Група поддръжници на Иван Костов" - стотици подобни послания заливат интернет пространството и набират популярност, особено сред младите българи, които, не е тайна, прекарват почти цялото си време пред компютъра. И ако традиционните политически лозунги, призови и интервюта трудно биха привлекли вниманието на новото поколение, то в мрежата и особено в социалните сайтове за общуване като Фейсбук, този вид кампания е атрактивна, достъпна и най-вече - достатъчно близка до техния начин на изразяване.

Интернет днес е най-бързият начин за стопяване на границите

за циркулиране на новините и за обратна връзка с обществото. Ако искаш нещо да бъде чуто или видно от максимален брой зрители, пусни го в мрежата и очаквай реакция само след броени минути. Това правило първи осъзнаха родните журналисти, но все по-често към въздействието на мрежата се обръщат и българските политици. Сериозно раздвижване откъм партийни послания във виртуалното пространство се усеща в последните седмици и месеци, с приближаването на изборите броят на политиките ни с лични блогове и профили във Фейсбук се увеличи в пъти. Явно е, че родният управленски елит ще използва усилено интернет това лято. Дали по съвет на пиари, дали на принципа - както другите, така и аз, дали защото реално осъзнават мощното влияние на глобалната мрежа, това предстои да разберем. Безспорен факт е обаче, че виртуалното

пространство вече е важен елемент в политическите кампании, особено за достигане до младите хора. Над 200 млн. са потребителите на Фейсбук в цял свят, а в България членовете ѝ вече надхвърлят 1 милион. Предимството на тази социална мрежа пред форумите и блоговете е, че там всеки потребител има възможност да следи в реално време реакцията на приятели, противници, симпатизанти и опоненти. Модерен вариант на Хайд парк, където се вихрят емоционални спорове, изпращат се поздравии от рода "Вие ще спасите България!", коментират се снимки и събития и без цензура можеш да използваш целия си запас от словесна енергия, за да убедиш някого, че го мразиш повече от футболния съдия. За разлика от официалните партийни сайтове, зад които се крие армия от пиари или пресцентрове, профилът във Фейсбук и личният блог представят

политика от първо лице

Там обикновено се говори в "аз" форма, не е нужно езикът да е като този от пресконференциите, сутрешните блокове или интервютата в кулоарите на парламента. Интернет има магическата способност да сваля маските. По-смелите политици се престахват в мре-

жата да споделят случки от всекидневието или да критикуват по-остро случващото се в страната. Това пък моментално наостря сетивата на обикновените потребители и те реагират също толкова искрено и без задръжки. Затова в мрежи като Фейсбук под снимката или статуса на даден политик може да срещнем всичко - от ентузиазирани лозунгарски призови и поздравии до каруцарски обиди и откровени псувни. Да, това определено не е езикът на политиците, но пък улавя пулса на общественото одобрение или недоволство по-добре от която и да е социологическа агенция. Може би тези, които "живеят" в интернет, не са представителна извадка на българското общество, но все пак виртуалните емоции биха могли доста точно да подскажат на политиците от какво се вълнуват обикновените хора. И не на последно място - как възприемат всяка тяхна стъпка, проява или думичка.

Показателен случай за все по-растящото влияние на интернет е протестът на полицаите с пушенето пред МВР. Той се породил именно от форумите на униформените. Мрежата е най-достъпният и лесен начин за самоорганизиране на гражданското общество. Там се заформят групи по интереси, по политически пристрастия, фенатки а дори и движения с благотворителни цели. Младите хора поглъщат жадно всичко, което достига до тях от любимите им сайтове в интернет. Оттам те научават и за пострадалия крак на Бойко Борисов и моментално започват да разпространяват новината един на друг. Същото се случва и с предизборен клип, пуснат във Фейсбук от кандидат за евродепутат, например. Уникалното на този вид общуване е това, че всеки може

веднага да изрази отношението си

към видяното или прочетеното. Дали с коментар, дали с бутон "харесвам", дали с публикуване на свой клип по темата...

Достъпно и вече много използвано средство в "за-рибяването" на избирателите са и блоговете на различни политици или политически партии. Само преди дни личния си блог представи официално пред публика и премиерът Сергей Станишев. В тази интернет страница министър-председателят коментира и анализира случващото се от първо лице, а после отговаря на въпроси или критици от всеки, който се включи в дискусиата. Блог,

РАЛИЦА ТАБАКОВА

доста посещаван, има и на сайта на ГЕРБ в интернет. С много популярен блог, личен сайт и профил във Фейсбук може да се похвалят и евродепутатът Кристиан Вигенин. Колегите му от ПЕС Илиана Йотова и Евгени Кирилов също събират приятели и поддръжници на страниците си в социалната интернет мрежа и активно общуват с избирателите, особено в навечерието на изборите. Еврокомисарят Меглена Кунева използва профила си във Фейсбук изключително професионално, за да популяри-

вдясно, коментари по изборния закон или по листата на сините за Европарламент.

Една от най-многобройните политически групи в мрежата е тази на поддръжниците на Ахмед Доган - почти 450 сипматизанти. На страницата на лидера на ДПС всеки ден се появяват публикации от изказвания на депутати от партията, техни интервюта или обиколки из страната.

Лидерът на "Атака" Волан Сидеров също може да се похвалят с няколко групи във виртуалната мрежа. Неговите симпатизанти също са изключи-

ма степен именно на виртуалното му присъствие в почти всеки дом. Руският премиер Владимир Путин пък още като президент въведе традицията всяка година да отдели по един ден, за да отговаря на въпроси на обикновените руснаци. Путин участваше на живо в интернет чат и в телевизионно предаване, а въпросите, които щабът му получаваше, наброяваха няколко милиона. Наследникът му в Кремъл Дмитрий Медведев поддържа изключително редовно личния си блог. Почти не минава ден, през който руският държавен глава да не

Руският премиер Владимир Путин веднъж годишно участва в интернет чат с обикновените руснаци

зира работата си в Европейската комисия. Тя често дава консултации и експертни съвети по темата за защита на потребителите именно във виртуалната си "стая".

Бърза разходка из страниците във Фейсбук показва, че много активен на профила си е и Яне Янев, лидерът на "Ред, законност, справедливост". Неговите поддръжници са едни от най-яростните и емоционалните, те често го засипват с послания, че той е единственото спасение за България. Янев им отговаря от собствено име и винаги отбелязва къде из страната хората ще могат да го срещнат на живо. Столичният кмет Бойко Борисов също отдавна има Фейсбук-профил. Феновете на лидера на ГЕРБ са над 900 и са обсипали стената му със снимки, клипчета, лозунги за победа. Той обаче явно е доста зает и не се е отдал на лична комуникация с приятелите си във Фейсбук. Поне десетина са групите във Фейсбук, свързани с Иван Костов или Синята коалиция. Повечето от тях предлагат на участниците дискусии по проблемите

телно активни и почти денонощно призовават за протести, митинги сваляне на властта.

Друг начин за прякото общуване с хората са форумите или интернет чатове, където в реално време политиците

могат да отговарят на въпроси

Тази форма на изява обаче все още рядко се използва от родните управляващи. Първ на тази стъпка още миналата есен се реши премиерът Сергей Станишев, който участва във видеочат в сайта РЕДфен.

И ако в България виртуалната връзка власт-общество все още се изгражда, то политиците зад граница от години използват влиянието и силата на интернет. Всички наблюдатели не пропуснаха да отбележат страхотните постижения на Барак Обама по време на предизборната му кампания, която денонощно течеше във Фейсбук и Майспейс. Според много наблюдатели високата активност на младите американци пред урните се дължи до голя-

посети страницата си и да не изкаже мнение по горещите теми на деня.

Политолозите са категорични, че участието на управляващите в т.нар. интернет живот ще става все по-знаково и значимо за самите тях. Защото там се осъществява в реално време живата връзка с обикновените хора. Обществото успява да се почувства по някакъв начин участник в събитията, усеща, че е търсено, че се чува и неговият глас. Особено във времена, когато апатията или общото отращение към политическата класа нараства, интернет е достъпният и бърз начин интересът да се възроди. Днешният ден е на интернет поколение, а новото поколение политици трябва да се научи да отговаря на неговите интереси, изисквания и начин на общуване. Виртуалното пространство предоставя неподозирани възможности и модерни визии за политиката изобщо. Но наред с това политиките трябва да свикнат с мисълта, че там ще им се задават бързи и неудобни въпроси, а ще е трудно да бягат от отговорите.

Все по-често на брифинги в Белия дом американският президент Барак Обама използва и интернет връзка със свои събеседници от различни краища на света

Неделник

ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ПОЧИВНИТЕ ДНИ

СЪБОТА
23 МАЙ 2009

ДУМА

ЗА ВСЯКА БОЛКА - БИЛКА

В миналото се е смятало, че да бъдеш посветен в лечебните свойства на растенията и да знаеш как да ги използваш, е особена власт, отстъпена от боговете единствено на жреците.

В народните вярвания на билките се приписват свръхестествени свойства. Местата, където растат, не са случайни - там нашият свят се среща с отвъдния. Времето, в което се събират, също не е случайно - най-лековити са билките, набрани преди изгрев слънце на Гергьовден, Спасовден, Еньовден и през Русалската неделя (седмицата след Петдесетница).

У нас има голямо разнообразие от лечебни растения, като най-много се употребяват около 650. Благодарение на добрите природни условия българските билки съдържат висок процент биологичноактивни вещества и са изключително полезни. В тях тече живи-

Лекарството на боговете

Баба Ванга: „Бог е дал на всеки народ билките, с които да се лекува на неговата земя”

ИРА ГЕОРГИЕВА

Глухарчето

Неговото име в превод от древногръцки означава „изцеляващо болестта на очите”, а от латински - „златисто лекарствено цвете”. От древността глухарчето се използва в народната медицина за лечение на най-различни болести. Според Авицена помага при воднянка (ас-

* 1 препълнена ч.л. с надземната част от билката се попарва с 300 мл вряла вода и се оставя да кисне 2 часа. Запарката се прецежда и се пие по 150 мл преди ядене 4 пъти дневно.

* За понижаване нивото на холестерола в кръвта 3 пъти на ден половин час преди хранене се взема по 1/2 ч.л. изсушени и смлени в кафемелачка корени. Праха от глухарчето може да се подслади с мед или да се отпива с медена вода.

лечение на възпалителни заболявания на стомашно-чревния тракт и пикочните пътища.

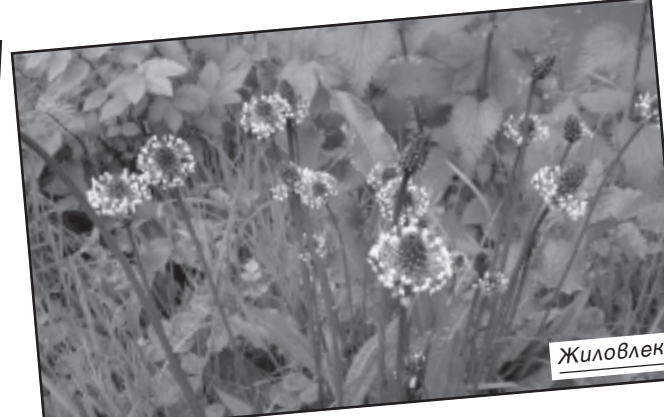
* 2 с.л. от билката се заливат с 500 мл вряла вода и след изстиване

Глухарче

Черен бяз

Жиловлек

телният сок на българската земя и затова носят здраве и сила, красота и любов.

Лекарствените растения се прилагат вътрешно и външно. Вътрешно се приемат във вид на запарки, отвари, спиртни настойки, чай, прясно изстискан сок, прах от изсушените растения. Външно се прилагат под формата на билкови вани, обтривания, компреси, лапи на болните места.

Предлагаме ви повече информация за едни от най-разпространените и най-често използваните у нас билки, които наистина могат да ви помогнат. Както Ванга казва: „Бог е дал на всеки народ билките, с които да се лекува на неговата земя.”

цит) и дори може да разнесе перде на окото. В Средновековието с негова помощ лекували стомашно-чревни заболявания и болести на черния дроб.

През май се събират цветовете, лятото - листата, а есента - добре развитите корени. Глухарчето съдържа витамин С, В1, провитамин А, горчивото вещество тараксацин, инулин, мазнини и др. Билката оказва жлъчегонно, слабително, отхрачващо, потогонно, успокояващо и леко сънотворно действие, нормализира обмяната на веществата, подобрява храносмилането, понижава нивото на холестерола в кръвта, повишава хемоглобина, извежда солите на тежките метали, действа тонизиращо върху нервната система и подмладява целия организъм.

Теснолистният жиловлек

Расте навсякъде, където стъпва човешки крак: край пътищата и оградите в цялата страна, по горските поляни и ливади. В древността е бил панацея за всички болести. В Гърция съществува легенда за това как жаба, ухапана от отровен паяк, изляла листо от жиловлек. А в английски ръкопис от XI век се говори за девет свещени билки, между които и за жиловлека.

Билката действа противовъзпалително, кръвоспиращо, отхрачващо, болкоуспокояващо и ускорява зарастването на рани. Лекува кашлица, бронхит и белодробна астма.

* 2 с.л. листа се попарват с чаша вряла вода и се оставят да се изкисват 1 час. След това запарката се прецежда и се пие по 1 с.л. 4 пъти на ден 10-15 минути преди хранене.

Подбел

Използват се зелените, млади листа, брани през юни-август. Те съдържат слузно вещество, етерично масло, провитамин А, витамин С, полизахаридите инулин и декстрин, белтъчни вещества. Съдържат и горчиво гликозидно вещество - тусилагин, на което се дължи успокоителното действие при кашлица.

Билката притежава отхрачващо и противовъзпалително действие. Използва се за лечение на бронхити, бронхиална астма, възпалителни процеси на белия дроб. Прилага се и за

запарката се прецежда. Пие се по 150 мл горещ чай, подсладен с мед, 4 пъти дневно.

Черен бяз

Цъфти през юни, а през август-септември се отрупва с черно-виолетови чепки плодове. Черният бяз съдържа 80-82% вода, етерично масло, целулоза, минерални соли, витамин С и др. Чаят от цветовете се използва като потогонно, отхрачващо и омекотяващо средство. Плодовете действат освежаващо при висока температура и като слабително при запек. Българската народна медицина използва и корите, и листата, и корена на бяза при простуда, воднянка и затлъстяване. Цялото растение се употребява за регулиране на обмяната на веществата.

Плодовете на бяза не са подходящи за консумация в суров вид. Но в сокове, сиропи, желета, мармалади и вина са доста вкусни. Топлинната обработка ги прави лесно усвоими. Според вкуса могат да се подсладят с бяла или кафява захар. Използват се само добре узрели плодове, тъй като зелените и недобре узрелите са отровни.

* Запарват се 2 с.л. пресен или сушен цвят от билката в 500 мл вряла вода. Пие се по 150 мл преди ядене 4 пъти дневно. Може да се подслади с пчелен мед.

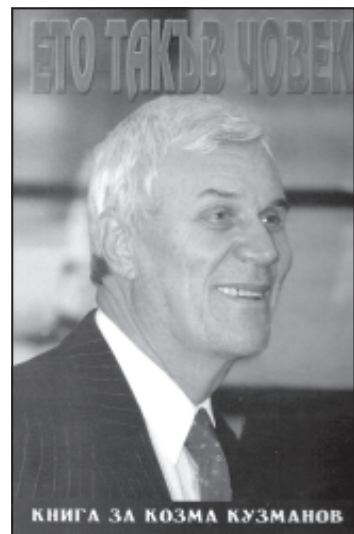
Паниран бяз – с вино и захар

Продукти: 10-12 цвята от черен бяз с дръжки, 150 г брашно, 50 г нишесте, 2 яйца, 300 мл прясно мляко, 100 мл бяло вино, 1-2 с.л. захар, щипка сол, пудра захар, мазнина за пържене.

От брашното, нишестето, жълтъците, млякото, виното, захарта и солта се разбърква хомогенна смес и се оставя за половин час. Белтъците се разбиват на сняг и се смесват внимателно с тестото. Всеки цвят се хваща за дръжката и се потапя в сместа. Потопените в тесто цветове се пържат в сгорещена мазнина, така че да плуват свободно. Пържат се до златистокафяво и се вадят с решетъчна лъжица. Готовите вкусотии се поставят върху кухненска хартия да се отцедят. Поръсват се с пудра захар и се поднасят, докато са още топли.

КОЗМА КУЗМАНОВ е роден в Добрич на 28 септември 1936 г., завършва през 1960 г. МЕИ в София със специалност електрически централи, мрежи и системи. До 1965 г. работи в Химкомбината в Димитровград, а до 1974-а е главен енергетик и зам.-директор по енергетика и автоматика в Химическия комбинат във Враца. Отпуска на Атомната електроцентрала в Козлодуй през 1974-а до 1977 г. е неин директор. През следващите 9 години е директор на ТЕЦ „Марица-изток 2“. Работи в Министерството на енергетиката, отново е директор на АЕЦ „Козлодуй“ - до 1996 г., където отива с думите: „Връщам се, винаги съм обичал тази работа!“ Член е на Съвета на директорите на Световната асоциация на ядрените оператори. Генерален директор на Националната електрическа компания. Коварна болест слага край на живота му на 14 декември 2007 г.

Книгата за Козма Кузманов

“Ето такъв човек” е заглавието на книгата, която стана повод за срещата ми с тази интересна жена. Няма как да си купите книгата - тя не се разпространява по обичайния начин. Можете да я имате само ако лично сте го познавали, работили сте с него, вярвали сте му и сте обичали Козма Кузманов. Съставители на томчето са съпругата му Донка Кузманова и Марин Ботунски и в него са поместени 34 спомени, интервюта. Книгата е своеобразен венец на един трънлив път и на мозаечен принцип събира образа на личност, надживяла епохата. Нека в началото видим Козмата, както са го наричали най-близките му, през очите на двама приятели от детството.

Доц. д-р кап. I ранг Кирил Медничаров, съученик и другар, пише в спомена си за Кузманов: “Ако трябва да отговоря кое качество в Козма ми е харесало най-много, бих посочил на първо място честността. В детството и в детските игри се случва да хитруваш. И да не излъжеш, то поне да скриеш истината. Такова нещо в Козма не съм забелязал никога.”

“Човешките качества на Козма Кузманов бяха събрани в едно прекрасно съчетание от висок професионализъм, широка култура, сериозност при изпълнение на обществените ангажименти, човечност в отношението към колеги, приятели и опоненти,

кавалерство и джентълменско поведение

Козма Кузманов добре виждаше обществените проблеми и недостатъци, но това не му пречеше да има силно развито национално, патриотично чувство. Според мен той беше модел за истински ръководител.”

Това пък е написал доц. д-р по философия Любомир Иванов за своя приятел. Запознахме се в Пирин към края на следването ни през 1958 г. Козма беше изпратен като опитен планинар и алпинист от студентското дружество “Академик” на традиционния поход на ХТИ по случай 7 ноември. Започнахме да се срещаме и две години по-късно се оженихме. По разпределение той бе изпратен в Добрич (тогава Толбухин), а аз в Димитровград, където беше стажът ми. Така започна вълнуващата изповед на Донка Кузманова в една мартенска привечер на 2009 г.

Голямата любов на Козма Кузманов

Житетският път на енергетика доказва думите на Еврипид: „На великия са отредени велики изпитания“

ВЕСЕЛКА ВЕНКОВА

Директорът на Азотноторовия завод в младежкия град Васил Вълчев прибрал младото семейство с думите: “Идвайте тук, аз ще се оправям с онези горе!”, след като чиновник в Държавната планова комисия им обяснил, че три години не са голям срок и могат да се разделят. Бяхме много щастливи, защото Дора вече работи,

дадоха ни жилище и безлихвен заем

“Млад специалист”, и дори камцион безплатно, с който отидохме до Пловдив да си купим първите мебели и взехме чезиза, който мама беше приготвила. Дора, както приятели и близки наричат Донка Кузманова, е пловдивчанка, а Козма е добруджанец. Първата работа на Дора е като началник на смяна в карбамидното, а Козма започва като енергетик на суперфосфатното производство в АТЗ. В гимназията бях литераторка, даже стихове пишех, но след екскурзията с учителката по химия в Димитровград... Огромният завод и машините пленили младото момиче и то решило да следва химия. Не я отклонили молбите на баща ѝ, защото Дора вече мечтаела да работи в Димитровград.

Суперфосфатното производство е вредно за здравето, дори стъклата в цеховете били матирани от изпаренията на фосфорната киселина, свидетелства днес химичката и си спомня за първата контузия, съпроводила съпруга ѝ до края. Изгорял някакъв голям двигател в производството и вместо да чака машина да го вдигне, напъват се няколко мъже, а “началникът” никога не стоял отстрани да гледа и... се прибрал сгънат надве.

Производствената травма му останала за цял живот, но всяка сутрин до края на дните си по 40 минути Кузманов правел китайска гимнастика с неотклонна упоритост, убеден, че мускулният “корсет” около кръста облекчава болката в гръбнака. Когато страданията се обострили пролет и есен,

свит надве, той ходел на работа

и в “Козлодуй”, и в “Марица-изток”, където и да е, защото винаги имал важни и неотложни задачи.

Козма със своите родители и сестра си Мария

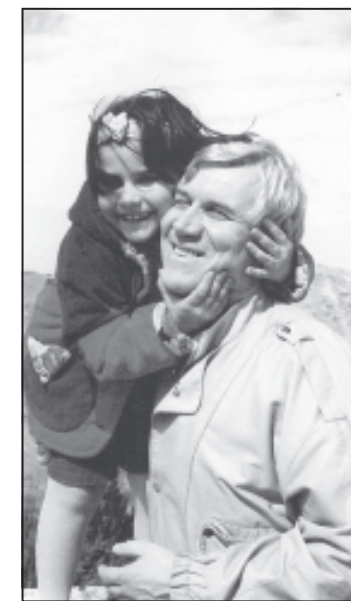
Енчо Москов, директорът и съпругата му на откриването на АЕЦ “Козлодуй”

През 1961-а се ражда Ването, синът на Кузманови, израснал между Пловдив, Димитровград и Добрич сред обичайни го мъдри и спокойни баби и дядовци.

Една от спирките с най-дълъг престой в живота на Кузманови - 12 години, е Враца. През 1965-а вече се говори за “Химко” и Иван Гаврилов, тогава министър на химията и металургията, привиква Козма и благо му казва: “Отивате там! Ти ще си главен енергетик на комбината, по-късно ще дойде и Дора.” Така мъжът ми замина за Враца, въздъхва Кузманова. Пътванията от Пловдив до Враца с влак, с прехвърлянията в София задълго стават обичайния начин за придвижване на семейството.

На мостика на големия “кораб” АЕЦ с министъра на енергетиката Петър Данаилов

Най-обичаният за внучките му - дядо Козма

С големия Жан-Пьер Делкасо, ръководител на мисията на WANO, контролирал 6 месеца дейността по повишаване на сигурността на централата през 1993 г., чийто спомен за Кузманов е от най-загрозбащите в книгата

Градът бил голямо прашно село, живели в една от отчуждените склупени къщурки на врачани, чиито терени били отредени за бъдещото голямо строителство.

В “Химко” срещат друг изключителен човек - “булдозерът” Овед Таджер, които свиква оперативките в 24 часа и работи за трима. Но затова, че казваше нещата каквито са, не стана министър, смята Кузманова. За нея Таджер е решителен, от хората, които мислят бързо, а “Химко” е първият български комбинат, строен със “западни” пари, по западни проекти и с участието на западни фирми и специалисти. На моменти броят им достига стотици - холандци, белгийци, французи, немци, испанци, англичани.

Обединението ни с Европа тогава е било реално и всички народности се чувствали в приятелска среда. В амоняното производство работели англичани с французи и постоянно припламвали искри - между представителите на двете велики нации

постоянно имало кавги и разправи

кой и как да го прави и главно - кой да командва. Аз бях началник в карбамидното производство, спомня си Кузманова, и работехме българи, белгийци и холандци - дребните нации, но толкова близки по дух, по маниер. Ние не се

карахме и работата ни вървеше.

Маестра Радосвета Бояджиева тогава била диригент на Врачанската филхармония, Иван Кондов дълго време бил директор на театъра и около него се събирали все първокласни артисти. Атмосфера имаше вече във Враца, а естествен декор на планината ни плени, бяхме дори решили за винаги да се установим тук.

В Козлодуй животът върви на още по-високи обороти. Кузманов е навсякъде, няма време дори да прескочи до Враца. Дора приготвя храна, слага децата в колата и тръгват за строящата се атомна централа. Понякога се случва през два-три почивни дни дори да не се видят, защото пускали АЕЦ-а и заради възможна радиация се спазват строги правила. През 1974-а започва работа Първа атомна. Козма ръководи централата при пускането на Първи и Втори блок. Свалили го “по целесъобразност” през 1977 г., а след години Кузманови разбират, че група активни борци от Толбухин написали изложение до някакъв партиен комитет, възмутени от факта, че внукът на един свещеник и син на учител, преподавал латински и френски, е на отговорна работа.

Днес звучи нелепо, но една смяна на партийното ръководство в окръг Враца през 1976 г.

развърлила кадрите като трески

от потъващ кораб. Вадят Иван Абаджиев от ЦК на БКП и всичко надолу рухва.

По този въпрос до ден днешен никой нищо с нас не е говорил, свидетелства Донка Кузманова - за извинения думата да не става!

Войниците на социалистическото строителство били местени като пионки - независимо кой колко може, колко езика знае, какви контакти има в професионалните среди у нас и по света.

“Целесъобразните” рокади лека-полека разбивали живота и здравето на кадрите кадри. И понеже това не беше кой знае колко отдавна, мнозина помнят максимата: “Да уредим този наш човек, онзи е способен - може и сам да се оправя!”

Останали без работа и двамата, връщат се в Пловдив. Предложили на Кузманов работа в ТЕЦ “Марица-изток 2”, мръсна и занемарена въглищна централа, но реална работа в енергетиката. И тръгнал пак от нулата. За 9 години модернизацията и разширението на централата са факт. Вдигната на крака, сегата е най-голямата държавна топлоцентрала у нас.

Неподражаемият абхази княз и верен приятел Никита Шервашидзе, лека му пръст,

като шеф на енергетиката тогава, кани през 1992-а Козмата отново да стане изпълнителен директор на АЕЦ “Козлодуй”. Поканата за среща го сварила на ски с децата в Пампорово. Предложението приема без колебание, въпреки разочарованията, защото се връща отново към “голямата си любов”. В края на мандата на Козма Кузманов като директор на АЕЦ “Козлодуй” през 1996 г. България разполага с шест изправни модернизирани и херметизирани ядрени реактора, които по американските стандарти

могат да се използват още поне 25 години...

Защо е Козма, а не Кузман, питам. Това е дълга история, усмивва се жената на спомените си. Неговият дядо по бащина линия бил свещеник и учител в Прилепската гимназия, където преподавал богословие. Този праотец завършил Киевската духовна семинария и се е казвал Кузман Кузманов, но съгласно канона, когато завърши това училище, трябва да промениш нещо в името си. Тогава той решил да се преименува и станал отец Козма.

На свечеряване ръцете ѝ изглеждат призрачно - с тънки и дълги прави пръсти, въпреки възрастта. Искала да свири на пиано... В дома, от който преди малко повече от година си е “тръгнал” Козма, всичко напомня за него. Над дивана, където обичал да присяда, стои голем негов портрет - усмихнат е и гледа към вратата, през която идват внучките...

Донка и Козма Кузманови

АЗ, БУКИ, ВЕДИ...

За кирилицата - с любов

На 24 май отбелязваме Деня на славянската писменост и култура. Това обаче не са празни думи, лишени от смисъл, само за да обозначат поредния национален празник. Кирилицата е едно от нещата, които ни правят уникални в ЕС. Тя е и една от причините много от нас да се гордеят, че са българи. Какво знаем за нея и дали ни е достатъчно, за да излезем в неделя и да поднесем по едно цвете на паметника на Светите братя Кирил и Методий?

Кирилицата, заедно с глаголицата, е едната от двете азбуки, използвани при записването на старобългарския книжовен език. В наши дни тя е широко разпространена както сред южните и източните славянски народи, така и сред неславянските етноси в Русия. Кирилицата е официална азбука в Монголия и в някои републики от бившия Съветски съюз, а до XIX в. се е ползвала и в Румъния.

Първото сигурно използване на по-

нятието кирилица датира от XVIII в. в Русия, където след реформите на цар Петър I и въвеждането на гражданската азбука под "кирилица" се е разбирало старото уставно писмо, противопоставено на новата гражданска азбука.

Варианти на гражданската азбука днес ползват книжовният български език, руският, белоруският, украинският, русинският, македонският, сръбският и неговите варианти в страните от бивша Югославия, а също така монголският и езиците на страните от бившия СССР в Азия и Източна Европа.

От 1 януари 2007 г. с официалното влизане на България в Европейския съюз заедно с латинската и гръцката кирилицата е една от трите официални азбуки на общността. В съвременната българска азбука липсват около 20 стари букви, например е (ят, двойно е), ъ (голям юс, голяма носовка) и т.н.

Свети Кирил и Свети Методий - просветители български!

Глаголицата е създадена през IX в. с интимната цел на Византия славянските народи да не възприемат християнството от Рим. Братята Кирил и Методий са изпратени във Великоморавия през 863 г., където въвеждат глаголицата и създават книжовни центрове, но след смъртта на Методий, просветното дело на двамата братя е унищожено от немските духовници.

Създаването на кирилицата е следствие от приемането на православията в България по времето на княз Борис I. Традиционно кирилицата е приписвана на ученика на Св. св. Кирил и Методий, Климент Охридски, а името ѝ - в чест на Константин-Кирил Философ. Археологически открития при Преслав обаче по-

казват, че кирилицата се появява и е наложена в Преславската литературна школа много преди тя да започне да се употребява в Охрид.

Идеята за създаване на нова азбука в Преслав се предполага, че принадлежи на цар Симеон, който е бил най-образованата личност в България по това време, силно повлиян от гръцката култура, когото самите ромеи наричали "полугрък" - "емиаргос". Вероятно поради тази своя страст и поради политическите амбиции да бъде "василевс на българи и ромеи", Симеон решава да създаде българска азбука, като за основа се използва гръцката азбука, с добавяне на нови букви. Това по начало е стандартна "технология" за създаване на азбука например, така е създадена и латинската азбука, въз основа на гръцката, също и гръцката, въз основа на финикийската.

Голяма мистерия витае обаче около названието "кирилица". То е въведено много по-късно и е резултат от грешна научна теория, базирана на следното изречение от "Кратко житие на Климент Охридски": "Изобретил и други форми на буквите за по-голяма яснота от ония, които изнамерил мъдрият Кирил". В това сведение всъщност се казва, че Климент Охридски е разработил по-опростен и удобен глаголически шрифт, така че с "кирилица" би трябвало да се нарича азбука, която създава Константин-Кирил Философ, а "климентича" трябва да се нарича именно шрифтът, който е разработил и въвел Климент Охридски. Следователно азбуката, която сега погрешно се нарича "кирилица", би могла със същия успех да се нарича "преславича" или "симеоича", в памет на Цар Симеон Велики. Най-правилно би било възприемането и налагането на наименованието, което свързва азбуката с народа, който я е създал, а именно "българска азбука". По такъв начин са получили наименованията си всички останали писмени системи по света, като латинска, гръцка, еврейска, арменска, грузинска, етиопска и т.н. азбуки. Названието "кирилица" е било възприето извън България в епохата, когато България е била потисната политически, т.е. под турско робство, и не е могла да отстоява своето авторство. Това наименование е позволило да се премълчава българският произход на азбуката от страна на народите, които към онзи момент са я използвали вече от векове.

РИСУНКА СВЕТОСЛАВ ЯНАКИЕВ

Мързел, чуждопоклонство или... невежество

Защо пишем на латиница?!

Признавам, че днес няма да ви кажа нищо неизвестно. Нищо ново или което вие самите не сте си го мислили поне милион пъти. Тези мои мисли не са предизвикани от множеството писма, които всеки ден разменям по работа или с приятели, изписани на латиница. Тези мои думи, които пиша днес, са предизвикани от решение, което бе предложено на Столичния общински съвет да вземе в четвъртък. Става дума за именуването на един жилищен комплекс в район "Панчарево" на София. Той вече ще носи гордото име София - ВИЛИДЖ. Когато видях доклада на районния кмет, чашата на търпението ми преля и аз за пореден път се запитах:

ДОКОГА ШЕ ПИШЕМ С ЛАТИНСКИ БУКВИ?!

Някой ще каже, "Но нали е изписано на кирилица?". Изписано е, мили читателю, на кирилица, но самото название ВИЛИДЖ идва от това, че тотално от години не уважаваме както своя език, така и азбуката, на която би трябвало да пишем. Азбуката, като е едно от съкровищата, които ние, българите, сме дали в културната област на любимия ни Европейски съюз и света.

Нека да видим каква точно е първопричината за всички този хаос с латиницата. Липса на кирилизирани програми за нашите компютри? Едва ли! Липса на стандарт за кирилица? Не мисля! Има невероятно изобилие от такива! Кой е виновен повече - световната мрежа, в която сме всеки ден, с часове или нейните потребители?!?!? Т.е. ние.

През цялото си досегашно развитие световната мрежа, за удобство и защото до болка сме свикнали да я наричаме така, оттук нататък ще я назовавам с популярното ѝ име

интернет, не само че не създаде добри навици у българските потребители, а дори напротив, само им/ни навреди! Да, наистина в интернет пишем и обменяме мисли и информация с много чужденци. Да, с тях го правим на латиница, но това дребно неудобство се "решава" най-лесно с превключване от латиница на кирилица, когато пишем до българин, руснак или друг подопечен на кирилицата. Става за секунди.

Цяло едно поколение днес вместо с "А-Бе-Ве" пише с "А-В-С". И причината за това се нарича ...

Проблемът тръгва отдалеч. И той започва от културата на писане въобще. Българинът може да се справя много добре с английския, немския, френския или който си изберете език, но в болшинството си сме неграмотни. Мнозина от нас знаят английската граматика по-добре от родната. Не за друго, а понеже имаме ниски изисквания към самите себе си и защото си мислим, че знаем българския перфектно. Все ни е тая как ще пишем, дали ще сложим запетайката на място, дали ще има главни букви и ще членуваме правилно подлога и т.н. Тръгва се оттук, за да се стигне до пълното безхаберие какви букви ползваме. А бе, ако може, изобщо да не си даваме труд. Нужно ли е да си напомним основното съдържание на разговорите на публични места, че дори и в сутрешните блокове или публицистичните предавания и рубрики, по-уважаващи себе си медии? Преобладават междуметията, звукоподражателните и преприятелните знаци. Всичко се свежда до едно безкрайно: "Ъ-Ъ-Ъ-Ъ-Ъ-Ъ, ... айката!". Е, да, как да очакваме от такива хора да се загрижат за разните му там стандарти и писане на кирилица? Но заслужава ли си, заради единия мързел да убием кирилицата с balgarolatina?

Хи романтия

Хи романтията е метод за гадаене и анализ, основаващ се на линиите, формата и особеностите на човешките длани, който датира най-малко от преди 4500 години. Най-ранните източници за тази наука са намерени в индийската литература от Ведическия период. Тя е неделима част от езотеричната мъдрост, наречена "Samudrika Shastra" или преведено от индийски "знание за телесните органи". Това древно знание е пътувало от Индия до Китай, Тибет, Персия, Месопотамия чрез древните търговски маршрути и след това на запад до Египет, Елада и по-късно Римската империя. Легендата разказва, че гръцкият философ Аристотел, описващ ръката, като "главен орган на тялото" е учил своите ученици да изучават ръката по нейната големина, вида на пръстите и цвят на кожата. Една от неговите книги, е посветена на любимия му ученик Александър Велики и се нарича "Възвишени и изследващи методи за определяне характера на враговете". Според философа, познанията му се базират на арабски трактат, издълбан върху жертвеник със златни букви, посветен на Хермес. Друг последовател на тази наука, чието име е съхранила историята е Питагор. Древногръцкият философ и математик написва Френология и хи романтия през 530 г. пр.н.е. Документирано е, че римският император Юлий Цезар толкова добре овладял това изкуство, че е съмнявал да преценява и да съди за хората, само по вида на техните длани. В числото на хи романтиите от историята на Древна Гърция и Древен Рим, се сочат също и имената на Август, Сула и Гален.

През ранното Средновековие, Светата Инквизиция все

За науката, която „чете“ тайните на нашите ръце

РИСУНКА СВЕТОСЛАВ ЯНАКИЕВ

още не преследва така масово ересите и окултните учения, както към края на XIII в. Вероятно поради това в началото на века се откроява фигурата на философа, учения и богослова Албертус Магнус. Той заедно със своя ученик Св. Тома Аквински са сред най-видните философи за своето време и имат най-много заслуги за запознаването на тогавашния християнски свят с трудове на Аристотел по философия и хи романтия. Албертус Магнус, въпреки че е ревнос-

На ръка гледам, всичко познавам

тен последовател на християнската църква, се занимава с хи романтия и дори пише няколко съчинения по тази тема. Неговият ученик Св. Тома Аквински, доминикански монах е очарован от идеите и делото на Аристотел, и съответно в някои свои писания той отбелязва, че намира хи романтията за напълно естествено и физиологично изкуство. От онова време са намерени няколко неподписани съчинения по хи романтия, които се предполага, че са негово дело.

През Средновековието, хи романтията се популяризира твърде много, посредством циганите и уличните гледачки, въпреки че до XVI в тази наука е била забранена от църквата и наред с другите методи за предсказване е била жестоко преследвана от Инквизицията.

В средата на XVIII в. във Франция един от най-известните хи романти е духовникът Йохан Лаватер. Той запознава съдебните власти с отпечатъците на пръсти и първи заявява пред тогавашните научни среди, че в света няма два идентични отпечатъка. По-късно интересът към хи романтията преминава и тя изчезва от науките до началото на XIX в, когато французина Д'Арпентини със своите изследвания и наблюдения над формите на дланите, дължината и вида на пръстите, официално утвърждава втория раздел на хи романтията, а именно хирогномията или така наречената хироскопия. Този раздел се занимава специално с четене и запознаване с характера по наклона на костите и формата на ръката. Той дава първите характеристики на седемте, основни типа ръце.

След Д'Арпентини, по систематизирането на всички знания по хи романтия и хирогномия, работи художникът Адолф Дебарол. Той съединява науката за формата на дланта с изучаването на нейната повърхност, но това съединение се изразява повече в разработването на тези отделни заедно. Дебарол е първият, който открива, че линиите и знаците на дланта, имат свойството да променят своя форма, да се появяват и изчезват. Той прави синтез на хи романтията и други науки, като графология, физиогномия и кабализъм. Резултатът от

този синтез по-късно е наречен хирософия, който става раздел на съвременната хирология.

По същото време, по хи романтията са се изнасяли лекции в Йенския университет в Германия от професор Гекспер и в Хале също Германия от философа Ницше.

В края на XIX в, антрополога Паоло Мантегаца издава книгата: "Съкратен портрет на всички лица и ръце", където обстойно се занимава с детайлите на лицето и ръцете, както и с тяхната свързаност с характера, здравето и бъдещето на собственика им.

По това време в Европа хи романтията започва да се популяризира. Но в повечето случаи на този вид познание се предава полунаучна основа и често това умение е било средство за демонстрации в салоните на висшето общество от медиуми и гадатели.

И до днес в семействата от ромски произход тя се използва, като средство за препитание, и се предава от поколение на поколение.

В днешно време тази наука продължава да се развива. Съвременните психиатри и генетици използват анализа на ръцете при диагностициране на различни физически и умствени заболявания. Медицинската хи романтия помага не само в диагностиката на заболяванията, но и способства процеса на познание, свързан с изучаването на характера и темперамента на дадена личност, на нейния организъм и подсъзнание. Има пряка връзка с любовта, либидото и цялата палитра от емоции, характеризиращи сложната индивидуалност на отделния човек, създава възможност да се изгради перфектен баланс между тялото, ума и душата.

Джакомо

Мит, легенда или ...

"Струва ми се, че днес кръстия най-големия антихрист" - това изречение, според легендата, бил записал в своя дневник свещеникът, който през 1725 година кръщава двуседмичното новородено със звучната фамилия Казанова - Giacomo Girolamo Casanova (2.04.1725-4.06.1798). Няколко дни по-рано същият пастор провел опело върху починалата по време на раждането на същото бебе майка - млада красива аристократка. Днес няма информация за точните причини, които са накарали пастора да напише тези думи. Вероятно свещеникът е бил развълнуван от смъртта на родилката или от това, че след раждането си детето до деня на кръщенето си не заплакало нито един път. Твърде вероятно е, причините да са били и по-сериозни поради факта, че същият този пастор загинал при достатъчно загадъчни обстоятелства година след събитието.

И така, малкото сираче Джакомо било оставено на отглеждане при своята леля, която дала прекрасно образование и възпитание на Казанова, а най-главното е, че успяла да развие в бъдещия герой-любовник директно магическо излъчване и галантност, които впоследствие стават главното оръжие на италианеца в

Джакомо Казанова в... акция

Казанова

завоеванието на женските сърца. Според една от легендите своята кариера на сърцеразбивач Джакомо започнал на 11 години, получавайки първите уроци по любов от 20-годишно селско момиче, което работело като прислужница в дома на неговата

леля. На 15 години Казанова бил изкусен любовник, по който въздишали знатни дами и жени в зряла възраст. Според други сведения легендарният италианец се запознал с радостите на секса на 21 години от

своите канали слухове за виртуозността на любовника и способността му да разнообрази живота на всяка знатна дама. Скоро в будоарите на местните аристократи името "Казанова" се нашепвало от ухо на ухо, от което мъжката половина загубвала и сън, и апетит.

Поначало жертвите на младия граф били основно вдовици или стари девички, загубили надежда да намерят своя спътник в живота. С напредването на времето обаче в мрежите на графа били вплитани все повече жени, и то омъжени за знатни аристократи. Като цяло, връзките с тези жени продължавали до месец. Като една от причините за тази кратка продължителност била трагедия, която младият граф преживял на 20 години, в която неговата възлюбена умира от инфекция на белите дробове. След случилото се той се зарекъл, че никога няма да встъпи в брак. Във връзките си с жените той дори упомявал, че всичко ще е кратко и никаква сериозност в отношенията не може да се очаква.

На 40-годишна възраст обаче сърцето на Джакомо отново затуптяло с плам от жена, която била копие на неговата възлюбена. По една от легендите графът бил потресен от красотата на жената и не можел да допусне, че след него някой друг щял да има тази прелест. По този начин графът изменил на клетвата и се оженил за жената. С това практически завършила блестящата авантюристична кариера на любовника Джакомо Казанова, след което той нито един път не извършил съпругеска измяна.

Булевард подготви
ГЕРГАНА АЛЕКСОВА

Абрам се обаждат на сина си Моше, емигрирал в Ню Йорк:

- Сине, трябва да те огорча, но ние с майка ти се разваждаме. 45 години мъки стигат!

- Тате, ама какво говориш! И точно преди Пасха!

- Така сме изморени един от друг - казва бащата, - че повече не може да се гледаме. Само исках да те помоля да се обадиш на сестра ти в Чикаго и да й съобщиш новината.

И затваря телефона. Отчаян синът звъни на сестра си, която пък веднага се обаждат на баща си:

- Тате, Сара е! Кажими, че не е истина, че ще се разведете! В никакъв случай не правете нищо, докато не дойдем с Моше! Разбра ли ме? Нищо!

И затваря телефона. Доволен Абрам се обръща към жена си:

- Е, всичко мина идеално: задължително ще си дойдат за Пасха, а и самолетни билети ще си купят сами!

Катаджия спира кола, проверява документите:

- Сега отворете багажника... Това какво е?!?!

- Ами... труп...
- И сам виждам, че е труп... Аптечката къде е?

Двама разговарят по мобилния телефон:

- Здравсти, как е?
- Извинявай, но съм много зает, не мога да говоря.

- А какво правиш?
- Изпълнявам съпружеския дълг.
- Ама ти не си женен!

- Изпълнявам чужд...

- Омъжих се за него, защото той каза, че има яхта. Но когато отидохме на морето, се изясни, че той не само е излъгал за дължината й, но се наложи и да гребам...

Един се опитва да влезе в театъра.

- В пиано състояние, господине, не може да ви пуснем в театъра.
- А онзи там защо пуснахте?
- Това е артист, той ще играе.

Девојка отива в черквата да се изповяда:

- Отче, съгреших четири пъти...
Свещеникът вади един калкулатор и започва да изчислява нещо. След малко казва:

- Иди, дъще, и прочети шест пъти "Отче наш".

След една седмица девојката отново идва да се изповяда: ...

- Съгреших, отче. Три пъти съгреших...

Свещеникът отново вади калкулатора и започва да смята. Смята дълго и накрая вдига глава и казва:

- Иди, дъще, и съгреш още веднъж, че тука, на калкулатора, едни шибани дробни се получават, не ти е дума...

Две деца спорят в детската градина кой какво има по-добро. Накрая едното детенце казва:

- А моята майка е по-добра!

Другото въздиша:

- Май си прав! Моят татко също мисли така...

Психиатър към пациент:

- Напразно се жалвате от комплекс за непълноценност. Напротив, вие доста правилно оценявате своите възможности.

От вашия апартамент ли се чу снощи вик: "Обир!"?

- Да.
- Какво се е случило?

- Жената ми прибираше аванса...

За какво трябва да се говори с една жена, за да й е интересно?

- За красотата й.
- Ами ако не е красива?

- За грозотата на най-добрата й приятелка.

Между млади съпрузи:

- Скъпа, знаеш, че не съм много придирчив, пък и обичам картофите, но цял месец ядем все картофи...

- Потърпи още една седмица, мили, раздели с картофите в готварската книга вече е на привършване...

- Келнер, какво вино ще ми препоръчате със специалитета? Сухо или полусухо?

- С дама ли сте?
- Разбира се.

- С тази, дете токущо отиде да танцува ли?
- Да.
- Вземете си водка!

Офицер пита новобранец:

- Каква е гражданската ви специалност?
- Аз бях бирник.
- Отлично! Ще ви направим тръбач. Ще вдигате от сън всяка сутрин поделението. Вие и без това сте

свикнали хората да ви мразят.

- Татко, какво значи "любовник"?

- Мъж като всички останали, но не го карат да тупа килими или да мие чинии...

- Кети - казва Петя на приятелката си, - твой приятел е непотчен!

- Какво ти е направил?

- Не зная!... Или момче или момиче.

Мъж и жена се спират пред клетка с хищ

рам моите неща.

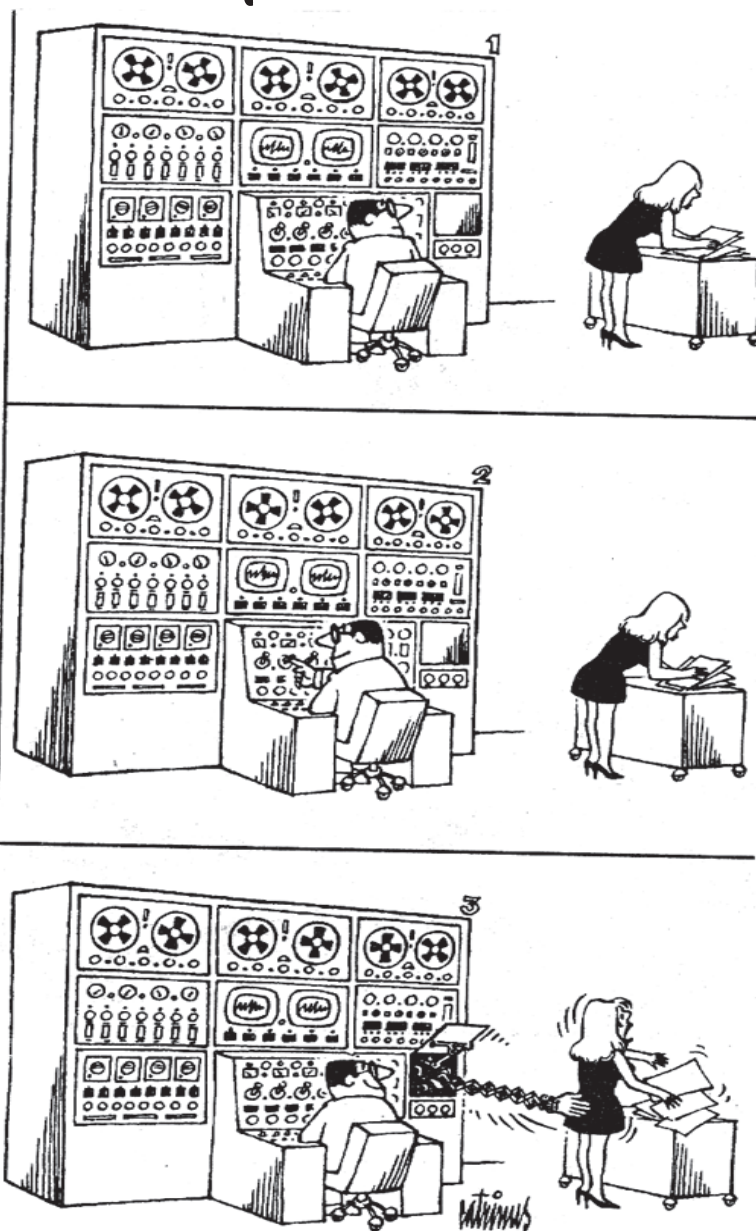
Ако на майстора Петров му преместят ерогенните зони: едната - на края на показалеца, а другата в ноздрата, то за една смяна той ще изпита такова удоволствие, каквото не е изпитвал за целия си семеен живот.

Мъж пита жена си:
- Скъпа, защо всички съседни те наричат идиотка?

Тя:
- Ако ти беше генерал, щяха да ме наричат генералша.

Еврокласици

ВАЦЛАВ ВИТУС - ПОЛША

ници в зоологическата градина. Мъжът казва:

- Как мислиш, какво би ни казал онзи тигър, ако можеше да говори?
- Аз съм леопард! - чува се откъм клетката.

В пътнически самолет стюардесата съобщава:

- Уважаеми пътници, моля седнете на местата си и закопчайте коланите!

Всички много притеснени се подчиняват. Командирът на самолета става от своето място, мърморейки:

- Уф! Най-после тоалетната е свободна!
- Изидор, скъпи, защо свалях тапетите? Ремонт ли ще правиш?
- Не. Напускам те, Сара, и просто си съби-

също е станало и внимателно наблюдава какво става. Когато теленцето се родило, фермерът се измил и рекъл на детето:

- Може би имаш някакви въпроси, синко?

- Да, тате. С каква скорост е карало това теле, та се беше натресло така в кравата?

Нощен влак. В купето са двама. Единият се опитва да заспи. На другия му се приказва:

- Извинете, вие какъв пътвате?

- За Бургас.

- И какво ви тегли натам?

- Локомотивът!

При катаджия дотичва притеснен гражданин:

- Господин полицай, откраднаха ми колелото!

- Изправно ли беше?

- Да, напълно!

- Звънец имаше ли?

- Имаше, разбира се!

- Фар?

- Естествено!

- Спирачка?

- Ами, спирачка имаше, но не работеше, спирах само с контраата...

- Ясно. Тридесет лева глоба!

Кондукторът поглежда строго билета на нередовен пътник:

- Пътувате в експресен влак, а билетът ви е за бърз. Ще се наложи да доплатите разликата...

- А не може ли просто влакът да кара малко по-бавно?

Съдят нарушител.

- Господин съдия, вярно е, че стоях на колена на сред шосето, но това изобщо не доказва, че съм бил пиан!

- А как тогава ще обясните, че сте се опитвали да навие-те осовата линия и да я приберете в багажника?

Представете си такава ситуация: Светофар. Свети червено. На светофара са спрели ТИР, конска каруца и мотоциклетист. Светва жълто. ТИР-ът форсира на място, конят се подплашва и отхапва ухото на мотоциклетиста. Кой е виновен?

Мотоциклетистът. Трябвало е да бъде с каска!

Микробус минава покрай знака "Стоп", без да му обърне внимание и паркира пред супермаркета. Отвърте се изсипват десетина разнокалибрани дечурлига и накрая - едра дама на средна възраст. Приближава се полицай.

- Госпожо, не знаете ли кога трябва да се спре?

Дамата се обижда:
- Вие защо си мислите, че всички са мои?

Казват, че в Лондон падали най-гъстите мъгли в света!

- Глупости! Аз съм бил в един град, където падаха много по-гъсти!

- Кой?

- Откъде да знам! Такава мъгла беше, че не можах да разбера!

Жена на новобогаташ се фотографира пред руините на Партенона. Сяда на една паднала колона и казва на фотографа:

- Само, моля ви, внимавайте колата да не влезе в кадъра, иначе моят ще реши, че аз съм я бутнала...

Влакът спира внезапно. От горното легло в спалния вагон пада пианица, отръсква се и възторжено казва:

- Леле, как се изтърих! Чак влакът спря!

Един кандидатства за стрелочник. Питат го:

- Какво ще направите, ако видите, че два влака летят един срещу друг по един и същи коловоз?

- Ще сигнализирам със семафора!

- А ако семафорът не работи?

- Ще светна с червеното фенерче!

- Ако е през деня?

- Ще размахам червеното флагче.

- А ако нямате червеното флагче?

- Ще изтичам да повикам жена си.

- Моля?

- Тя ужасно обича да гледа филми за катастрофи...

Морски вълк разказва:

- Веднъж корабът ми попадна в такава гъста мъгла, че не можех нося си да видя! Съвсем се бях отчаял, когато в далечината просветна светлина. Завъртях руля и се насочих право към светлината. Тя приближаваше все повече, все повече и ставаше все по-ярка... Накрая разбрах, че карам към огънчето на цигарата си...

- Тази травма от автомобилна катастрофа ли ви е?

- Да.

- Сигурно много бързо сте карали.

- Не, много бавно ходех!

black+dopulnitelen

black+dopulnitelen

black+dopulnitelen

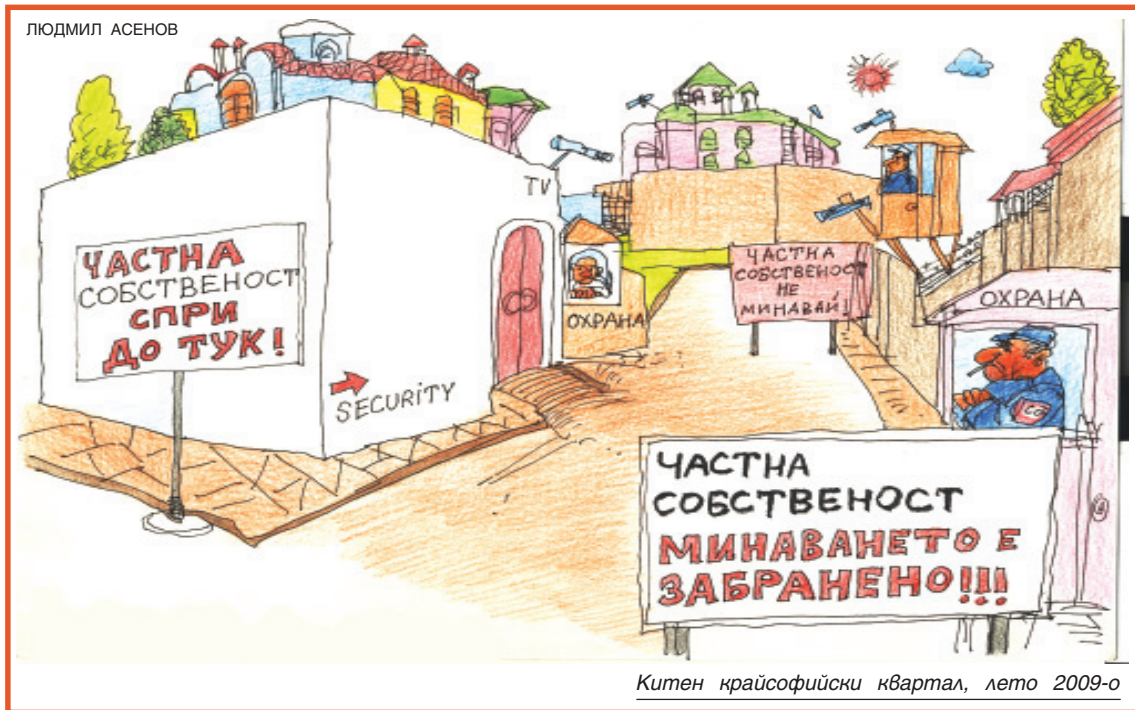
black+dopulnitelen

black+dopulnitelen

black+dopulnitelen

black+dopulnitelen

Китен крайсофийски квартал, лято 2009-о

Превратностите на съдбата

ПЕТЪР СОФРОНИЕВ

. А бях богата!
Ах, колко богата бях!
В джакузито ми носеше кафето моя любим - Тики. Така му виках аз, а иначе в неговите среди и по вестниците го наричаха Тиквата, защото му завидяха на преуспяването и на хубавостите, които той внасяше от чужбина. Завидяха му и го гръмнаха. Много плаках за моя покоен мил, защото мислех, че ми е оставил четириетажната си къщичка, ама някакви, които му се писаха братя, дойдоха та си я взеха. И останах клета и бедна. Това да няма кой да те заведе до Ривиерата, кой да те нахрани с патица по пекински върху портокал, да няма кой да ти купи два коня за езда... Е, понеже съм благородна, красива и изпълнена с добродетелности, хареса ме един от живите сътрудници на Тики. И пак станах богата. Е, не като първия път, ама се понасяше. Вместо на Ривиерата - в Кушадасъ, вместо сладка и висока къщичка, петстен в центъра, вместо коне да ме разхождат - пудел, аз да го разхождам... То човек трябва да понася всякакви лишения, в края на краищата. Ама после вторият ми мил, Куки, известен с артистичното име Кукумявката, забягна. Май бе предпочел да го гръмят зад граница, вместо тук, в чудесната ни родина. А нашето апартаментче всъщност не било наше, а под наем. И аз - пак бедна! Представяте ли си, налагаше ми се да се върна у дома при мама и тате. При тях да ям и живея. Но после за мен се заинтересува-

ха от неправителствената асоциация „Каръци без граници“, защото по всякакъв начин бях информирала обществеността за бедственото ми положение. От офиса на тази толкова хубава организация ме хареса един толкова мил господин, който ми предложи да си дружим. И аз склоних, при условие че осъществяваме дружбата в неговия апартамент. Очертаваше се хубава връзка, защото този сладур не знаеше български, а аз не знаех английски, та си мълчахме от сърце, ама иначе хладилникът ми бе винаги зареден, а и мокрият му бюфет също така. И пак станах богата. Скоро обаче научих, че моят трети любим си има сериозна съпруга, а аз съм му била красива гарнитура за пред обществото. Не му се разсърдих, защото това сега е модерно, ама онази, съпругата, на моя приятел, като ме видя, че му господствам в гостното холче, направи така, че да не живея между двамата, които се обичат истински. Сега пак съм бедна. Това не ме съспива толкова, колкото подмятиятя оттукоттам, а и от мама и тате, представете си, че трябва да започна да работя. Това за луксозна жена като мен, красивото лице на родината, бих казала, е нещо много страшно! Сега чух, че е създадена асоциация „Сладурани завинаги!“. Дано е нещо европейско, а не балканско. И да ми напомнят, че успелите жени днес се доказват на работното място. Досега просто не съм забелязала да е така. Поне с мен...

ПОСЛЕДНИ ДУМИ. НА:

ОТ НЕТА С ИНТЕРНЕТ

...пощальона: „Какво сладко кученце!“
...охранителя на заведение: „Само през трупа ми!“
...вампира: „Разкошен изгрев!“
...детектива: „Всичко е ясно! Вие сте убиецът!“
...пилота: „Как така си забравил да дозаредиш?!“
...автомеханика: „Спусни малко крика“
...съпругата: „Мъжът ми ще се прибере най-рано след два часа!“
...велосипедиста: „Виж, без ръце!“
...заложника: „Няма да посмеееш да стреляш, глупако!“
...работника в зоопарка: „Нали е нахранен лъвът?“
...нощната охрана: „Кой е там?“
...ловеца: „Интересно, какво ли има в пещерата?“
...актьора по време на снимки: „Страхотен макет! Акулата е направо като истинска!“

Съдебна реформа

Казус

РАШКО СТОЙКОВ

Препълнен столичен автобус.
Единствено свободно място - на току-що слезлия инвалид. Качват се нови пътници, начело с 5-6 напети ученичета. Най-чвърстото успява да седне.
Смачкана женица се промъква до него и пита:
- Извинете, бихте ли ми отстъпили мястото си?
Момчето отсича по мъжки:
- Не!
Автобусът занемява.
Кроткият старец, седящ до мъжкото момче, изтърва басту-

на си. И най-неочаквано хваща момчето за яката и освобождава мястото за женицата.
Автобусът зажузва като настъпан от слон кошер. Реплики и дуплики кой крив, кой прав. Трябвало ли е момчето само да стане. Прав ли е кроткият старец да избухне така...
Приятелче на засегнатото от агресията момче приключва дебатите:
- Ами ако се връщаме от тренировка и сме уморени?!
... Автобусът продължава към светлото бъдеще на България.

АНАТОЛИЙ СТАНКУЛОВ

Оргеноносни

Няма човек без фобия и това е доказано от науката. Изобщо не правя изключение от това правило и даже страдам, разбира се, не само медицински, а и служебно от аерофобия, което се превежда като страх от височината, естествено не мога, значи да се издигна и по тази причина заплатата ми е винаги под средната за страната.

Като ми увеличат заплатата, вече не се радвам, защото тъкмо да се радвам, и се оказва, че съм я похарчил, а и веднага обявяват, че се увеличава съответно и средната, а моята пак остава под нея.

Това създава у мен друга фобия - към онези, които определят и моята заплатата, и средната за страната. Тук с този толкова прост пример се вижда как фобията фобия поражда и така понякога даже се стига до онези потресаващи престъпления, за които четем по вестниците.

Или да вземем друг пример, клаустрофобията, от която също страдам доста, а то е страх от тесни пространства.

Както си седя къщи и не преча особено, изведнъж жена ми започва да изразява по-силно от обикновено своята лична антипатия към мене, която постепенно прераста във фобия. Усещам как ме хваща клаустрофобията и в резултат мога да извърша нещо, което да постави снимката ми на първа страница на утрешния вестник и даже почти наяве виждам текста:

Отворени и затворени общества БОЖИДАР ТОМОВ

“С тези две ръце шейсетгодишният Б.Т.” ... Ама че изроди, викам си, даже и възрастта ми написали, като че има значение, като че не можех и преди двайсет години със същите две ръце да...

В този момент се поглеждам в огледалото и забелязвам, че съм си адски несимпатичен, че не съм си мой тип и

толкова. И хукам навън, хукам да диря изцеление от страданията, за които става дума по-горе и които усещам как се увеличават едно подир друго.

От малък съм учен, че само обществото или, да речем, трудът могат да избавят човека и от тези две неща и аз винаги съм

предпочитал обществото. Мисля, че споменах в началото, че обществата са два вида - отворени и затворени. Затворени са обществата на гейовете и няма как да попаднеш там, особено ако не си гей, а иначе би било прекрасно - никакви жени, нито собствени, нито чужди, седиш си и си пиеш.

Отворени общества са кръчмите и аз не съм видял досега някой да иска да

влезе в кръчмата и да го върнат оттам. Да го изхвърлят, това може, ако примерно не си плати или даде израз на някоя по-груба фобия, но това става по-късно, а не на влизане.

Ето как страхът от затворените домашни пространства довежда някои хора до търсенето на отворените общества, а оттук нататък се стига до похарчването на онази заплатата, за която в началото се спомена, че е по-ниска от средната. Най-важното е обаче, че тук, тук и само тук има истинска свобода на словото и никой не ти вика примерно, тази история съм я чувал, когато искаш да разкажеш нещо, никой не те прекъсва и най-много да не те слуша, ако си прекалено досаден.

Кое все пак е най-красивото? Ами това, че после никой не си спомня за какво е ставало дума и аз самият не си спомням нито къде съм бил, нито с кого съм бил, нито защо. А то е важно, защото няма фобии, а също и престъпления, за които да се пише по вестниците. Или ако има, не съм ги извършил аз.

ДУМА

ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

ДУМА

СЪБОТА 23 МАЙ 2009, БРОЙ 113

От редактора

Ако уважаваме поне себе си...

БОРИС ДАНКОВ

Почитаемият главен редактор на вестник "За буквите. О писменехъ" и наш ревностен сътрудник, г-н Илия Пехливанов съвсем правилно поставя въпроса за необходимостта да бъде възстановена Международната Кирило-Методиевска награда.

Както е известно, през последните двайсетина години родните ни "демократи" и "преоценители" на българската култура зачеркнаха с лека ръка тъй нареченото "тоталитарно наследство". Нахвърлиха се срещу "неудобните" за тях исторически паметници, анатемосаха "соца" в изкуството и литературата. Не беше пощадена и Международната Кирило-Методиевска награда, която бе забравена от гържавата, а в печата самозвани "откриватели" се заеха да доказват, че двамата братя са...

"гръцки шпиони".

Така докато прогължаваше вакханалията на нашата прословута безпамятност, в Русия бе създадена авторитетна Международна награда на името на славянските първоучители. Дело то им бе поставено на "особена почит" и в съседна Македония, с единствената цел да се докаже техният македонски произход.

Тъй че наистина е крайно време да се сложи точка на това късогледство, а Кирило-Методиевската награда да бъде възстановена незабавно и още сега. Докато болните "историчари" от Скопие не са се сетили да обявят някое свое нейно издание и едва тогава да ни просветне (след гръж качулка!) каква сме я свършили. Дължни сме да възстановим тази престижна и голяма награда в знак на почит към славянските първоучители и себеуважение към националната ни памет!

ПЕРИОДИКА

Нов брой на вестник „За буквите - О писменехъ“

Броят представя Шестата национална научна конференция с международно участие "Кирилицата и европейската цивилизация" на СВУБИТ, изложбата в Париж "Кирилицата и българската култура в европейското културно пространство", участието в Четвъртия международен салон на книгата в Санкт Петербург и др.

XXXI конгрес на Съюза на народните читалища в Хисаря е представен с откъс от доклада на неговия председател проф. д.ик.н. Стоян Денчев.

На Годината на България в Русия са посветени фотодокументалната изложба "Лихачов и България" на Калина Канева в СВУБИТ, откъсът

от книгата "Племенни и културни връзки между българския и руския народ" на акад. Николай Державин, статията на проф. Игор Калиганов от Института по славянознание при Руската академия на науките в Москва и др.

На дарителската дейност на малко известния Регион Умников и неговия праправнук чл.-кор. проф. офн Ангел Попов е посветена страница, която също отвежда към многолетните българо-руски връзки. Първият учител в Априловото училище Неофит Рилски е представен с Нравствен кодекс за габровци, както и с писмо до игумена и старците в Рилската обител, в което ги уведомява за връзка с Юрий Венелин, и пещенният сборник "Цветособиране". Проф. Светлозар Елдръв съобщава неизвестни сведения за Кирило-Методиевски празник в Хърватия до преди Първата световна война.

Под заглавие "Образец и пътеводител" г-р Иван Домусчиев припомня факти от дейността на чешкия професор Константин Иречек, който в своята "История на България" и Дневника си нарича делото на Св. св. Кирил и Методий "образец и пътеводител за духовната история на цяла Европа".

ПЪРВОУЧИТЕЛИТЕ

Откриваме паметник на светите братя в Моравия

Паметник на славянските първоучители Св. св. Кирил и Методий се открива днес от участниците в третия събор на българите, живеещи в Европа, пред административната сграда на археологическия ареал в село Микулчице, област Моравия, Република Чехия.

През IX век на същото място се е намирало духовното средище на Велика Моравия, където се предполага че е живял и приключил житейския си път Св. Методий.

Инициативата за издигане на новия паметник възниква по време на втория събор на българите, живеещи в Европа през май 2008 г., който решава делото на светите братя да бъде отбелязано вместо с паметна плоча с монумент. Така за по-малко

Новият паметник на светите братя Кирил и Методий в Микулчице, Моравия

от година бяха събрани необходимите средства за построяване на новия паметник

на Св. св. Кирил и Методий в Микулчице.

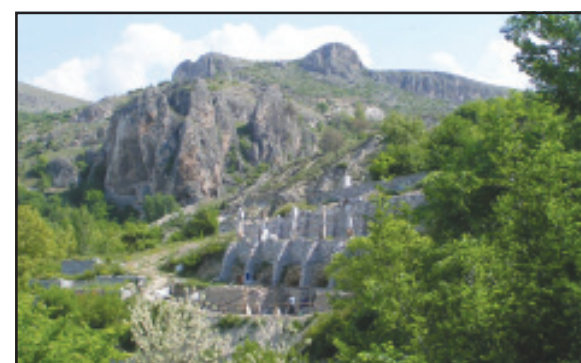
Фигурите са дело на известния български скулптор Емил Венков, който от 1958 г. живее и твори в Словакия. Той е автор и на олтарна на църквата "Св. Горазд" във Врбова. Творби на Емил Венков са притежание на много галерии и частни колекции в България, Словакия, Чехия, Германия, Австрия, САЩ, Канада, Швейцария, Холандия и др.

За откриването на паметника в Чехия е българска делегация, водена от председателя на парламента Георги Пирински, която ще участва в тържествата заедно с чешка делегация, водена от председателя на Камарата на депутатите на Чехия Милослав Вълчек.

СКУЛПТУРА

Осем автори творят в Мраморния град

"Изток/Запад - 20 години по-късно" е темата на ежегодната проява, наречена "Европейско изкуство", която се открива на 24 май в 11 ч. в скулптурния парк Илинденци, научи ДУМА от фондация "Арт център Илинденци". Новият проект олицетворява идеите на обявените от ООН 2008 г. за година на междукултурния диалог и 2009 г. за година на креативността, както и цели да превърне проявите в "Арт център Илинденци" в европейски културни събития, подчертават организаторите. Проявата ще премине под патронажа на Гергана Паси - министър по европейските въпроси. И тази година тя се осъществява с партньорството на Държавния културен институт към МВНР с подкрепата на Гьоте институт България, както и на международната арт организация "SCULPTURE&OBJECT" от Братислава, Словакия. Традиционни партньори и тази година са СБХ и община Струмляни. Идеята на

организаторите е поканените автори от няколко европейски страни и от България да създадат свои произведения, след което да ги представят сред каменните градежи на наречения с въображението на художниците "Мраморен град на изкуствата" в скулптурния парк Илинденци. Сред силния каменен фон, специално изградени конструкции с покривни елементи, превръщащи част от екстериорните пространства в интериорни, ще създадат подходящата среда за показване на произведенията. В акцията участват Ангел Станев, Ани Покровнишка, Деля Чаушева и Нина Русева (България), Габриел Бергер (Австрия), Дейвид Хейуд (Великобритания), Жоржана Козма (Румъния) и Стефан Боненбергер (Германия). Присъстващите на откриването утре ще могат да чуят музикални интерпретации от "звучащите" колони на скулптора Иван Русев, както и фолклорни изпълнения на местни и гостуващи формации.

СНИМКИ "АРТ ЦЕНТЪР ИЛИНДЕНЦИ"

ЕКРАН

Избраните от село Българи

Филмът "Избраните. Последните свидетели" на режисьорката Гинка Чолакова ще бъде представен премиерно на 28 май от 18.30 ч.

В Дома на киното, научи ДУМА от екипа. Сценарият е на Ружа Нейкова, оператор е Захари Харамбиев, продуценти са Гинка Чолакова и Йорг Хенле. Авторската музика е дело на Георги Арнаудов. Фотографиите на продукцията са направени от Христо Юскеселиев, Николай Генон и Иво Хаджимисев. Видео постпродукция - Ясен Харамбиев. Използвани са и кадри от филма

"Нестинари" на Никола Минчев. Този екип в продължение на повече от 10 години е наблюдавал една древна традиция в нестинарското село Българи. Следвали сме хода на действието без намеса, казва Ружа Нейкова. Благодарение на хората, които ни допуснаха до себе си, ние се докоснахме до вярата в един стар и могъщ бог... Светът на тези хора, техните съдби, радости и съзри стана част от нашия живот. За тази памет е нашият разказ, признава сценаристката.

Снимка на продукцията

б е л е т р и с т и к а

Песен за белия лист

На Евгений Босяцки

- Напиши ми разказ - каза художникът. - Да видя какъв съм.

- Какъв си? Талантлив! Твоите магони са съвършени.

- Да, бе. Аз ги рисувам красиви, а те ме гледат отвисоко и всяка хубост им се струва недостатъчна. Но това не го пиши.

- А тебе? Да те направя ли красив?

- Че аз съм си красив!

Засмях се, но той не се обиди.

Върнах се у дома, запалих нощната лампа - нито грозна, нито красива. Просто лампа. И се замислих...

Имало едно време един художник. Той се сприятелил с белия лист завинаги. Белия лист е чист и пълен с обещания. Не е просто лист, а ново Начало. С него художникът се ражда отново и отново. Търси с поглед безкрайността и започва... Първата черта невинна му харесва. Втората я погубва, или възвисява, а третата... О, тя понякога не се появява, защото е дъщеря на риска. Заради третата черта художникът може да изхвърли белия лист и да посегне към нов, за ново Начало.

Има художници, които развалят красотата. Нарочно. Получават видения, които ги карат да си представят, че красотата е измислена, фалшива и ненужна. Хармоните ги гразнят, а симетриите, дори онези, които са деца на природата - ги плашат. От сутрин до вечер преследват деформирани си внушения, деформират ги и им служат.

Има такива художници, но моят приятел не е от тях. Негласно се е клел да служи на Красотата. И жените, и хармоните му са красиви. И абстракциите му са красиви. Лицата на неговите магони са като червената мантя на тореадорите - предизвикват оценителите да им се съпротивляват.

Направете си удоволствието да четете художествени критики - никога няма да узнаете за какво е реч. Красивото ли се търси в техните редове, или сами са се призвали да възпяват антиподите на хубостта? Е, да. Ще ви стане ясно само едно - кой на кого е приятел.

А моят приятел сам си е критик. В търсене на красотата сам е преброял Балкана и литературните Балкани на мнозина писатели. Близостта му с белия лист е родила неговите магони с перо (туш), литографиите от сух и маслен пастел, скиците, гравюрите и живописните му платна, и най-вече - графичните илюстрации, сестри на толкова произведения. Те са затворени в страниците на книгите, за да пътуват към млади и стари за голямо и малко четене, а създателите им - художникът, продължава да закусува с фантазии и да очаква Деня на Великата справедливост, когато талантите ще бъдат чествани поне колкото Незнайния войн в Деня на армията.

За целия живот на този художник е виновен белия лист.

Сам е, но не е самотен. Все по-рядко пали цигара, за да има повече дни и да търси красота

из явните и затъмнени къшета на всекидневието ни...

Но как се описва с думи всевечната хубост? С какви слова се рисува нейният верен подчинен - художникът?

Възпявала съм и рисуващи, и писатели и почти никога не ми е благодарил. Благодарил се на лекари, носачи, продавача и майстора на домашен уют.

Тази вечер съм пред най-сложната си задача. Опитвам

ги земи, а художниците остават да чакат утрото. Белият лист и слънцето са най-добрият им близки.

За последен път се опитвам да започна разказа за този художник - и пак не успявам. От стената иронично ме наблюдават две от магоните му - и двете по свой начин крехки, изтънчени и неуязвими. Когато някой се опита да ме обиди, аз ги викам на по-

РИСУНКА ЕВГЕНИЙ БОСЯЦКИ

се да опиша не само един талант, но и един приятел. Сложна комбинация. Отдавна не се интересувам от благодарности. Служителите на възхновеността не са обикновени простосмъртни. Те рядко разбират докрай самите себе си - как да ги проумее техният биограф? Изпречват ми се разни цитати, за да ми пречат. Животът бил кратък, а изкуството - вечно. Хъм - грън. Всичко важно днес е в живота. Иначе защо ще се стрелят така често за власт и пари? Да се хванат да рисуват!

Нощната лампа не ми помага. Абажурът ѝ хвърля жълти петна върху чистия лист. Долу по асфалта хвърчи кола със синкави фарове и техните отблясъци овладяват за миг цялата стая...

Как се рисува художник, който създава красотата?

Казвал ми е, че като момче се опитвал да работи на свещ, за да провери как са могли да творят нощем предците му в далечните векове, но пламъкът на свещите не му помагал. Напомня му залязващо слънце, което потрепва и се колебае преди да потъне зад хоризонта.

Слънцето отплува към дру-

моц и те ме пазят от грозни думи и жестоки погледи. Едната наподобява лик на българска икона. Заедно сме от деня, когато се запознахме с нейния създател на една изложба.

Там художникът се появи изневиделица - с незакопчано яке и една опакована картина под мишница. Имаше вид на човек, преминал през катастрофа. Носеше картината за някого - потърси го с поглед, но не го откри. След малко посетителите се събраха в средата на салона. Благороден глас зарони подбрани думи за изкуството. Останахме с художника встрани - и сами. Сами се запознахме: той - известен художник, аз - неизвестна писателка. Погаде ми пакета с картината да я поддържа, докато си закопчае якето. Видя, че го слушам внимателно, затова ме избра - така, както мнозина се доверяват точно на някой непознат... Каза ми какво му се е случило - качил се в автобус, а някакъв млад мъж се втурнал към него и го ударил. Не обичал картини... "Ял съм бой като момче - допълни художникът, - но никога не ме е бил до днес затова, че нося картина!" Накриво се позасмя и

добави: "Пречех на онова хулиганче да си размахва ръцете и краката в автобуса..." Срещата с неочакваното зло го бе смаяла и обидила до гън душа, защото никога в автобуса не го защитил.

В салона вече ръкопляскаха, а ние още си говорехме за гражданското общество и за духовността на гражданите. Погадах му пакета с картината, а той не я взе: "Занесете я у вас. Подарявам ви я!"

Прибрах се у дома, разгърнах пакета и извадих отвътре графика на женско лице - мъдро, но невинно и едва, едва натъжено. Хармонично, изящно лице - трудно ще го открием измежду познати и непознати. Поиска ми се да скрия графиката някъде и да я пазя (за кой ли живот?), но после се засрах и храбро я закачих на стената.

Потърсих ѝ заглавие. Не мислих дълго. Можех да я кръстя само с едно име - Нежност. Сигурно така изглежда богинята на нежността, която ще спаси света от хаоса (ако я потърсят).

От омази галечна вечер мадоната, подарена от художника, стои на мястото си в хола и наблюдава семейство-

Д

АРИНА ГЕРОВА е родена в София, в семейство на учители. Завършила е специалност журналистика в Софийския тържествен университет. Работила е в отделите "Култура" на всекидневниците "Народна младеж", "Отечествен фронт" и "Труд".

Има двама сина и трима внуци. Получавала е журналистически награди и орден "Кирил и Методий" - I степен. Член е на СБЖ и СБП. Издала е десет белетристични книги с разкази, новели, повести и един роман. Повестта ѝ "Ева на третия етаж" е филмирана по неин сценарий от режисьорката Иванка Гръбчева. Художникът Евгений Босяцки е илюстрирал няколко от сборниците ѝ с разкази и новели. През 2004 г. в издателство "Сибия" излезе последната ѝ засега книга "Среща" с разкази и повестта "Грип'97".

то ми - без да го съди. Такива са магоните.

Втората графика на жена, рисувана с перо върху белия лист, дойде години по-късно, когато всичките ми близки се разпиляха и останах сама. Беше още момиче - безгрижно и своеволно и стискаше между крехките си пръсти цвят от розова пъпка. Тя и до днес е момиче, а не магона и стиска между пръстите си цвят от розова пъпка. Няма на кого да я подари.

Угасих лампата. Заг прозореца не виждах небе. Светеха прозорците на близкия блок и се опитвах напразно да съживяв мрака над циментения си покрив...

"Градското небе се изчервява всяка вечер - каза ми един мъж отдавна. - И знаеш ли защо? От срам." Нужно ли е да обяснявам, че бе роден на село, но не мразеше града. Падаше си малко гъб, но едва ли ще го забравя. Жените имаме запазена памет за мъже, които най-малко заслужават.

Защо ли е така?

Отново запалих нощната лампа и двете граци ме погледнаха отвисоко. Така красивите жени изучават омърлушения свят около себе си. Уж са горди и надменни, а изглеждат ласкави и все се готвят за новата си победа.

В машината ми белият лист заспа непокътнат.

Сутринта телефонът звънна по някое време:

- Написа ли ми разказа?

- Не съм.

- Защо?

- Нещо друго ми хрумна.

- Какво?

- Песен за белия лист, когато лампата компютър иска да изяде.

- Песен ли? Прочети я.

Затворих очи и му разказах как си говорехме с машината за писане, с нощната лампа и с двете магони миналата вечер.

- И къде съм аз там? - попита художникът.

- Не усещаш ли? Ти си над белия лист, над твоите магони, над стаята и над балкона отсреща, защото леташ и виждаш всичко и рисуваш, рисуваш...

- Тъй ли? Че да летя да рисувам мозаика. Какво друго ми остава?

Уж не беше ядосан, а затвори телефона.

Не успях да му кажа, че разказите не се появяват под команда. Те са омагьосани същества - бродят ту тук, ту там, нечути и невидими и чакат да им дойде времето.

Около всички нас е пълно с невидими разкази, които се надяват някой да ги събуди - така, както ненарисуваните картини всяко утро се кланят на слънцето.

Ако сме държава на духа, да поправим грешката

Да бъде възстановена Международната Кирило-Методиевска награда

ИЛИЯ ПЕХЛИВАНОВ

Основна отлика на християнското учение е ученичеството. Неговото присъствие в продължение на две хилядолетия в духовността на Европа и света е осигурено от живата приемственост между поколенията. Оттам идва и понятието "апостол", с което приживе е удостоен от народа ни Васил Левски.

Историческата заслуга на България, която в ранното Средновековие - според оценката на видни чуждестранни учени, разгръща своя роля в европейски мащаб, е закрилата, дадена по времето на княз Борис I на прогонените от Моравия Кирило-Методиеви ученици. Ако не е било сторено това, в наши дни по всяка вероятност делото на двамата славянски просвети-

Дмитрий Лихачов, първият носител на Международната Кирило-Методиевска награда

тели щеше да бъде само незначителна страничка в световните енциклопедии.

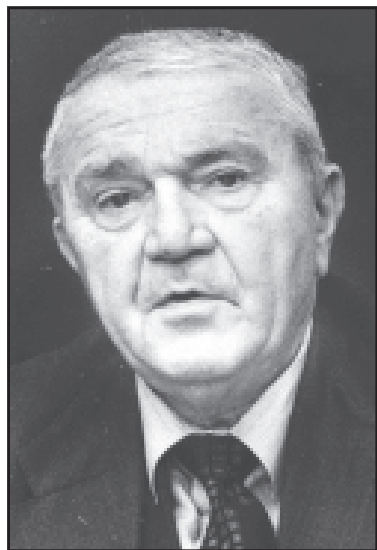
Как бе създадена?

В навечерието на 1300-годишнината от рождението на Аспарухова България Държавният съвет на Народна република България учредява с Указ Nr 648 от 29 април 1979 г. почетното звание "Лауреат на Международната награда "Братя Кирил и Методий" за изключителни заслуги за развитието на старобългаристиката и славистиката, за изучаване делото на братята Кирил и Методий. Една ярка проява на стратегическо мислене и поведение от страна на държавата, на верен исторически рефлекс, отдавайки заслуженото на малцинската днешни българолобци.

Първият ѝ носител е Дмитрий Лихачов

Първ по достойнство с високата награда бе отличен акад. Дмитрий Лихачов (Указ Nr 814 от 23 май 1979 г.).

Наградата бе връчена официално в Държавния съвет на 23 май 1980 г. В ответното си слово световноизвестният учен огласи новоизкованото философско-публицистично понятие Българска държава на духа, което се превърна в откровение за историческия влог на родината ни в европейската култура, като издържа и на последвалата лавина от преоценки и руга-

Проф. Роже Бернар, ръководил в продължение на три десетилетия катедра по българистика в парижката Сорбона, отличен с международната награда през 1979 г.

телства в сложните години на прехода към демокрация. (Преди да бъде разпространено това понятие чрез съобщение на БТА, създателят му предупреди то да не се поставя в кавички, което не бе спазено, така се употребява и до днес. А кавичките според граматиката означават съмнение, подценяване, оспорване...)

Втори - знаменитият професор от Сорбоната

Френският учен проф. Роже Бернар, преподавал в Института за Живи Източни Езици (INALCO), ръководил в продължение на три десетилетия катедра по българистика в парижката Сорбона, получи голямата награда в Държавния съвет (според Указ Nr 814 от 23 май 1979 г.) на 25 октомври 1979 г. Той говореше езика на Вазов с естествения за него примес от турски думи и считаше себе си ни повече ни по-малко за катар-богомил, роден в областта Дофине на Южна Франция.

Трети - бележитият италиански учен

Италианският учен проф. Рикардо Пикио, прехвърлил мост между европейската и отбъдокеанската слависти-

ка със своето десетгодишно присъствие в университета на Ню Хейвън в САЩ, прие високата награда (според Указ Nr 1576 от 23 май 1983 г.) на същия ден през следващата година. Той потвърди в словото си средновековното понятие "Книжовна република" на "всички ония, които в различия на текстовете, отразяващи различни култури, търсят общ духовен език, който тълкува историята, поезията, религии и нрави като израз на едно общо наследство".

Цяла плеяда от авторитетни българисти

Като виден съвременен византист и славист руският учен проф. Геннадий Литаврин (според Указ Nr 1580 от 23 май 1984 г.) бе удостоен с престижната награда за крупни научни и публицистични трудове на ритуал в Държавния съвет на 3 декември 1984 г., наричайки България "първото най-ярко огнище на славянската писменост и култура", с уверението, че въпреки превратностите на своята история "неизменно тя се е възражда".

Редом с проф. Рудолф Айцетмюлер Кирило-Методиевската награда получи напълно

Италианският учен проф. Рикардо Пикио, удостоен с наградата през 1983 г.

Кирил и Методий, Рисунка на Борис Ангелушев

заслужено създателката на най-авторитетната палеославистична школа в Европа през втората половина на XX век австрийската и немска изследователка на Преславската книжовна школа проф. Линда Садник (според Указ Nr 1576 от 23 май 1983 г.). Отличие бе връчено на 30 май 1985 г. в българското посолство във Виена. Появата на "Старобългарски речник", седмтомното критическо издание на Йоан-Екзархия "Шестоднев" и другото бележито негово произведение "Небеса" са основа за плодотворна работа на нови поколения слависти.

По време на честването на 1100-годишнината от кончината на славянския първоучител Методий утвърдената вече награда бе връчена (според Указ Nr 1640 от 22 май 1985 г.) на унгарския учен проф. Петер Кирай. Това стана в Държавния съвет на 31 май 1986 г. Ръководителят на катедрата по славянски езици в университета "Йотвъш Лорен" на Будапеща е инициатор за откриване паметник на Кирил и Методий в Залавар, в земите на древна Панония, посетена навремето

от двамата братя на път за Рим. Върху него на старобългарски език е изписано: "Огънят изкушава златото и среброто, а човек с ума си отсява лъжата от истината". Една мъдрост, надживяла вековете, взета от житието на първоучителите.

Отрезвявайки със закъснение

След опустошителната вълна от преоценки в областта на културата, нека според библейското внушение "събиране на камъните" да обмислим по какъв начин да бъде възстановена Международната Кирило-Методиевска награда. Това може да стане в навечерието на Международния конгрес по византистика в София през лятото на 2011 г.

Тоталитаризъм ли беше, демокрация ли, глобализация, а Кирил и Методий си останаха, та дори бяха обявени за съпокровители на Европа за вечни времена от първия папославянин в историята Йоан Павел II в навечерието на 1980 г. Нека се съобразим и с това историческо решение - вече като пълноправен член на Европейския съюз.

Нито на църква, нито на сбор

Да бъде съхранена традицията на автентичните ни празници и обичаи

АТАНАС ТЕОДОРОВ

Празникът, шумен, весел или тъжен, е белязан от магията на обичуването, когато е споделен от много хора. Той изостря чувствителността ни, подтиква ни към близост и съпреживяване. Радостта обединява по-силно от мъката. На празник канят, на задушница не канят.

Всеки празник е възникнал по повод на природно, историческо, религиозно, семейно събитие. Той се задържа трайно само когато е поставен точно на мястото си. Не знам продължителността на българските езически култове, оттам и на народностните традиции в зародиш. Етническата ни култура е попила много богатства ведно с асимилацията на много народности, сърцевината ѝ обаче е оставала.

Разграждане на идентичността

Затова националните ни духовни черти са разпознаваеми и днес. Опти да бъдат размити са били правени в протежение на хиляди години - не това е моят предмет, а процесът на саморазграждане на националната ни самобитност, в който свидетели и участници сме всички ние, днешните българи. Това се забелязва при много обичаи и народни празници, които се обезличават и губят етническата си идентичност. Те са подложени на силно външно влияние, главно на поп културата, но и на нашенско профаниране и опростачване. Но за това по-нататък.

Особено тревожно е, че се къса връзката между фолклорно-етнографското и религиозно-обредното съдържание в голяма част от най-масовите и красивите ни празници. Още през 60-те и 70-те години на миналия век Гергьовден се титулува "Празник на земеделеца и животновъда", Еньовден - на билкоберача, Бабинден - на родилната помощ, но те все още запазваха самобитността си. В по-ново време гържавната политика в духовната сфера прекроява календара с добавки като Ден на будителите, Ден на съединението и др., но те се превръщат по-скоро в институционални, отколкото народни, всеобщни празници. Появиха се вече и фирмени празненства, които в бъдеще ще се увеличават и масовизират в границите на определен кръг или бранш.

Модернизираното... суетерие

В началото на 90-те години разцепената, обрзувана, отслабена от управляващите Българска православна църква допусна вторжението на чуждестранни "пророци", които що народ изцелиха, само организаторите на подобни мистификации знаят. Българинът, колкото и да е безбож-

ник, или може би поради това, приема "чудесата" на вересия, смесва ги с библейските чудеса и в този момент е готов да се кланя и на дявола. Българската църква не намери "заместител" на модернизираното суетерие. Нейните проповеди се затварят в догмите на ортодоксалните сюжети, не стигат до сърцето на вярващия човек чрез аналогии с неговия вътрешен живот. Да не говорим за по-близка връзка с материалното му битие, грижите, тревогите и страховете му. Не че кръстът, светената вода, нафората са по-малко чудодейни, но само с тях експонирането на обрета в религиозно съпреживяване не е пълно, внушението не е продължено извън ритуала чрез живото слово на божия служител. Още нашите баби, а те бяха по-вярващи, знаеха наизуст основните библейски притчи, но чакаха и "да чуят попа" какво ще ги напъти в делника. Неверието на българина е колебливо и податливо на внушение, но и с една доза скептицизъм. Ще повярва по-силно, ако божията помощ му се даде в реалния, битовия отсек от живота му. И не само на него, но и на добитъка, нивите, къщата.

Извън храма присъствието на божия служител сред хората продължава мисията му само при празниците и ритуалите. За разлика от западната църква у нас не е наложена практиката за изнасяне на проповеди и беседи по други поводи. Едва сега епизодично се възобновяват неделни училища, но и те са насочени предимно към вярващите. Днешният свещенослужител е много по-сериозно по-

изяви на църквата. Тя няма да изведе там лжепророци и лжепроповедници, но с повече въображение и модерно мислене младите дейци в нея могат да вдъхнат живот на стари и да сложат началото на нови народни празници. Не ги призовавам към рок или чалга концерти, въпреки че в различни форми масовата култура е навлязла в западните църкви преди три-четири десетилетия. Това може да е някакъв вид противоядие, някакъв начин за "опитомяване" на агресивността в попизкуството и "пригаждане" за богоугодни дела.

Пошлата комерсиализация

Нашите народни празници се "огомашават", свиват се не само на територията на семейството, родата, приятелския и професионалния кръг. Публичността им се осъществява от телевизията, радиото и други форми на индиректно, неприсъствено възприемане на този род народностна култура. По един сакал израз има гледаемост и слушаемост, но няма обучаемост в традициите. Телевизицията може и да произведе дузина "айдъли", може и да стимулира клубове по танци и песни, но само с комерсиална цел. Тя не заменя самообучението и не увеличава истинските любители, основата на народното изкуство. Без това празниците замират. Няма да видим деца на 7-8 години да се хванат на хорото го възрастните, където местното общество ще ги забележи и поощри дарбата им да даряват радост на другите без отплата. В

се откъснаха от първоизвора си. Негостижими за простия любител са режисьорските постановки на фолклора, костюмите, оркестрацията. Фолклорът се качи на сцената и по форма престана да бъде народен, превърна се в професионална дейност, еталон, привлекателен повече за чужденците, отколкото за българите. Пришълците и саморасляците не са особено желани в това общество, което се самовъзпроизвежда - една все пак защитна реакция на самото изкуство.

Професионалното изкуство може да се консумира навсякъде и по всяко време. Поводът за показ не е задължително празничен, обикновено е поръчков. На любителя му е необходима друга нагласа, за да изригне в песен, танц или друго фолклорно умение. Неговите поводи за игра са в празника, обичая, събитията от живота около него. С разколебането и изчезването на много от тях лазарките не ходят на Връбница, "котетата" не мякат на Заговезни, шаферките не калесват с бълкца, а с покана по интернет. Няма ръчна жетва - няма повод за жетварски песни и танци. Съкратени, осъвременени и почти на изчезване са и сватбените обичаи, защото и самата сватба не носи вече идентичността на един от най-хубавите народни празници. Езическото и религиозното в сватбата, рождението, смъртта е оцеляло през хилядолетия и изглежда обречено на вечност, но и то се руши пред очите ни.

Подкопаване на традицията

Празникът не умира отведнъж. Най-напред той променя лицето си, а както става при хората, и душата си. Неговата музика започва да звучи чуждо за неоподготвеното ухо, обредните тайнства и действия изглеждат смехотворни и наивни, само снисходителността на по-младите към "бабините деветини" ги спасява от прибрзана забрава. Освен емоционалната отчужденост безбрачието, еднородното съжителство и други отклонения от естествено начало подкопават традицията, а заедно с него и обредно-празничната система, която го крепи. Много празници имат вече заместител под формата на ресторантски моабет, който универсиализира ритуалността и оригиналността им до степен на опознавателен белег, не повече.

Забавлението като стил на поведение изтиква на преден план по-зрелищните празници, по-слабо обвързани с обредно-ритуални постулати, независими от трудови, битови и други обичаи. Кукеровден, Бабинден и подобни на тях карнавални игри дават воля на жизнерадостността на българина и олицетворяват уникалната му фолклорна самобитност. По-ценното е, че се поддават на подражание от младите. Мъдростта е предадена образно, възприема се и на подсъзнателно равнище, и в международната култура на много народи и до общите корени на европейската митология.

Има една пословица: "Нито на църква, нито на сбор". Старите българи са слагали знак за равенство между две важни събития в живота си и съжалявали, когато по някаква причина пропуснат причестване или веселба. Днешните ни съвременници имат други причини за недоволство. Но все пак, ако пропуснат едното, да не пропускат и другото. Иначе ще имат още повече причини за съжаление.

Редактор Борис Данков

Лазаруването - един от най-самобитните български национални обичаи, който днес по-скоро е само една фолклорна атракция

готвен теологично, но по скромното ми мнение - и много по-отчужден от хората.

Диалогът с хората

Дистанцията между религиозно-обредния и народния празник се увеличава въпреки засиления в последните години интерес към вярата. Напливът в храмовете, доходните водосвети и маслосвети по фирмите, оживлението на църковните събори засенчва историческия факт, че не хората отиват при църквата, а църквата отива при тях. Мезганите и площадите не са направени за партийно ползване, те са и естествено място за богослужбни и светски

днешното общество талантът се оценява в първичния смисъл на тази дума - измерител на парична стойност. В стока се превръщат и самите таланти. И на конкурси за "айдъли" слушаме скудоумици за "пет кокошки" или за "три прасета" за радост на кръчмарите, които лапат като топъл хляб подобни урождства.

Автентичен, изворен фолклор

у нас може да се открие само в някое по-откъснато от чалга-инвазията село. Той се професионализира в продължение на шест-седем десетилетия, песните и танците претърпяха силна авторизация и до такава степен се превърнаха в спектакъл, че

Рисунки, копирки, тефтери и икони от ателието на тревненските зографи са изложени в криптата на храма „Св. Александър Невски“ до 20 септември, научи ДУМА от НХГ, организатор на събитието заедно със специализирания музей за резбарско и зографско изкуство в Трявна.

Представени са повече от 100 произведения, по-голяма част от които се

В ателието на тревненските зографи

Рисунки, копирки, тефтери и икони са подредени в криптата на храм-паметник „Св. Александър Невски“

показват пред широката общественост за първи път. Основният акцент е върху рисунките и копирките. Включени са и 3 тефтера с рисунки и кратки текстове от архивите на тревненските зографи. Иконите са подбрани така, че възможно най-пълно да съответстват на запазените подготвителни скици. Открити са изцяло идентични образци, посочва кураторката Мариела Стойкова. По нейните думи освен образите на Св. Богородица, Исус Христос и по-популярните светци и сцени са представени и по-рядко срещани за тревненската иконописна иконографска теми. Сред тях особен

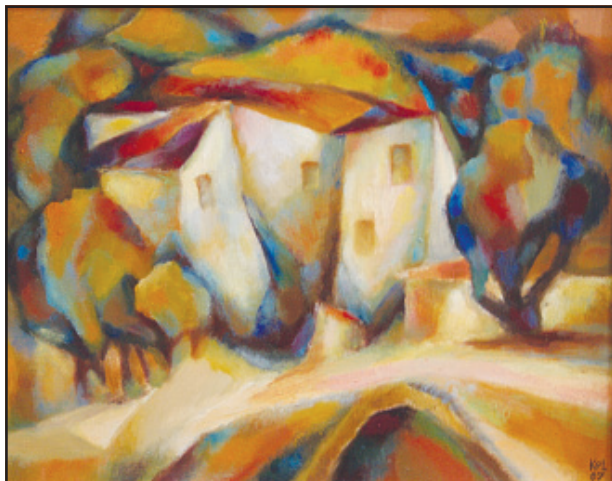
интерес будят Страстите Христови, житийният цикъл на Св. Спиридон, образите на Св. Георги Янински, Св. Зосим и Св. Мария Египетска, Св. Йоан Рилски и други.

Произведенията в изложбата са дело на зографи от различни поколения и фамилии и са в различни стилове - някои рисунки следват традиционната иконография, при други е силно влиянието на Светогорските манастири или на западноевропейската живопис. Експозицията дава възможност да се проследи творческият процес при създаването на иконата чрез съпоставка на подготви-

телни рисунки. Може да се види как едни и същи образи са предавани през поколенията и етапите на тяхната трансформация. Творческата атмосфера на ателието допълват експонати като недовършена икона, дървена основа на етап положен грунд и целият комплект материали и приспособления, необходими при изписването на иконите.

Тревненската художествена школа и творбите на иконописта и дърворезбата, създадени от нейните представители, са привличали интереса на изследователите и са обект на редица изследвания.

Живописни пламъци на Величко Коларски

Самостоятелна изложба живопис на Величко Коларски представя столичната галерия „Лик“ (ул. „Лойош Кошут“ 37) до 9 юни.

Величко Коларски е роден 1928 г. в Ботевград. Завършил е Художествената академия в София, специалност „Живопис“ при проф. Илия Петров. Член е на Съюза на българските художници от 1953 г. Завежда отдела за съвременно българско изкуство в Националната художествена галерия (1960-1978). Бил е научен сътрудник в Института по култура към БАН и КИК. Организатор и комисар е на редица представителни изложби на българското изкуство във Виена, Прага, Москва, Рига, Будапеща и др.

Величко Коларски се изявява и в областта на изкуствознанието и художествената критика. Между най-важните му научни публикации е книгата „Българска пейзажна живопис“.

Като художник-живописец твори главно в жанра на пейзажа и натюрморта. Пейзажът е неговата стихия. В пейзажите на Коларски има много поезия. Те са наситени с изобилие от въздух и слънчева светлина. В тях лиричният усет на художника към природата открива неговия вътрешен свят. Натюрмортите, цветята и плодовете са нарисувани със същото лирично усещане за неживата природа, наситени със слънце, светлина и ярки тонове, казва изкуствоведката Дочка Кисьова-Гогова.

Творби на Коларски са притежание на НХГ, СГХГ, много галерии в страната и частни колекции в САЩ, Франция, Германия, Гърция, Белгия, Австрия, Русия и други.

Между небето и земята

Изложбата „Еко концепция“ на арх. Ина Олегова Ангелова и „Между небето и земята“ - живопис на Румен Статков, е подредена в галерия „България“ при Софийската филхармония. Експозицията продължава до 4 юни в партнерното фоайе.

Представено е творчеството на арх. Ина Олегова Ангелова. Родена е на 11 септември 1975 г. и е израснала в род на творци. Професионалната ѝ биография е богата на много дейности - множество проекти, работа в страната и чужбина. Някои нейни проекти са вътрешен дизайн на търговски център в Габрово; вилен комплекс в Петърч; пешеходен мост в Карачи, Пакистан; жилищни блокове в Украйна; жилищна кооперация в София; реновационен проект на сграда - паметник на културата, в Лом и т.н. Тя е и управителка на собствено студио

„Зелена архитектура и дизайн“. Не случайно изложбата е озаглавена „Еко концепция“ - архитектурна реализация на изключителни новаторски идеи, които отразяват търсаческия дух на твореца в нея.

Румен Статков е роден през 1961 г. в Бургас. Завършил е Художествената гимназия за изящни изкуства, а по-късно и Художествената академия в София. Още като ученик и студент, а по-късно и след дипломирането си, е участвал в повече от 30 общи изложби. Има над 50 самостоятелни в цялата страна и чужбина. Автор е на повече от 1000 рисунки, портрети, шаржове и композиции с историческо значение. Графичният цикъл „Послание към света“ е плод на седемгодишна работа и включва 33 композиции. Автор е и на няколко живописни цикъла - психологиче-

Картина на Румен Статков

ски портрети на световно известни личности - Моцарт, Шекспир, Салвадор Дали, Нострадамус,

както и на серия портрети на живата природа - морето, гората, животни, птици и растения.

Ученически лабиринти

Сборна изложба от композиции на учениците от VIIIa и VIIIb клас в НУИИ „Илия Петров“ може да се разгледа до 29 май в галерия „Дебют“ (бул. „В. Левски“ 62).

„Лабиринти на растежа“ би могло да бъде мотото на изложбата от творби на най-малките ученици - осмокласниците в Националното училище за изящни изкуства „Илия Петров“.

„Лабиринт“ е една от любимите им теми в часа по композиция, научи ДУМА от Олимпия Николова. Дали се дължи на факта, че всеки ден, прекаран в училище, е сериозно изпитание за доверчашните хлапета? Изпитание на упорството им да устоят своя профе-

сионален избор и посока, без да попаднат в поредния тупик. Навярно всеки ден един от тях поне веднъж се отрича от решението си да стане художник, защото пътят към тази цел е доста неясен и осеян с трудности. Това е процес на овладяване или отказване, на научаване и отучване, който ще продължи през целия живот. Защото какво е животът, освен постоянно лутане в лабиринтите на собствените ни страхове, съмнения, надежди и мечти, допълват от галерията.

Хубавото е, че в рисунките на осмокласниците има все още от детската енергия, съчетана чаровно с първите пориви на духа не само да изобразяват, но чрез изображението да внушават, да вълнуват, да ни накарат да се замислим... Поривът им да бъдат художници, казва Мария Ландова, кураторка на изложбата и директорка на училището.

Страницата подготви НАДЕЖДА УШЕВА

Творба на Дина Стоева

ЛАВИЦА

“ПРОЦЕСЪТ ПО ПОДПАЛВАНЕТО НА РАЙХСТАГА И ГЕОРГИ ДИМИТРОВ” - том 3, излезе от печат от ИК “Нов свят”. Той съдържа документи, обхващащи времето от 23 декември 1933 г. до 27 февруари 1934 г., издаден е от Международната фондация “Георги Диитров”. Управителният съвет на фондацията е осъществил идеята по повод 75-годишнината от процеса да издаде на български език третия том от документалната поредица на сборника, чийто ръкопис е подготвян повече от 30 години от международен колектив, научи ДУМА от Чавдар Стоиленов, председател на МФ “Г. Димитров”, който е в състава на редакционната колегия заедно с Татяна Колева и Любов Димитрова. От изданието читателите ще добият цялостна представа от процеса да издаде на български език третия том от документалната поредица на сборника, чийто ръкопис е подготвян повече от 30 години от международен колектив, научи ДУМА от Чавдар Стоиленов, председател на МФ “Г. Димитров”, който е в състава на редакционната колегия заедно с Татяна Колева и Любов Димитрова. От изданието читателите ще добият цялостна представа от процеса да издаде на български език третия том от документалната поредица на сборника, чийто ръкопис е подготвян повече от 30 години от международен колектив, научи ДУМА от Чавдар Стоиленов, председател на МФ “Г. Димитров”, който е в състава на редакционната колегия заедно с Татяна Колева и Любов Димитрова.

“ОПИТ ЗА УСМИВКА” от Екатерина Кунова издаде “Библиотека 48”. Тази книжка може да раздели читателското одобрение между стихотворенията ѝ и нейните хайку. Един ще хареса най-вече любовните ѝ стихотворения: “Ти и аз”, “Още миг”, “Копнеж”, “Една объркана жена”, “Един объркан мъж”... Друг ще се зарадва на оригиналния ѝ поглед към човека в обществото - “Цунами”, “Кучешки лай”, “Звездите на сцената”, “Панаирът на суетата”, “Опит за усмивка” (тук обществото и интимното се преплитат)... Тристишията на вече известната хайку авторка - избрани и нови, също могат да предизвикат неочаквано емоционално раздвоение: “Живях с трохите/ на щастието./ Как искам хляб! Или: “Стискам в ръката си/ зрънце обич./ За посев.” След последната страница на стихосбирката обаче читателите със сигурност ще се обединят около мнението, че това е една поезия с топла чистота и съдбовна истинност.

“ЗА ВОЙНАТА, Стратегия и тактика на военните действия” от Карл фон Клаузевиц предизвиква любопитството дори с един съвсем далеч от военните дела факт - съпругата му Мария (двамата 7 години отстояват любовта си, докато нейните родители склонят на този “неравностоен” брак) е тази, която за първи път след смъртта му публикува философско-военния труд на живота му. “За войната” заема уникално място сред научните изследвания, посветени на военната история - смятат специалистите. Монументалният труд на Фон Клаузевиц, който КК “Труд” издава на български в превод на Петър Герасимов, се нарежда до такива гениални военни трактати като “Изкуството на войната” на китайския военачалник Сун Дзъ (IV в. пр. Хр.). Изключително интересното четиво е организирано в осем глави - “За природата на войната”, “За теорията на войната”, “За стратегията в общ план”, “Сражението”, “Военни сили”, “Отбрана”, “Нападението”, “Военният план”.

“ОБЩНОСТНОТО ПРАВО в българската съдебна практика (2007-2008) от Александър Корнезов е първото и единствено до този момент изследване на българската съдебна практика във връзка с прилагането на общностното право. Авторът е анализирал десетки решения, определения и разпоредения за последните две години и ги е обобщил в две големи групи - преглед на съдебната практика по административни дела и преглед на съдебната практика по граждански и наказателни дела. Включен е възможно най-широкият калейдоскоп на правото - от конституционното право и процес през данъчното, митническото, конкурентното, осигурителното право, въпросите на обществените поръчки, визите, имиграцията и убежището до гражданския процес, правото на интелектуална собственост, семейното и наказателното право. Александър Корнезов е реферандер в Съда на Европейските общности и преподава процесуално право на Европейския съюз. Автор е и на книгата “Преюдициалното запитване до Съда на Европейските общности” (2008) и др. публикации. Издава “Сиби”.

Длъжници сме на езика ни роден!

Книга за българската реч омайна, сладка написа Константин Попов

МАНОЛ НАКОВ

Бликацията от незначителни векове животворен извор на българската реч напоследък се затлачва от чужди думи и уличен жаргон. В информационния век много чуждици (англоезични предимно) поне засега са неизбежни, а на жаргона усърдно залагат печатни медии с претенции. Липсва обаче отпор срещу това нашествие, при което дори юношите вече станаха тийнейджъри...

И в тази неерада за езика ни обстановка се появи като рядка птица книгата на доц. д-р Константин Попов “Неугасимият пламък” с подзаглавие “За необятните дълбини и красоти на българския език”. Дългогодишен университетски преподавател по руски език, К. Попов е и плодovit автор, има над 900 публикации в печата и отделни свои трудове.

Стъкмен от есеистични творби, сборникът на доц. Попов е систематизиран в три дяла: “Думи от българската езикова съкровищница”, “Българските пословици и поговорки - богат извор на размисли и поуки” и “Образи на художествената реч - обект на езиково-стилен анализ”.

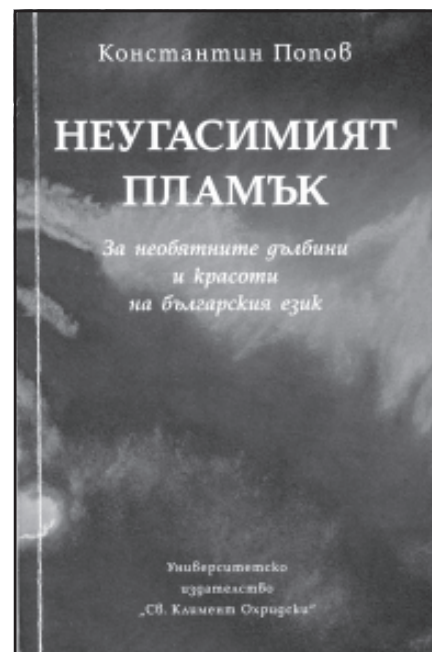
Още в уводното есе “Българското слово” авторът умилява читателите с подобрани мелодични и галвовни думи като билка, вейка, везба, ел-

маз, дом, люлка, перла, благослов, небосклон, възхищава се от борбените слова в поезията на Хр. Ботев, на пропитите с нежност Димчо-Делебянови стихове и на сътвореното от десетки бележити български поети и сладкодумни разказвачи.

Есетата в първия дял обглеждат повече от 300 думи (истината, безочие, скуката, шикалкави, шушумига, изгора, сърце...), изясняват тяхната етимология (произход) и семантика (значение), обогатяват с нови нюанси дефинираните в тълковни речници определения, оспорват други. Сред началните есета се открояват “Природата” и “Камбаната”, плод на вещо перо и съпреживяване.

С присъщата му вгълбеност авторът се диви на мъдростта, кристализирала в народните поговорки и пословици - 17 на брой. И тук изказва несъгласие с отделни тълкувания, намира ги за отживели времето си - например за “Всяка жаба да си знае гъла”.

Научна компетентност доц. К. Попов проявява и в езиковостилните анализи на деветима майстори на българското слово: три поетични творби на Ив. Вазов, начевайки с “Опълченците на Шипка”, “Тайните на Струма” от Т. Траянов, “Градушка” на П. Яворов, разказ на Елин Пелин, пиеси на Йовков и Р. Стоянов, стихотворенията “Вяра” на Н. Вапцаров и

“Доброта” на П. Дубарова.

Книгата на К. Попов “Неугасимият пламък” (УИ “Св. Кл. Охридски”) е насытно четиво и помагало за начеващи писатели, журналисти, учители, студенти и гимназисти. За беда, тя е отпечатана в минимален тираж и може да се намери само у колеги и приятели на автора и в депозитните библиотеки. Би трябвало министерствата на образованието и културата да потърсят форми да я направят достъпна за по-широк читателски кръг. Длъжници сме на езика ни роден!

ПАМЕТ

ПЪТЕПИС

Емануил Попдимитров – забравян и възхваляван

КОНСТАНТИН ЕЛЕНКОВ

Това е самата истина - той е непознат за съвременната читающа младеж, обичан и възхваляван от елитния кръг познавачи на поезията и културата ни. Преди месеци излезе сборникът “Емануил Попдимитров - критически прочити”. Издаден от Университетското издателство “Св. Климент Охридски” по случая 120-годишнината от рождението на поета и учения, този сборник допълваше картината за него, подгатната в книгата, съставена и издадена от дъщеря му - “Поетът и художниците” (2008). Ако в нея д-р Светла Попдимитрова представяше образа на баща си главно като общественик и художник, то в академичния сборник, за който става дума, е изграден друг портрет - със средствата на модерното литературознание, с участието на внушителен като брой и качества колектив от съвременни учени. Дори само част от заглавията да изброим, ще стане ясно за какво и за кого става дума:

“Поетиката на Емануил Попдимитров” (Светлозар Игов), “Поетът-философ” (Биляна Борисова); “Самосъзнание на модернизма в лириката на Емануил Попдимитров (Михаил Неделчев); “Мистичният аз - Христос - в поемата “Преображение” (Цветана Георгиева); “Метафизиката на една мечта” (Ирен Александрова); “Орнамент и визия в ранната поезия на Ем. Попдимитров” (Бисера Дакова); “Френският символизъм на Емануил Попдимитров” (Сава Сивриев); “Амплитуди в критическата рецепция на Ем. Попдимитров” (Ноеми Стоичкова - съставител на сборника)... И т.н., и т.н. Ще бъде несправедливо и непълно обаче, ако в този списък не споменем имената и на такива високоодарени литератори като Никола Георгиев, Валери Стефанов, Йордан Евтимов, Катя Зографова, Милена Кирова и чуждестранните автори Морис Фадев и Габи Тиeman. И накрая - не можем да не изтъкнем изключителния принос на Светла Попдимитрова като подбудител и активен участник в събитието!

Светите хранилища на вярата по света

Поредно доказателство за трайния си интерес в подкрепа на българските автори и издания дава ИК “Хермес” - с новата книга на Николай Генов и Румяна Николова “Свещени места по света”. От Юкатан до Хималая. Изминалите две години донесоха много успехи в творчески план на двамата автори. През 2007 г. излезе тяхната книга “Никой не си тръгва от Индия завинаги”, която бе посрещната от читателите с голям интерес. През май 2008 г. се появи “Книга за България”, отличена със “Златен приз”. Сега Румяна Николова и Николай Генов предлагат поредното приключение. Пътванията към тайнствени, екзотични и непознати кътчета на планетата винаги са придружени с много положителни емоции и незабравими спомени, особено ако човек е пътешественик по душа.

“Свещени места по света.

От Юкатан до Хималая” е резултат на много труд и дълги скитания по света. Тя носи подзаглавие “Пътища на духа”, защото в нея Румяна Николова и Николай Генов разказват за различни свещени места, където и днес човечеството съредоточава своята духовна енергия.

Пътешествието започва от манастира “Света Екатерина” на Синайския полуостров (Египет). С присъщото си сладкодумие авторите пренасят читателя в Мексико, в манастирите на Света гора и многобройните храмове на Япония. Те ни изпращат в Непал и Мианмар, водят ни по опасния леден път до Занскар и из безкрайните степи на Монголия.

Румяна и Николай дават отговори на много въпроси, свързани с пътя на вярата и най-светите ѝ хранилища. Разказват историята на много черкви и манастири, както и за премеждията по време на пътуванията си и правят читателя съпричастен с преживяното от тях по дългия път към екзотични и тайнствени маршрути. От книгата научаваме важни неща за символи на вярата и любопитни факти - повече от 20 икони по света претендират, че са портретни и за тях е позира-

ла самата Пресвета Дева, една от тези икони е в България. Авторите разказват за “града на Али Баба” в Мароко, за древния град Киото, където се срещат будизмът и шинтоизмът, за страната на самотните ездачи - Монголия, за наследството на Чингис хан и много други.

Оперетата поздравява Фео Мустакова с „Котки“

Спектакълът, посветен на 100-годишнината от рождението на легендарната балерина и хореографка, е на 31 май

Именитата българска балерина и хореографка Фео Мустакова-Генадиева, една от най-ярките звезди на българския балет тази година навършва 100 години. Знакова личност в историята на българското балетно изкуство, жена с невероятен дух и талант, името ѝ е легенда. Юбилеят ѝ ще бъде отбелязан в салона на Музикалния театър с представянето на мюзикъла „Котки“ на 31 май от 19 ч., научи ДУМА от Виолета Томанова.

60-годишната творческа кариера на Фео Мустакова е изпълнена с авантюризм и блясък, първата българка - солистка във „Фоли Бержер“ и „Лидо“, работила с Фернандел, Жозефина Бекер, танцувала по големите сцени на Европа и Америка.

Родена е на 14 юни 1909 г. в Солун, започва да учи балет в школата на Пешо Радоев и по-късно в Париж при именитата руска балерина Олга Преображенска, наричали са я „Талантливата българка“.

След завръщането си в България става един от най-изявените балетни педагози и завладяващият ѝ пример дава старта на кариерите на много даровити български балетисти. Тя е основателката на балета на НМТ „Ст. Македонски“, посветила дълги години и енергия за създаването на оригинален почерк при поставянето на хореографиите на много оперетни постановки, впечатлили и публиката, и критиците със специфичната за жанра характеристика. От 1950 г. тя е балетмайсторка, а от 1954 до 1960 г. е главна балетмайсторка в Музикалния театър, авторка на танците на 32 оперети и лирични опери.

Животът на Фео Мустакова е сливане с балета и танца, всеотдайна и влюбена в изкуството, тя получава и най-голямото признание - аплодисментите и любовта на публиката и на нейните ученици. До ден-днешен тя е запазила невероятното си обаяние и чар, темперамента си, силния артистичен дух и оптимизъм.

СНИМКА ВАСИЛКА БАЛЕВСКА

Сцена от спектакъла „Котки“ от Анрю Лоуи Уебър на НМТ

Янка Рупкина участва в музикалното пътешествие на Тал Кравиц

ЮЛИЯНА КАРААТАНАСОВА

Необичайна среща между класическата еврейска музика и етнически инструменти от различни части на света ще представи Тал Кравиц на 25 май от 19 ч. в зала 11 в рамките на 14-ия Салон на изкуствата в НДК. Той е поканил за участие в своето шоу и народната певица Янка Рупкина. Израелското посолство подкрепя проекта - своеобразно музикалното пътешествие на Тал Кравиц от детските му спомени до срещите с далечни племена и народи от всички краища на све-

то донасят песни, звуци, редки инструменти и историите на местните хора, споделя Тал Кравиц. Той е пътешественик, търсещ оригинална племенна музика, непозната на западната цивилизация. Свири на пиано, арфа, китара, различни видове гайди, музикален трион, африкански ударни инструменти и др. Източна Африка и Папуа Нова Гвинея са някои от местата, до които е достигнал, фотографирайки начина на живот на местните племена и записвайки музиката им така, както е изпълнявана от хиляди години. Тал използва този материал, за да пропагандира своеобразен етно-музикален и колоритен подход към обичаите, чиито традиции и музика са запласани от изчезване.

Наред с това неговата цел е да запознае публиката с класическата музикалност на своята култура, включително с много непознати песни от първата вълна на емиграцията в Израел. Роден през 1974 г., Кравиц прекарва детството и младостта си в кибуца Рамат Хаковеш. Завършва Израелската музикална консерватория с хорово дирижиране и класическо пеене. Учи средноизточна традиционна музика и етническо пеене в университета Бал-Илан. За 11 години на сцената Тал е изнесъл повече от 1500 концерта, лекции и уъркшоупове. Той преподава на деца и младежи как да изработват оригинални етнически инструменти и как да свирят на тях.

Избират „Млад музикант на годината“ между перкусионистка, китарист и цигуларка

За първи път в 18-годишната си традиция допитването „Музикант на годината“ е насочено изцяло към младите български таланти. Слушателите на програма „Хоризонт“ на БНР и предаването „Алегро виваче“ бяха изключо-

Василена Серафимова

чително активни и ги подкрепиха с гласуване в интернет, по телефона и в писма от цяла България и 25 държави по света, научи ДУМА от екипа на предаването.

Номинираните за „Млад музикант на годината“, определени от екипа на „Алегро виваче“, бяха осем, на възраст от 16 до 25 години: китаристът Давид Дяков и виолончелистът Борис Недялков

Давид Дяков

- на 16, които показват как може да бъдеш едновременно ученик, студент и концерттиращ артист, перкусионистката Василена Серафимова - носителка на награда за най-добър чуждестранен студент във Франция, и още един изпълнител на ударни инструменти - Кирил Георгиев, с приз от конкурса „Нов талант на Европа“ в Братислава, победителката в конкурса „Jeunes Musicales“ в Букурещ - флейтистката Надя Стоилова, бронзовата медалистка от вторите Всемирни Делфийски игри в Русия Кристина Хинова - цигулка, първата българка в Бароковия оркестър на Европейския съюз - цигулар-

ката Зефира Вълва, и носителката на осем първи награди от клавирни конкурси Виктория Василенко.

По волята на слушателите в призовата тройка са (по азбучен ред) Василена Серафимова, Давид Дяков и Зефира Вълва. Кой от тях е новият носител на статуетката „Млад музикант на годината“, изработена от скулптора Христо Илиев, ще стане известно по време на галаконцерта в Първо студио на БНР на 29 май от 19 ч. Тогава победителят ще бъде солист на Симфоничния оркестър на БНР с диригент Григор Паликаров, ще участват и двама от подгласниците.

Зефира Вълва

СНИМКИ САЛОН НА ИЗКУСТВОТА

та. Концертът представя смесица от култури, а народните инструменти, които публиката ще види и чуе, са келтска арфа (Ирландия), барабан (Иран), адонго (Африка), каба-гайда (България), музикален трион и теремин (Русия), гайда (Шотландия) и др.

Тал Кравиц се учи от местните дълбоко вкоренени музикални традиции. Изпълнението му включва песни на различни езици, а лайтмотивът е голямата му любов - прекрасните стари израелски песни. „От години пътувам до различни краища на света в търсене на музика. От всяко мяс-

то много непознати песни от първата вълна на емиграцията в Израел. Роден през 1974 г., Кравиц прекарва детството и младостта си в кибуца Рамат Хаковеш. Завършва Израелската музикална консерватория с хорово дирижиране и класическо пеене. Учи средноизточна традиционна музика и етническо пеене в университета Бал-Илан. За 11 години на сцената Тал е изнесъл повече от 1500 концерта, лекции и уъркшоупове. Той преподава на деца и младежи как да изработват оригинални етнически инструменти и как да свирят на тях.

Съвременната балетна версия на знаменитото произведение на Карл Орф „Кармина бурана“ ще представи отново балет „Арабеск“ на 27 май от 19 ч. в театър „София“, научи ДУМА от Мая Михайлова. Във втората част от вечерта публиката ще може да се наслади на вълшебните ритми в музиката на Морис Равел в спектакъла „Болеро“

СНИМКА „АРАБЕСК“

Семейни Войни В Модерен театър

Постановката на Пламен Марков „Божествата на касапите“ от Ясмина Реза бележи фактическото откриване на първия частен театър у нас

Премиерата на блестящата пиеса на французойката Ясмина Реза е бойното кръщение на Модерен театър и бележи неговото фактическо откриване. Това ново заглавие е на път да изпълни и едно от най-големите обещания в столичния културен живот напоследък - раждането на първия частен театър у нас. Тази майсторски написана пиеса на Ясмина Реза, която според световната театрална критика успешно конкурира най-известното й произведение - „Арт“, разказва за две семей-

ни двойки, които се срещат в името на цивилизования диалог, след като синът на едните е избил няколко зъба на сина на другите. Въпреки първоначално декларираното добро желание да няма спречване и насилие, срещата прераства в ожесточен конфликт - не само между двете семейства, но и вътре в самите тях.

Изтънченият диалог, който прераства в свада с горчиви подмятания и трудни за преглъщане истини, скоро преминава в яростна схватка, която разкри-

Всичко започва с ритуално пиене на кафе - Иван Радоев, Ирини Жамбонас, Пенко Господинов и Кристина Янева

ва, че тези съвсем цивилизовани хора са служители на култа на властта и принасят жертви на „божествата на касапите“: насилието, омразата, нетолерантността. Спектакълът на Пламен Марков е образец на интелгентната режисура, която се „скрива“ в актьорите и разчита на майсторското овладяване и разчитане на диалога. А именно диалогът е най-силното място в пиесата на Ясмина Реза - остроумен, много театрален и едновременно с това естествен, на места смешен, на

места проникващ в най-скритите и скривани пластове в съзнанието и предрасъдците на съвременния човек. И именно заради това в сложната задача да овладеят този само привидно лек диалог Кристина Янева, Ирини Жамбонас, Пенко Господинов и Иван Радоев формират великолепен квартет на жонглиращи със словото, изясняващи и най-неприятните страни от характера си и изваждащи наяве крайните си житейски позиции и убеждения герои.

В остъклената зимна гради-

на, пълна с опитомени растения и дебели книги с репродукции и културологични изследвания (сценографията и костюмите са на Мила Каланова), се разгръща истинска битка, в която Иван Радоев е неочакван и поразително верен в ролята на Ален, а Кристина Янева като Вероник е негов блестяща партньорка в словесните двубои. Ирини Жамбонас като привидно кротката Анет виртуозно изиграва детайлите във внезапните смени на настроенията, мятаци я от смирена съпруга до истерична побойничка, а Пенко Господинов с вътрешна лекота се преобразява от кротък мъж, който сервира кафе и сладкиши, във войнстващ женомразец, саркастично изричащ вижданията си за брака.

В пиесата си Ясмина Реза е заложила значими проблеми на съвременността като расизма, сексизма, хомофобията, отношението към животните и междуличностните отношения... „Божествата на касапите“ е пиеса, която не само повдига завесата, но и оголва същината на болните места на съвременната цивилизация. А спектакълът на Модерен театър доказва смисъла и стойността на добрия актьорски театър, стъпил върху здравата почва на добрата драматургия (не случайно пиесата получава наградата „Лорънс Оливие“ за 2008 г.).

И завършва с яростна схватка - Кристина Янева, Иван Радоев и Пенко Господинов

ПРЕМИЕРИ

Триумф на пластмасите и интериорния кич

Актрисата Снежина Петрова дебютира като режисьорка с пиесата „Сватба“ на родения в България нобелист Елиас Канети. В нейната сценична версия по творбата на австрийския писател, чиято премиера бе в Сатиричния театър, играят студентите от театралния департамент на НБУ, където Снежина Петрова е преподавателка.

Пиесата си „Сватба“ Канети е създал през 1932 г., явно повлиян от идеите на Кафка, Бюхнер и Фройд. В режисьорското решение на Снежина Петрова действието се развива през 60-те години на XX век, в ерата на триумфа на пластмасите и интериорния кич - сред купича изкуствени цветя и сладникав розов плюш. Но това е и универсалният „декор“ на бездуховността, сред който мъжете са агресивни, самовлюбени и безогледни, жените са алчни утробы, а децата не са нищо повече от кукли в бъдещите им житейски

сметки.

„Излишно е да се питаме дали пиесата е актуална, защото за всеки, познаващ творчеството на Канети, е ясно, че скрити зад рафинирано отегчение, оплетени в привидно пасивна игра на съблазняване неговите персонажи в „Сватба“ обитават суров свят без илюзии, радости

и искрена нежност. Свят на ръба на безсрамно заявените нагони за притежание на неща и хора. Свят, кичозно претрупан като картина на Жил и Пиер, в който е сякаш напълно нормално Тъщата да съблазни младичкия си зет, а Младоженката с хладен цинизъм да сводничи

Младите актьори от театралния департамент на НБУ в сцени от спектакъла

на стария си любовник - „добрия семеен доктор“. Свят, пластмасово бутафорен, тъжно самоизяждащ се, ялов...“ - така екипът представя своя спектакъл.

Асен Кукушев, Марта Каменова, Ева Демирева, Александър Митов, Даниела Ганчева, Веселин Дулев, Станислав Пеев, Илина Перянова, Юлиана Миланова, Асен Стоев, Йосиф Подолски са актьорите, които сред множество фройдистки символи защитават концепцията на представлението, в което иронично се естетизират и по-сетне се разрушават клишетата на консуматорското общество.

МОНОСПЕКТАКЪЛ

Касиел Ноа Ашер и „Нищо по-хубаво“

„Господи, хвърли си фас и помогни на своето агънце да гепи готиния трюфел“, провиква се Метхилд - дъщеря на погребален агент, пребивана от своя съпруг Дитер. В акт на отчаяние тя го убива и попада в затвора. Там се натъква на двете надзирателки - Катрин и Рут, зверове в човешки облик, които по цял ден издева-

хъс и всеотдайност. Актрисата, която преди време играеше този спектакъл в Младешкия театър, сега на сцената на Модерен театър се е отказала от декори и е променила текста, като го е изчистила от някои подробности, за да остави онова, което най-добре разкрива характера на героинята и. „В образа на Метхилд ми

Живот и страдание като в мръсен виц - Касиел Ноа Ашер в „Нищо по-хубаво“

телстват над затворничките. Накрая тя избира свободата - в момента, когато изгубва първата си истинска любов, тя решава да сложи край на мъките си.

В своя моноспектакъл „Нищо по-хубаво“ от Оливер Буковски Касиел Ноа Ашер задържа вниманието на зрителите с трудната история на своята героиня и най-вече със специфичния за нея актьорски

беше интересно това как успява да запази чисти чувствата си, въпреки всичко, което й се случва в живота. Как стъпка всичко лошо, за да продължи напред. Дори да избере времето, в което ще умре“, подчертава Касиел Ноа Ашер.

Страница на СВЕТЛАНА ПАНЧЕВА

Остатъците гуде на света Кехлибарената стая

Бартоломео Растрели*:
„...шедьовър от слънчев
камък, образец на
изобретателност и
най-високо майсторство”

НИКОЛАЙ МЕТОДИЕВ

“Кехлибарената стая” е изработена по заповед на пруския крал Фридрих Велики. В началото на XVIII век той има амбицията да нареди Прусия между големите европейски държави. Тогава за нея казват, че тя е армия, която има държава, а не държава с армия. За да съперничи по блясък на френския Луи XIV, Краля Слънце, Фридрих пожелава да има работен кабинет, невидян на света.

Създатели на уникалата са архитектът Паул Шлютер и майсторът на кехлибара Готфрид Тюсо. Двамата работили няколко години, завършили го през 1709 г. и из Европа се понесла мълвата за великолепната стая на пруския крал. Стените били облицовани с 22 големи и 18 по-малки кехлибарени плоскости. Мозаечните пана с обща площ 55 кв. метра се съчетавали с резбовани гербове, вензели, гирлянди. Рамките на картините, барелефите, скулптурите били изработени от златист кехлибар. Някои миниатюри били толкова изящни, че могли да бъдат разгледани само с помощта на увеличителни прибори.

Европейските изкуствоведи обявили Кехлибарената стая за едно от чудесата на света.

Станало нещастие - при монтажа не закрепил достатъчно здраво детайлите и когато кралят дошъл да види своя кабинет, те рухнали.

Разгневиеният монарх заповядал всичко да се демонтира и да се изпрати в зимниците на Потсдамския дворец.

Тюсо бил обвинен в държавна измяна

и прекарал няколко години в затвора, а Шлютер бил изгонен от Прусия.

През 1717 г., като търсел силен съюзник за войната с Швеция, Фридрих подарил Кехлибарената стая на руския император Петър Велики. Той приел подаръка с благодарност и в отговор подарил на пруския крал 55 руски войници-гренадири, струг и саморъчно изработена от него чаша. С тази великолепна стая руският самодержец възнамерявал да украси замисления от него дворец, но скоро след това починал.

В Русия дълго време за Кехлибарената стая никой не си спомнял, докато през 1755 г. императрица Екатерина Велика не заповядала тя да бъде реставрирана в новия Екатеринински дворец в Царское село - за 6 дни, като се сменяли на всеки час, 76 най-силни и здрави гвардейци пренесли от Петербург до Царское село скъпоценния товар.

През 1755-1760 г. великият Растрели и майсторът Мартелли реставрирали това, което архитектът нарекъл „...шедьовър от слънчев камък, образец на изобретателност, тържествена празничност и най-високо майсторство...”, а във Франция Жан-Жак Русо се възхищавал от “Петербуржската кехлибарена поема”.

Неизвестен очевидец от XIX век оставил описание на “Кехлибареното чудо”: “...Стаята е

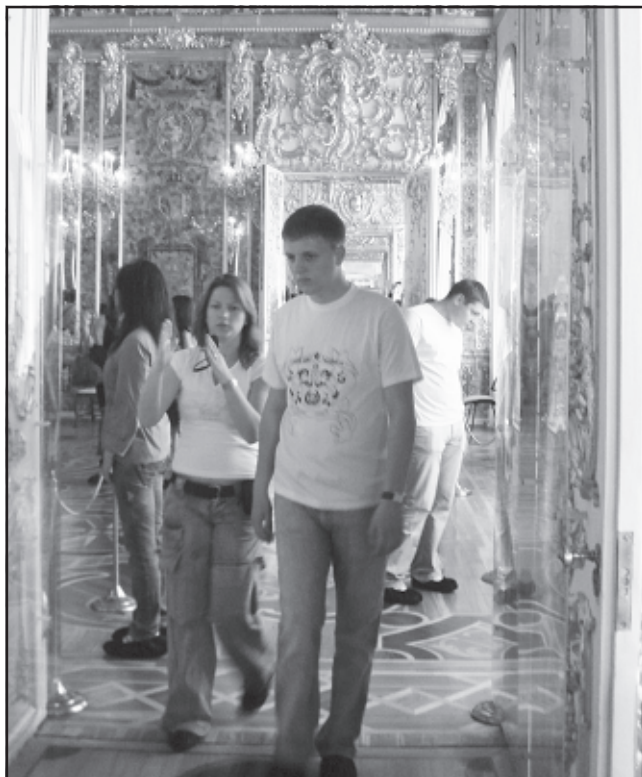
смесица от стиловете барок и рококо

истинска прелест не само поради изящството на резбата и формите, но и благодарение на прекрасния, преливащ се тъмен и светъл, но винаги топъл тон на кехлибара... Стените са облицовани изцяло с плочки полиран кехлибар, който придава на кабинета неизразимо очарование. В резбовани рамки са разположени римски мозаечни пейзажи с алегорични изображения на четири от петте човешки сетива... Две от стените са с прозорци, стигащи до пода, обърнати към обширния площад пред двореца...”

В Екатерининския дворец стаята просъществувала до

* Бартоломео Франческо Растрели - италиански архитект, работил през целия си живот в Русия. Почти всички исторически забележителности на Петербург са свързани с неговото творчество - Зимният дворец, Екатерининския дворец, Петерхоф, ансамбълът на манастира Смолни, Андреевската катедрала в Киев и др.

** Специалният щаб за действие - военизирана организация, създадена от Алфред Розенберг - райхсминистър на Източните територии, за изземване на художествените ценности и уникални от окупирани европейски държави. В нея работели 300 експерти, библиотекари, архивисти.

1942 г., когато Вермахтът завзема околностите на Ленинград, а руснаците не успели да евакуират съкровището. По заповед на Ерих Кох, гаулайтер на Източна Прусия и имперски наместник на Украйна и Белорусия, сътрудниците на Специалния щаб за действие** демонтират стаята и под усилен охрана я пренасят в Кралския дворец в Кьонигсберг (сега Калининград), Източна Прусия.

В Кьонигсберг Кехлибарената стая е поверена на д-р Алфред Роде - директор на Художествения музей на града и пазител на най-голямата в света уникална кехлибарена колекция. Сред нейните 70 хиляди образци се намират и

най-големият в света кехлибарен къс, тежък 7 кг

а предмет на особена гордост бил прозрачен кехлибарен блок, в който замръзнало като живо се виждало земноводно гущерче, живяло преди стотици векове.

Разразило се истинско съперничество - Хитлер смятал да изложи стаята в музея на родния си град Линц, Гьоринг я искал за своята резиденция “Каринхале”, но и Розенберг, и Ерих Кох поглеждали към нея.

През февруари 1944 г. в двореца избухнал пожар; пренесли стаята в подземие и започнали да я подготвят за евакуация. Там я пазели до 30 август 1944 г., когато въздушно нападение на съюзниците разрушило замъка и

тогава я отнесли в подземното хранилище на черквата “Нойрос кирхе”.

През декември 1944 г. Кехлибарената стая е евакуирана в неизвестна посока. През изминалите повече от 60 години

тя е търсена на дъното на Балтийско море

във високопланинските езера на австрийските Алпи и депото в Алт Аусзее край Залцбург, в солните, калийните и сребърните мини в Саксония и Тюрингия, но безрезультатно.

Съветските изследователи успели да проследят пътя й от Кил, през Потсдам до Ваймар, откъдето следите й се губят. Станало известно, че в края на декември 1944 г. пазителят на стаята д-р Роде спешно бил командирован от Кьонигсберг в Дрезден - Саксония. В града престоял четири дни, какво е правил там и къде точно е ходил, не е установено. В онези години подземните хранилища били “върховна тайна на Райха” и само единици от СС-овския елит знаели за тях. Военнооперативната обстановка обаче подсказвала, че съкровището би могло да бъде скрито само в тази област. Всички други пътища били отрязани от Съветската армия.

Д-р Роде заедно с жена си умира на 14.II.1945 г. Така се прекъснала връзката, която би могла да доведе до откриването на стаята.

В наши дни Кристиан Ханиш, археолог от Северна Германия, оповестява, че намерил документи как на това място нацистите скрили 1,9 тона злато, както и скица с координатите на околностите на селцето Дойчхойдорф. Находката била на дълбочина 150-200 м. И сега започва сериозното търсене. През 2006 г. американецът от германски произход Хелмут Хеншел създава акционерно дружество, което възобновява търсенето на Кехлибарената стая - за най-перспективна се смята шахтата “Витекинд” в района на Дойчхойдорф, Саксония, на границата между Германия и Чехия. Намерен е и документ от 15.IV.1945 г., който казва: “Акцията за Кехлибарената стая завърши.

Обектът е докаран във В.Ш.”

(Дешифрират го като “Витекинд шахт”).

Намерени кехлибарени плочки в околностите на селото потвърждават до известна степен тази версия.

Преди години президентът Путин, като се стреми да възвърне мощта и величието на Русия, нарежда да започне реставрирането на стаята по запазени ескизи и отскоро тя е възстановена в Екатерининския дворец в предишния си блясък. Първи, които я виждат, са президентите Дж. Буш и Жак Ширак, английският премиер Тони Блеър и приятелското семейство на бившия германски канцлер Герхард Шрьодер, което всяка година посещава Санкт Петербург за рождения ден на Владимир Путин.

Може би сега ще се появи и оригиналната стая.

Одрин изпраща със сълзи генералния консул Ангел Ангелов

„О, шопе, шопе!“, топи душата на турски митничар - елате пак, поръчва строгият ЧИНОВНИК

ВЕСЕЛКА ВЕНКОВА

Игривата песен, с която пловдивските „евмолпей“ събират аплаузи навсякъде в Европа, трогна турския митничар, който последен казва довиждане на границата с България. Специално за него момичетата я изпяха в автобуса, а той през цялото време си тактуваше ритмично и се опитваше да припява. „Браво! Елате пак, ще пеете ей там - за всички“, посочи мъжът към огромния нов плац на Капъкуле. Такава бе реакцията на турския държавен служител минути след като изслуша с разбиране енергичния ни протест срещу организацията им на работа, която с 40 минути забави групата (заради един печат, че напускаме турската територия заедно с автобуса). Прави сте, но тук още се строи и се надявам да помислят и за това, каза усмихнат мъжът на реда.

Граничният „концерт“ бе последната изява на пловдивския девически хор „Евмолпея“, поканен лично от генералния кон-

СНИМКИ АВТОРКАТА

Снимка за спомен на хор „Евмолпея“ с Видинския митрополит Дометиан

сул на България в Одрин Ангел Ангелов за приема по случай 24 май. Дипломатът, за чийто мандат шестте одрински всекидневника бяха писали на 20 май само суперлативи, се раздели с партньорите си изискано в навечерието на най-светлия български празник и не позволи личният повод да засенчи Деня на българската просвета, култура и славянската писменост. Над 400 гости дълго се редиха на червения килим, за да поздравят генералния консул и съпругата му и да му благодарят за успешната съвместна работа. Ведър пощальон донесе внушителна стиска телеграми в парка на Одринския университет край Марица. Многобройни и различни по големина челенк (специални празнични венци, традиционни за Турция) доукрасяваха кипналата зеленина наоколо. Поканените на приема преминаваха през шпалир от пана, изобразяващи деветте български световни паметника на културата, които ЮНЕСКО закриля. Оказа се, че изложбата, която в този ден беше съвсем на мястото си, е съвместен проект на генералното консулство в Одрин и на Държавния културен институт на МВНР. Челенк бяха изпратили държавни учреждения, институции, Одринският университет, търговско-промишлените палати в Узункюрю, Къркларели, Текирдаг, но най-се набиваше в очи този от Чорлу, където половината население е от български произход - този венец беше в цветовете на родния трибагренник.

Много бяха и гостите от България - Видинският митрополит Дометиан със свита от духовници, българската евродепутатка от ПЕС Маруся Любчева, народни представители, кметове, областни управители, бизнесмени, приятели от неправителствени организации и хора на изкуството. Всеки от тях бе дошъл да уважи Ангел Ангелов, защото почти всички са имали личен контакт с него и са сторили някое добро дело за българотурските икономически, политически и културни взаимоотношения. Той е един от най-успешните генерални консули на България, в чийто мандат се осъществиха много партньорства, сподели Любчева и се похвали пред ДУМА, че с неговото съдействие предстои установяване на сътрудничество между Бургаския университет „Проф. д-р Асен Златаров“ и Тракийския университет в Одрин.

Денят на славянската писменост е забележителна дата в българската история, най-вече с уникалността си, с която ни приобщи към Европа и към цивилизацията свят, каза в словото си консул Ангелов и допълни: С хилядолетната си история, култури и изкуство, с икономическия си подем и развитие във всички области България доказва, че е пълноправен член на голямо-

то европейско семейство. XXI век е век на новите предизвикателства, век на световната глобализация и за да бъдем в крак с времето, да бъдем бързо и успешно развиваща се нация, трябва да запазим и да развиваме способността си да творим знания и култура, защото културата, интелектът и талантът са основната способност на народите да живеят в мир и добросъседство, продължи Ангелов.

Само специалните благодарности на генералния консул подсказаха, че той се раздели с мисията в Одрин. В лицето на посланик Бранимир Младенов Ангелов благодари на МВНР за съдействието при организирането на дейността в консулството, но не забрави и колегите си, допринесли за изграждането на нов европейски имидж на генералното консулство. От думите му стана ясно, че министърът на културата Стефан Данаилов, директорът на дирекция „Вероизповедания“ към МС Емил Велинов, директорът на НИМ Божидар Димитров са подкрепяли значими проекти в Одрин - възстановяването на българската черква „Св. св. Константин и Елена“, организирането на етнографска изложба и библиотека в другия български храм - „Св. Георги“.

Ангелов не пропусна архитектите Васил Китов и Али Ерол, без които проектите „щяха да останат само на думи“. Той благодари на всички официални представители на турската държава - областния управител на Одрин Мустафа Биюк, на колегите му от Текирдаг и Къркларели за отличния диалог; на българските им партньори от Кърджали, Хасково и Ямбол; на кметовете от цяла Тракия в Турция и България.

Специално искам да отбележа ролята на един човек, който отвори нови врати в добросъседството - ректора на Тракийския университет проф. д-р Енвер Дуран. Не стигат думите, за да изразя благодарността си и поздравленията, подчерта дипломатът, и информира за създаването през следващата седмица на Български културно-просветен център в Тракийския университет.

Специално място намери и бизнесът в словото - измеренията са много, само ще подчертая, че се простират от достигнали над 4 млрд. щатски долара двустранен стокооборот, до стотиците съвместни проекти... И всички хора консултът спомена поименно!

По-късно същата вечер и особено по време на храмовия празник на черквата „Св. св. Константин и Елена“ на следващия ден имах възможността отново да се убедя в толерантността и приятелството на турския народ, в способността му не само много да работи, но и да почива, да се радва на чуждото тържество, да не завидва и мърмори. В Одрин разбрах, че онова, за което ние от години говорим, там е факт. Всяка сутрин във всяко училище се издига официално националното знаме, слуша се и се пее националният химн и се рецитира стихотворение, в което детето повтаря, че е трудолюбив наследник на своите деди...

„Върви, народе възродени!“ пяха няколко пъти в Одрин и българските девойки от пловдивската „Евмолпея“. Един български дипломат даде пример за подражание. Върви, народе! По стъпките на такива българи.

Евродепутатката от ПЕС Маруся Любчева лично благодари на арх. Васил Китов за стореното в Одрин

Генералният консул

Много ме кефи форм@та на 4тата

Или кога ще се подобри училището

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

„Какво ти е мнението за „Мюзик айڈъл“ и за участниците в него?”

- Готини, общо взето, но самият формат не ме кефи.

- Кои са любимите ти рок банди?”

Стандартен откъс от стандартно интервю със стандартен музикален кумир на голямата част от българските ученици. Достатъчен, за да се посипят стандартните оценки от калъпа “днешните млади са лишени от ценности”.

Колкото повече се множат образователните стратегии, програми, проекти и форуми, толкова по-рязко се очертава пропагандата между онова, което искаме да бъдат децата ни, и това, което реално са те. От едната страна са постоянно заявяваните “правилни” цели: училището трябва да подготвя високообразовани, възпитани в общочовешките добродетели и граждански активни личности. От другата са все по-очевидната липса на образованост и тоталната апатия към онова, което се случва в държавата. Нещо повече - досада предизвикват вече нескончаемите примери, че дори студенти не знаят какво е общото между Виктор Юго и Априлското въстание (ако изобщо имат представа кой е Юго), че според тях във Втората световна война СССР и САЩ са били противници, или че бъркат

**Мария Кюри с
Марая Кери**

Може да се изброят десетки примери за липсата на елементарна обща образованост у младите българи. За да добие човек представа за равнището на възпитание и за общочовешките добродетели пък, е достатъчно да влезе в който и да е градски автобус, в който пътува група от повече от двама ученици (често и двама са достатъчни). Изключенията не променят правилото. Колкото до гражданската активност, все повече младежи не знаят и не се интересуват дори от това кой управлява, камо ли да се замислят как управлява и да изразят позиция по някой болен обществен проблем. А тези, които изразяват, или минават за партийни карьеристи в очите на връстниците си, или преповтарят

клишета, втълпени им от сегашната идеологическа пропаганда, за мрачното време на социализма, което е било “неспособно да ражда смислени културни послания”.

Преди няколко дни в матурата по български език и литература дванадесетокласниците трябваше да коментират откъс от “Разни хора, разни идеали” на Алеко Константинов (“Нищо бре, чедо, нищичко не се изисква: стига ти само да си посвиеш опашчицата и да гледаш на всичко през пръсти. Ама ще речеш: безобразия се вършат; нека се вършат, теб какво ти е? Мъ-ъ-ълчи си, па си гледай кефа”). Учениците не бяха доволни от това, че им се е паднал въпросният фейлетон, а на излизане от матурата едно момиче направо каза: “Не разбирам Алеко.” За да не разбираш Алеко

два). А в крайна сметка и училището, и семейството, и улицата, взети заедно, са това, което наричаме общество. Ако имаме криза в обществото, как искаме младите да са извън нея? Когато едва ли не всеки ден чуваме призови образованието да се подобри и да се преодолее срывът в качеството, родителите да се вразумят, а улицата да се изчисти от престъпност, агресия и пороци, това фактически е чиста фарисейщина. Много “ме кефи” тази така често употребявана възвратна и безлична форма: “образованието да се подобри”, която всъщност нищо не означава. В нея остава загадка кой точно да го подобри, как да го подобри и от какво да го спаси? След 20 години реформи на парче, ниско финансиране, учители със символични заплати и трайно държав-

Градски “пейзаж”

в днешно време, трябва да си много извън живота. Мнозина от учениците наистина са. Пребиваващи между компютъра, евентуално уроците по чужд език, кафенето и полунощната запивка в кварталната градинка.

Срещата с Алеко

на тези места като правило не се състоява.

В общественото пространство постоянно тече спор кой е отговорен за състоянието на младото поколение - училището, семейството или улицата (третият компонент всъщност зависи от първите

но неуважение към тях, имитация на модерни промени няма как училището да не е на сегашния хал. Какви знания може да имат децата, когато учебниците се пълни с псевдонаучни и напълно неразбираеми изречения, а еснафи с претенции за интелектуалност се резилят да изписват името на големия руски славист “акад. Лигачов”.

Можем да продължим. Сериозно ли е отношението към матурите, след като оценяването им е натъкмено едно към кесим, без да има професионално изработена система за това? А чак след като е проведена матурата по български в последната неделя, просветният министър съобщава, че “пратил в Държавен вестник” наредба за държавния стандарт за усвояване на книжовния български език. Мнозина приеха това като израз на негова позиция в събудения неотдавна спор за

изучаването на българския език

в училище. Защото тъкмо той миналата година поиска да отпадне стандартът за книжовния език. Но всъщност наредбата отива в ДВ, просто защото без нея по закон зрелостните изпити са нелегитимни. Както знаем, изискването за съответствие между оценяването на матурите и стандартите в Закона за народната просвета бе отменено само за миналата година, така че за тази си е в сила. Наредбата хвана последния влак - пусната бе в деня след изпита, когато вече започна оценяването на ученическите работи!

Родителите в момента са не по-малко уязвимо звено в системата, от която зависи какво е младото поколение българи. За-

ЧИМКИ ИНТЕРНЕТ

Има и такива ученици, но са малко

мислените мерки по отношение на тях заедно с наказанията за учениците и въвеждането на оценка за поведение в новия проектозакон за училищното образование като че ли предизвикаха най-голям ажиотаж “в обществото”. Оказа се, че не са еднозначни реакциите на затягането на дисциплината в училище и

ангажирането на родителите в контрола

над децата им. Странно е да виждаме, от една страна, протестни изяви с мотото “Искаме сигурност за децата си”, а от друга - недоволство от ограничаването на свободното шляене на деца по нощните улици. Било тоталитарна марка и ограничаване на човешките свободи. Интересно, какво биха казали противниците на тези мерки, ако в България се въведе забраната младежите да употребяват бира до навършване на 21 години, която съществува например в САЩ? И се спазва там така стриктно, че дори дъщерите на президента Буш отгърмяха зад решетките, когато ги хванаха да пият пиво на тяхната възраст. Всъщност именно това, че обществото ни прие демокрацията като слободия, е една от причините за поведението и на младите хора у нас днес. Поведение, украсено с

огромно самочувствие

подсилено от често срещаното мнение, че младите са много “по-напред в материала” от родителите си, понеже сърфират в интернет като богове и се оправят с чуждите езици. Фетишизирането на компютъра и грях и на МОН, в новия проектозакон министерството предложи дори в VIII клас да се учат единствено компютър и езици. И двете неща обаче са само средството, с което се подменя целта на образованието.

Учениците вече не уважават учителите, които сами са си виновни за това. Всеки ден ще чуем това мнение от някого. Стрелите отново се насочват към педагога, макар че уважението към другия се възпитават не по-малко и в семейството. Колко са родителите, които възпитават у децата си добронамерено и позитивно отношение към педагога и към училището като институция? Или към културата, да речем. Влезте в операта или в зала “България” и вижте колко дами са сами и с приятелки, защото мъжете им записвали на симфоничен концерт или на оперно представление. Това не оказва ли влияние върху духовността на детето им?

Ако младежите не уважават никого, ако цинично отминават признанието за труда и опита на по-старото поколение, за това в огромна степен е виновно семейството. Не си го признаваме, но ние

научихме младите да са непукисти

и - парадокс - да не уважават знаещите и опитните хора. Да си начетен и възпитан май вече не

е модерно. Грубите изрази, нечленоразделният кикот, псувните, примитивизмите и жаргонът са всекидневие в ученическия изказ. Чрез този рапърски речетатив се демонстрира едва ли не независимост. А примитивният език стимулира бездуховност. Кой носи отговорността за това, ако не семейството?

Колкото до улицата, тя не е само престъпно, не е само псувния в устата на едно 7-годишно дете, тя е и лоша работа на полицията, тя е и далавера на мутрата, забогатяла “от бога”, безнаказност за прегрешения, корупция, подкупна съдебна система, партийни и шуробаджанашки назначения, имитация на здравеопазване, неправомерно раздути сметки за ток и престъпни замен-

Сърдити млади българи

ки на гори и т.н. Улицата в широкия смисъл на думата е това, което се случва в страната ни и влияе на битието и поведението ни. В този смисъл

улицата са и медиите

в които все повече върлуват бездуховност и малокултурие. В които сериозна тема попада само ако може да се направи от нея сензация. И млади репортерки с важен вид задават безсмислени въпроси при очевидно непознаване на темата. Колко често по каналите човек случва на качествен игрален филм или качествена публицистика в най-гледаното време - то е задръстено от “ВИП Брадър” и всевъзможни пищци на технически ефекти, но скудоумни по съдържанието американски трилъри. Това не е ли упадък?

Преди 108 години химнът на българщината и на знанието “Върви, народе, възродени!” е прозвучал за пръв път в Ловеч. От Освобождението до него са минали 22 години - кажи-речи, колкото сегашния ни преход след 1989 г. В онези 22 години е градена България. В сегашните близо 20 години е разградена. С призови, пиар и имитация тя няма да се възроди. Някой трябва да започне реално да работи за нея. Тогава ще “се подобри” и образованието.

R Вестникът на БЪЛГАРКАТА!

Истинската жена чете истински вестник!

Каталожен
№ 136

**ВЕСТНИК
ЗА ЖЕНАТА**

**В СЛЕДВАЩИЯТ БРОЙ
НА „ВЕСТНИК ЗА ЖЕНАТА”
В 48 СТРАНИЦИ ЧЕТЕТЕ:**

Яростна молитва. Кажете ми, Боже...

Руски характер. Тисячи алых роз за Алла

Под полата на историята. Защо стана

зъл и свиреп Стефан Стамболов

Европа, общият ни дом. Девата от Монсерат

Със сребърна лъжичка в устата. Европа

дигна ръце от богопомазани синчета и дъщерички

Здраве, мода, красота

Семки, занимавки. Тестове, игри, вицове,

големи кръстословици с още по-големи награди

Готварски тефтер. Вкусотии с прясно мляко

Елена и звездите вещаят. Най-добрите

седмични хороскопи

Ататюрк е с български произход

Българомохамедани са също Митхад паша и Талаат паша

ГЕНЧО КАМБУРОВ,
д-р по история

Османската империя е била многонационална държава, в нея са живели 80 народности. Техни представители са стигали до висши постове, били са султани, везири, паши, администратори на вилаетите. Според английското списание "Athen Journal of Literature Science" (Лондон, бр. 2544, 1876 г.): "Ние оценяваме броя на българо-мохамеданите (или помаците) на 860 хил. души". Според други автори по това време в българските земи има 575 хил. османи (турци) и 920 хил. ренегати (българи, сменили християнската вяра с мюсюлманска).

При това положение не е учудващо, че редица българи мохамедани успяват да достигнат най-високи държавни постове. Например Митхад паша (1822-1884), който през 1881 г. става везир (министър), а през 1876-1877 г. вече е велик везир (министър-председател) на империята. Българомохамеданинът Талаат

паша пък, роден в Одрин, по време на Първата световна война е външен министър на Турция и през 1917 г. е провъзгласен за велик везир.

Най-изненадващото е, че създателят на съвременна светска Турция - Мустафа Кемал Ататюрк, произхожда от българомохамеданско семейство от с. Голо бърдо в Албания. Физически е бил красавец, със славянски черти - рус, със сини очи. През 1914 г. Мустафа Кемал (тогава още не е Ататюрк) е военен аташе в София. Не случайно го изпращат в България, защото знае майчиния си език. Посещава много често дома на ген. Стилиан Ковачев, бивш командващ на 4-та българска армия в балканската война. Младият Мустафа Кемал се влюбва лудо в дъщерята на ген. Ковачев - Димитрина. Тя отвърща на чувствата му, работата стига до женитба. Обаче русофилът и патриот ген. Ковачев заявява: "Аз не давам дъщеря си на турчин". Разбира се, гене-

ралът не е знаел, че Мустафа Кемал е сто-процент българин, в жилите му тече българска кръв, но е приел като дете исламската вяра и е турски офицер. Това ми е разказал внука на ген. Ковачев - Стилиан Нойков. За много кратко време Мустафа Кемал се оженива, но до края на живота си председа-

телят на Турската република, създадена от него, е обичал дъщерята на ген. Ковачев. До края на живота си се е отнасял приятелски към България и българите. Ето едно негово признание:

"Спомените, които отнесох от моето кратко пребиваване в България, останаха живи в моята памет и

те са за мене скъпи спомени. Чувствата на искрена симпатия към България, които се породиха у мене, съвсем не са угаснали. Те са лежали винаги в основата на моята дейност в областта на взаимните отношения между двете страни... Аз се научих да уважавам и ценя България... България не е голяма, но е здрава. Тя има един народ, който притежава ценни качества. Те са залог за нейното бъдеще".

Данните в статията са от книгата "Историческата съдба на мохамеданчените българи", издание на Тракийското дружество от 2008 г. Турска измислица са официалните данни, че Ататюрк е роден в Солун - там той е бил като офицер, а е роден в с. Голо бърдо. Историческа истина е, че той е българомохамеданин. Фалшифицирането на истината за Кемал Ататюрк трябва веднаж завинаги да се опровергае и в целия свят да се знае, че създателят на съвременна Турция е българин от мохамеданско семейство.

ТОЧКАТА НАД И-ТО

Политически кукувици

ИВО АТАНАСОВ

В края на мандата е не само нормално, но и задължително да погледнем назад и да преценим доколко сме изпълнили предизборните си ангажменти. Като народни представители от левицата участвахме в осъществяването на политика, която е полезна за България - като започнем от приемането ни в Европейския съюз, минем през високия ръст на брутния вътрешен продукт, 20-те милиарда евро чуждестранни инвестиции, увеличаването на заплатите и пенсите повече от обещаното, намаляването на безработицата също повече от планираното, и стигнем до големия валутен и фискален резерв, който ще ни помогне да понесем по-леко глобалната криза.

Всеки от нас е направил немалко и в избирателния си район. Приятно е сега да се тръгне от столицата за Кюстендил и с кола или рейс и с влак. Няма ги вече бабуните по пътя, нито разбитият асфалт. Няма ги и очуканите влакове, пътниците се радват на модерни мотриси, първата от които имах удоволствието лично да подкарам от Централна гара София. Който пък се отпрати за Дупница, ще се убеди, че и втората тръба на тунела е завършена, както и пътният възел "Байкал". Не са един и два обектите, за които като депутати от региона сме се преборили и сме осигурили инвестиции.

Има и ангажменти, които сме поели лично. Такъв е проблемът с визите, наложени след приемането ни в ЕС за съседните страни, които не членуват в съюза. Още през декември 2006 г. поставих пред правителството въпроса да намери принципно решение за облекчаване на визовия режим за гражданите на Македония и Сърбия, особено за тези, които живеят в пограничната зона. Същото направи и Михаил Миков, тогава в качеството на депутат от регион в Западна България. Създадени бяха работни групи, които да изготвят проектоспоразумения на България със съседните страни за въвеждане на т. нар. местен граничен трафик. Все още това не е направено от никоя друга страна от ЕС, но се позволява от Регламент 1931/2006 на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз и в резултат и на собствените ми усилия ние първи ще се възползваме от тази възможност.

Едва в средата на 2007 г. бъдещият син кюстендилски кмет Петър Паунов се присламчи към идеята и даже се провъзгласи за неин инициатор. Повярва си, че е първопроходец и главно действащо лице по облекчаването на визовия режим и през месец-два обявява, че визите всеки момент ще паднат. На 22 юли м.г. например се похвали в пресата, че в телефонен разговор вътрешният министър Миков уж му бил обещал договорите за визовите облекчения да бъдат подписани до десет дни. Оттогава минаха много по десет дни, но договори още няма, тъй като Пауновата еуфория от вестникарските страници няма как да е фактор в междудържавните отношения.

Докато кюстендилският градоначалник гомеше визите с концерти на Каролина Гочева, "Бяло дугме" и "Сребърни криле", усилията на сериозните политици навлязоха в заключителната си фаза и преди броени дни правителството утвърди проектоспоразумения за местния граничен трафик. Остава Македония и Сърбия да ги подпишат, след което да бъдат ратифицирани. И Паунов отново изпадна в екстаз. Привиди му се, че не той се е пришил към действията на външното и вътрешното министерство, а обратно, те били подкрепили "инициативата" му "Зона 50 - без визи". Макар че на него тази идея му дойде наум половин година, след като започна работата по осъществяването ѝ.

Какво ли щеше да се случи, ако Паунов не беше организирал тези концерти? На всекиго е ясно, че дори и една нота да не беше изпята на кюстендилския площад, правителството пак щеше да реши въпроса. Но навярно винаги ще има политически кукувици, както се изрази министър Миков в парламента, които ще се изхитрят друг да им измъти яйцето. Особено ако половината от кметския мандат вече е минала, а все още нищо реално не е направено.

Наскоро Кошлуков обяви кюстендилския градоначалник за най-успешния кмет на десницата. Анкетите обаче показват, че одобрението към него се опира на два стълба - облекчаването на визовия режим и забраната на найлоновите торбички. Първото е по моя инициатива, а второто е кауза на брат ми като общински съветник. Време е Паунов да покаже, че и извън усилията на мое семейство може да направи нещо.

Други текстове от автора на:
www.ivoatanasov.info

Нещата се случват, ако се опреш на традициите

От стр. 10

■ *Що се отнася до НАТФИЗ, имам наблюдения, че вие ревностно пазите традициите и постигнато от предишните ректори.*

- В мандатните си програми за първия и втория ми избор за ректор съм заявил, че НАТФИЗ може да бъде успешен само ако се опре на положителния опит от 60-те години, които са изминали преди мен. Работя в изключително добро сътрудничество с всички предишни ректори, каня ги непрекъснато за консултации, за мнение, за съвети - понякога се съобразявам, понякога не, в зависимост от ситуацията. Важното за нашата академия е, че ние не си позволим хунвейбинското настроение да ликвидираме традицията, която тя е създала. Затова ще си останем номер едно, независимо колко други висши училища ще се появят в тази област. Не е възможно за пет години човек да достигне онези постижения, които са натрупани в продължение на 60 години.

■ *Решаването на кой проблем, засягащ НАТФИЗ, не търпи отлагане?*

- Начинът на финансирането. То не може да става на брой студенти, може да се извършва по дейности. Ние приемаме 5 души режисьори, но тях ги обучават 25 препода-

ватели, а необходимата техника е същата като за 100 студенти. Развитието на средствата за обучение в нашата област е изключително скъпо. Но държавата не може да си позволи да няма такова образование. В момента единственото, което България изнася на световния пазар, са културата, образованието и науката. Тя не изнася нито домати, нито металургия, нито компютри. Културата на България е известна по цял свят; хората, завършващи висше образование в България, намират реализация по цял свят; научните открития, създадени в България, се реализират по цял свят. Не виждам по-ценен капитал от културата, образованието и науката. А именно те винаги търпят най-големите финансови удари и лишения при всяка криза и дори кризичка. Нашите сфери винаги са на последно място във финансирането. Това е огромният проблем.

■ *Вашият възвръщане е свързан с духовността, студентите ви духов-*

ност ли търсят, публиката у нас духовност ли търси?

- В последните 10 години броят на кандидат-студентите се запазва относително стабилен - имаме около 500-600 кандидати всяка година. Това доказва, че тези млади хора, които идват, имат траен интерес към изкуството, не се влияят от конюнктурите в държавата. Е, не са онези легендарни 3000 души, които кандидатстват само за актьорство по мое време, но най-вероятно вече няма нужда от толкова много духовност в тази държава. Защото театрите се закриха, кино не се прави, поне 10 пъти намаляха начините, по които изкуството отива до аудиторията. Явно, че и аудиторията няма чак такава нужда от изкуство. Криза на духовността в България има, и то дълбока - хората нямат силите да се заинтересуват от изкуството, нямат времето да оценят изкуството или нямат парите, за да си позволят кон-

такт с него. Аз отчитам духовната криза и в параметри, свързани с ценностната система в нашето общество. След като може по един милион души да гледат "ВИП Брадър" и да смятат, че това нещо заслужава тяхното внимание, време и дори пари, това означава, че ние дълбоко сме обърнали системата към други ценности и морални стойности. За мен това е много тъжен факт. Това показва, че и хората на изкуството и културата някак са загубили контакта си с обществото, не са успели да му покажат кой е верният морален критерий, коя е вярната посока за изграждане на нравственост. Навремето се казваше "да слезем при хората". Очевидно, че прекалено много слязохме при хората, сега трябва да започнем някак да качваме хората при нас. Защото слизането стигна до низини, които са вредни за развитието на обществото. Пълната масовизация и принижаване на критериите не водят до успех. Ни най-малко не съм човек, който апелира за елитарност. Според мен подходът трябва да е диалектичен - публиката да бъде задоволявана в нейните най-масови интереси, но в същото време да ѝ бъде подадена възможността да се изкачва по стълбата към висшата нравственост, към възвишеното.

”

Политиците не искат да чуют учените и творците на България

Храмове на знанието

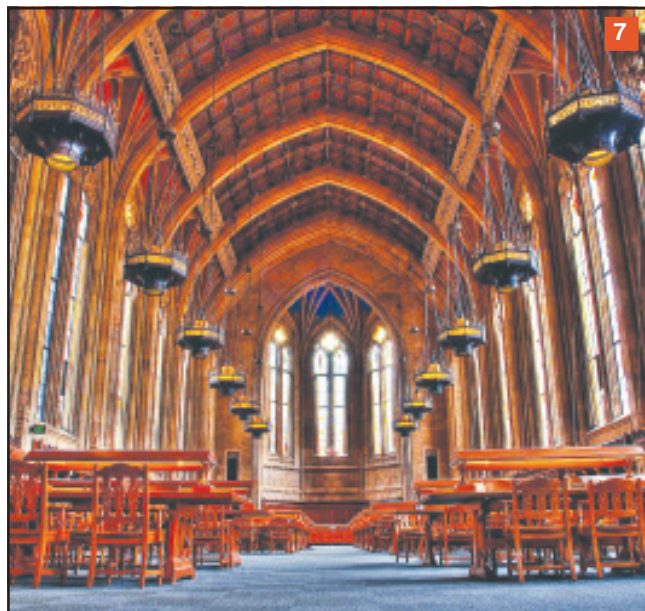
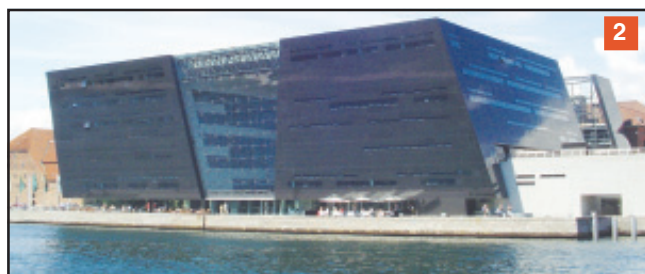
Обществените библиотеки - домове на безценно културно наследство, благоговейно се състезават коя от коя да го приюти в по-достолепни сгради

В навечерието на 24 май, най-светлият и уникален по своята същност празник - този на родната ни писменост и култура, решихме да направим кратък обзор на някои от най-интересните библиотеки по света.

1 - Обществената библиотека на Ванкувър е трета по големина в Канада с 395 000 абоната и 1,3 млн. инвентарни броя. Централният клон отваря врати на 26 май 1995 г. Екстериорът е вдъхновен от Колизеума в Рим, а сградата е дело на Моше Сафди. Той печели архитектурния конкурс, след като градската управа взема решение за строеж при референдум от ноември 1990 г.

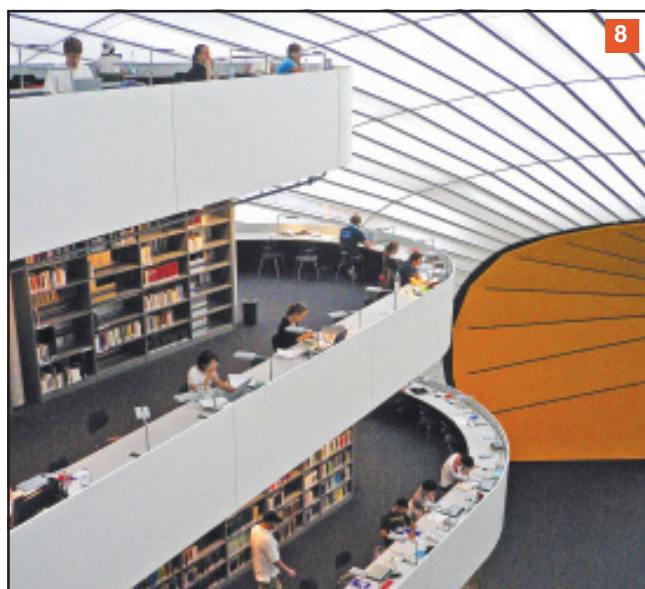
2 - Кралската библиотека на Копенхаген е най-голямата в Скандинавските страни. В нея се депозират материали от 1697 г. Днес инвентарното число наброява 30 200 000 артикула. Основана е през 1648 г. от крал Фредерик III. Днес тя се помещава в четири сгради. На снимка 2 е "Черният диамант" на брега на Копенхаген. Името си дължи на черните стъкла и черния мрамор, донесен за фасадата от Зимбабве. Новата сграда е проектирана от датските архитекти Шмид, Хамер и Ласен и е построена през 1999 г. Осеметажният атриум е изцяло от стъкло и дава панорама към морето и отсрещния бряг. Три моста свързват "Черния диамант" със старата сграда на Кралската библиотека.

3 - Обществената библиотека на Ню Йорк е великолепно здание, впечатляващо с размерите си и произведенията на изкуството, които е приютило. Тя е една от

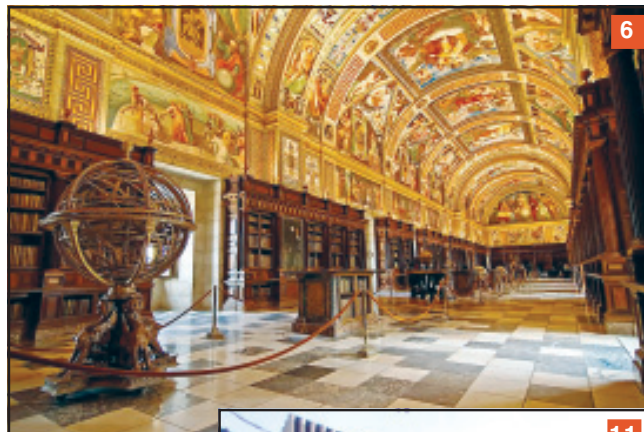
петте най-големи в САЩ редом с Библиотеката на Конгреса, Бостънската обществена библиотека и тези на Харвард и Йейл. Състои се от 89 филиала, с колекция от над 50 млн. артефакта, от които 20 млн. книги - бройка надминава само от Библиотеката на Конгреса (САЩ), Руската държавна библиотека и Британската библиотека. На снимката - панорама от южната читалня Роуз Мейн.

4 - Централната библиотека в Бристъл е пример за частно дарителство. Отворила врати през 1906 г. по завещание на Винсент Стъки Лийн от 50 000 паунда. Проектирана от Х. Пърси Адамс за 30 000 паунда. Сградата е част от Английското наследство в клас А - статус, засягащ около половин милион сгради, които не могат да бъдат разрушавани или променени без специалното разрешение на местните власти.

г. Годишно я посещават около 500 000 души.

6 - Библиотеката при кралския дворец ел Ескориал - място на Световното наследство на ЮНЕСКО. Историческата резиденция на испанските крале е на 45 км северозападно от Мадрид, в градчето Сен Лоренцо де ел Ескориал. Комплексът е съставен от манастир, кралски дворец, музей и училище. Филип II дарява личната си колекция документи и спомага за набавяне на ценни испански и чуждестранни творби. Библиотеката, както и манастирът, са дело на големия испански архитект и математик Хуан де Херера (1530-1593), а фреските по извитите тавани - на Пелегрино Тибалди (1527-1596). Колекцията се състои от над 40 000 тома, събрани в дългата 54 м с широчина 9 м и височина 10 м разкошна зала. Стенописите на тавана представят 7-те класически изкуства: риторика, диалектика, музика, граматика, аритметика, геометрия и астрономия.

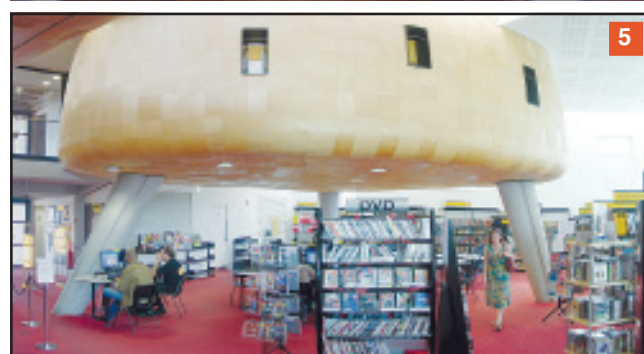
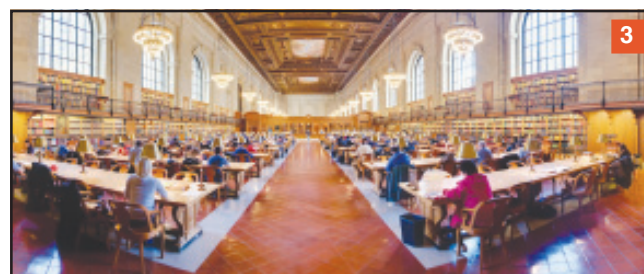

7 - Неоготическата фасада на библиотеката Сузало гледа към Червения площад (така се нарича и Централният площад на кампуса на Вашингтонския университет, Сиатъл). Носеща името на президента на университета от 1926 г. Хенри Сузало, сградата се хвали и с готически интериор. Последното крило датира от 1990 г. и носи името на

Кенет Алън - баща на втория основател на Майкрософт - Пол Алън. Алън старши бил асоцииран директор на университетската библиотечна система от 1960 до 1982 г.

8 - Библиотеката към факултета по филология към Свободния берлински университет е дело на известния архитект Норман Фостър. Роденият в работническо семейство, днес 73-годишен, най-продуктивен британски архитект, автор на емблематични сгради не само в родната си днес носи титлата барон.

5 - Сградата на модернистичната библиотека Пекъм в югоизточен Лондон е носител на британската награда за архитектура "Стърлинг" за 2000 г. Проектът на Алсоп и Стърмер представлява обрната буква L (library - библиотека) с някои интересни интериорни решения като Централното гише. Обществената сграда със зали за срещи и детски кът има и специализирана афро-карибска книжна секция. Официалното откриване е на 15 май 2000

9 - Читалнята "Ла Трууб", отворила врати през 1913 г., е гордостта на Държавната библиотека Виктория в Мелбърн, Австралия. Проектирана от Норман Пийбълс, куполната част е с размери 34,75 м в диаметър и височина и е била най-голяма в света по време на строителството. Октагонът побира над 1,5 млн. книги и 500 читатели.

10 - Център Жорж Помпиду, по името на президента на Франция от 1969 до 1974 г. е строена в периода 1971-1977 г. Отваря врати на 31 януари 1977 г. под президентството на Валери Жискар д'Естен. Оттогава е посещена от над 150 млн. души. Намира се в района Бобур в 4-ти парижки департамент, откъдето носи популярното си име. Сградата е проектирана в стил хай-тек и подслонява обществена библиотека, Национални музей по модерно изкуство и центърът IRCAM за музикални и акустични проучвания. Дизайна си дължи на италианеца Ренцо Пиано и британците Ричард и Су Роджърс. Роджърс взимат за проекта наградата "Притцкер" през 2007 г., а "Ню Йорк таймс" отбелязва, че дизайнът е "обърнал архитектурния свят с главата надолу".

11 - Централната библиотека в Сиатъл - Вашингтон, побира 1,45 млн. книги и материали в своята 11-етажна 56-метрова футуристична сграда. Разполага с подземен паркинг за 143 места и осигурява достъп до 400 компютъра. Открита е на 23 май 2004 г. с архитект Рем Кулхаас. Сградата е на 108-о място от любимите на американците 150 сгради в САЩ.

12 - Руската държавна библиотека, по съветски времена носеща името на Ленин, претендира за втора по големина в света след Библиотеката на Конгреса в САЩ. Колекцията ѝ съдържа произведения на 247 световни езика. Освен основния книжен фонд, съхранява над 150 000 карти, 350 000 нотописа и звукозаписа. Тук е ръкописът на Архангелското евангелие от 1092 г., библиотеката се хвали с притежание на първите издания на трудовете на Джордано Бруно, Данте, Коперник, също на повечето руски класици.

ПРОГРАМАТА

07.20 Тракторчето Тек - тв филм
07.50 Евроизбори 2009
07.55 Чудното пътуване на Нилс Холгерсон с дивите гъски - анимационен филм
08.50 За животните с любов
09.20 Добър ден, господин Жасмин - образователна поредица
09.50 Приключения с Мики Маус - анимационен филм
10.15 Всички пред екрана
11.00 Памет българска с проф.Божидар Димитров
12.00 По света и у нас
12.25 Бразди
12.45 Иде нашенската музика - фолклор
13.25 Евроизбори 2009. Предиборни клипове
13.30 Минута е много - тв състезание
14.20 Осмата в Европа - документален филм по повод 80 години от създаването на Столичната библиотека
14.50 Урок по родолюбие
15.35 Уолт Дисни представя
16.20 В кадър. Европа - документален филм /3 част/
16.50 Футбол. ЦСКА - "Локомотив"/СФ/, среща от първенството на "АТФПГ" - пряко предаване от стадион "Българска армия"
19.00 Наблюдател. Световни архитекти - док. поредица /1 част/
19.50 Лека нощ, деца! Моко - дете на света
19.55 Запнните песни на "Запнният Орфей"
20.00 По света и у нас
20.20 Евроизбори 2009. Предиборни хроники
20.30 Спортни новини
20.35 Евроизбори 2009. Предиборни клипове
20.40 Връчване на годишните награди за театрално изкуство "Аскеер 2009" - пряко от театър "Българска армия"
22.40 Умно село. "Старецът и реката" /Георги Черкезов/
23.30 По света и у нас
23.40 Евроизбори 2009
23.50 Световен шахматен турнир "М-тел Мастърс" /дневник/
23.55 Трето полувреме
00.40 На висок глас - двусериен игрален филм, 1 серия

06.00 "Физиотоника"
06.30 "Най-смешните животни и хора на планетата"
07.00 "Аладин" - детски сериал, еп. 1, 2
08.00 Детски клуб Дисни. "Крякаща тайфа" - сериал, еп. 35
08.30 "Кой е по-по-най?" - детско шоу с водещ Бате Енчо
09.30 "Бон Апети" - кулинарно предаване с Ибан Збездев
10.00 "Огледала" - предаване за мода и стил
11.00 "Търси се..." - токшоу с водещи Меци и Нели
12.00 "Глобусът" - предаване за туризъм
12.30 "Най-смешните животни и хора на планетата"
13.00 "В името на любовта" - Комедия, 1993 г.
14.50 Формула 1. Квалификация - пряко от Монте Карло, Монако
16.00 "Опасно близо" - док. поредица за Лили Иванова, еп. 4
17.00 "Море от любов" - токшоу с водещ Наталия Симеонова
18.00 "Сеизмограф" - предаване за полемика и анализи
19.00 bTV Новините. централна емисия
20.00 "Ясновидци" - реалити шоу
21.00 "Шепот от отвъдното" - сериал, сезон 2, еп. 18
22.00 bTV Новините - късна емисия
22.30 "Апокалипто" - Приключенски екшън, САЩ, 2006 г.
01.00 "Твоите приятели и съседи" - Комедийна драма, 1998 г.

07.00 Иконостас
07.30 "Животът и приключенията на Джунитър Лий"
08.00 "Каспър" - детски анимационен сериал
08.30 "Капитан Скарлет" - детски анимационен сериал
09.00 "Самурай Джак" - детски анимационен сериал, 2 сезон
09.30 "Гигантски роботи" - анимационен сериал, 2 сезон
10.00 "Манхатън трио" - сериен филм
11.00 "С аромат на маргаритки" - сериен филм
12.00 "Календар" - информационна емисия на НТВ
12.15 "Пазарен навигатор" - предаване за икономика
12.30 "Мисия Моят Дом"
13.00 "Пълна промяна" - реалити шоу
14.00 "Купидон" - сериен филм
14.50 "Баровци" - сериен филм
16.10 "Кони и Карла" - с уч. на Дейвид Духовни и гр.
18.00 "Отечествен фронт" - предаване на НТВ
19.00 "Календар" - информационна емисия на НТВ
19.30 "Темата на Нова"
20.00 "Пълна лудница" - комедийно ТВ шоу
21.00 "Шоуто започва" - с уч. на Робърт де Ниро и гр.
22.50 "Горещо" - телевизионен таблоид с Венета Райкова
23.50 "Календар" - информационна емисия на НТВ
00.10 "Разобличаване" - сериен филм, сезон 2

08.00 "Аз мога, аз знам" - детско състезание
08.50 BG - Къде? Къде?
09.00 "Нунбори и Супер Седморката" - анимация
10.00 "Еджмонт" - еп. 40 и 41
11.00 "5 по Рихтер" - предаване за култура на ТВ 7
12.00 "Фешън вирус" - предаване за мода с Албена Александрова
13.00 "На здраве" - здравно предаване на ТВ 7
13.30 "Лепящият цирк на Монти Пайтън" - еп. 43 и 44
14.50 "Формула 1" - 6-ти кръг за Голямата награда на Монако - квалификация за място, директно
16.00 "Микросвят" - анимационни миниатюри
16.10 "Легенди за Дивия запад" - документален филм
16.45 Телпазар
17.00 "Щаба на еволюцията" - предаване за българския език
17.30 "Кой е шефът тук?" - сезон 3, еп. 20
18.00 "Без багаж" - туристическо предаване
18.30 "Мотоавангард" - автомобилно предаване
19.00 Новини
19.30 "Кой е шефът тук?" - сезон 3, еп. 21
20.00 "Забрави за луната" - еп. 14
21.00 Новини
21.30 "Кой е шефът тук?" - сезон 3, еп. 22
22.00 Барселона - Осасуна - мач от 37-ми кръг на испанската Примера дивисион - на живо
00.00 "Готвачът, крадецът, неговата жена и нейният любовник" - драма, Франция, Англия, 1989

ВРЕМЕТО ДНЕС

През нощта ще преобладава ясно, утре слънчево време. Временни увеличения на облачността ще има около и след обяд, главно над Северна България и планинските райони. Само на отделни места там ще преваля и прегърми. Ще се усили вятърът от запад-северозапад, в Дунавската равнина - до умерен. Максималните температури ще бъдат между 27 и 32°, в София около 27°. Атмосферното налягане ще се понижи слабо, ще е близко до средното за май. Над планините ще е предимно слънчево с временни увеличения на облачността в следобедните часове, когато на отделни места ще преваля и прегърми. Ще духа предимно умерен северозападен вятър. Очаквана най-висока температура на височина 1200 метра около 19°, на 2000 метра около 12°. Над Черноморието ще бъде предимно слънчево. Ще духа слаб до умерен вятър от юг, югозапад. Максимални температури на въздуха от 25° до 28°. Температурата на морската вода е от около 18° по северното, до около 20° по южното ни крайбрежие. Вълнението на морето ще е слабо.

ИЗГЛЕДИ ЗА 24 И 25 МАЙ

МАКСИМАЛНИ
25°/30°

МАКСИМАЛНИ
22°/28°

В неделя над по-голямата част от страната ще преобладава слънчево и топло време. Повече облачност ще има над източните райони, но без валеж. Там ще се появи до умерен вятър от север-североизток и температурите слабо ще се понижат. В понеделник ще се усили вятърът от север-северозапад, ще има временни увеличения на облачността и на места ще преваля и прегърми.

ПЕРВЫЙ КАНАЛ ПРЕДСТАВЛЯЕТ

СЪБОТА, 23.05.2009

05.50 Сериал: „Повът на Берия“	Василиев
07.00 Новини	16.40 Филм: „Ако можеш, прости...“
07.10 „Игор Костоловски. И всичко това е за него“	18.05 Премиера: „Любов Полищук. Жената-празник“
08.05 Филм: „Хищници“	19.00 „Голямата разлика“
09.30 „Свири, хармонико любима!“	20.00 Юбилейна вечер на Алла Баянова „Лети, моя песен“
10.05 „Пасторска проповед“	22.00 Време
10.20 „Здраве“	22.15 „Прожекторпарисхилтън“
11.00 Новини	22.50 „Какво? Къде? Кога?“
11.10 „Вкусно“	00.15 Филм: „Кралят на Калифорния“
12.00 „Роман Карцев. Зная къде зимуват раците“	01.45 Филм: „Стражари и апаши“
13.00 Новини	03.20 Филм: „Акселератка“
13.10 „Пиан на волана“	04.45 „Поле на чудесата“
14.05 Филм: „Най-последният ден“	
15.45 „Тихите утрини на Борис“	

ЦИФРОВОЕ ТЕЛЕСЕМЕЙСТВО ПЕРВОГО

Зодиак

ОВЕН

Ще сте склонни към екстравагантни действия. Най-важното е да не се държите фанатично и да не се опитвате да убедите околните в правотата си.

ТЕЛЕЦ

Ще сте емоционално нестабилни и заради това твърде раздразнителни. Опитайте да се справите с страховете си, не ги проектирайте върху другите.

БЛИЗНАЦИ

Гледайте преди обяд да сте си организирали нещата, защото след това ще се занижат куп неща и няма да успеете да свършите нищо съществено.

РАК

Безразсъдно ще действате днес, а това определено ще има сериозни последствия върху чувствителната ви душа. Послушайте интуицията, тя рядко ви лъже.

ЛЪВ

Хазартната ви природа не ви дава почивка. Бъдете по-премерени, не се изхвърляйте твърде. Съдбата обича смелите, но не и безразсъдните, все пак.

ДЕВА

Искате да сте свободни на всяка цена, а не ви се ще да отговорите за постъпките си. Държете се детински, а това няма да ви реши проблемите.

ВЕЗНИ

Ще зациклите върху едни ежедневни проблеми, от които все няма и няма измъкване. Може би трябва да подходите нестандартно към ситуациите.

СКОРПИОН

Ще ви се иска да споделите този ден с хора, които са ваши съмишленици и приятели. Днес ще получите толкова добро отношение, колкото сте дали.

СТРЕЛЕЦ

Няма да ви е леко, ще се наложи да направите нещата по нов начин, а ще ви се иска всичко да е по стария. Не е разумно да вземате важни решения.

КОЗИРОГ

Днес е важно да обърнете по-сериозно внимание на взаимоотношенията си. Не бъдете прекалено придиричиви. Отложете пътуванията.

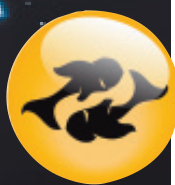
ВОДОЛЕЙ

Малко отнесени ще сте чувствате днес. Не се разсейвайте, може да стане опасно. Вярно, че сте доста ексцентрични, но не прекалявайте.

РИБИ

Неразумни ще сте днес и това няма да се отрази благоприятно на контактите ви. Осъзнайте се, не е хубаво да се карате с хората за дреболии.

▶ СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

БЪРЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ
тел.: 150

МБАЛ ПО СПЕШНА МЕДИЦИНА "ПИРОГОВ"
бул. "Ген. Тотлебен" № 21
Регистратура: тел.: 9154-213, Централна: 9154-411

ВОЕННО-МЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЯ
ул. "Св. Георги Софийски" 3
Бърза помощ: тел. 9225-543, Централна: 9226-000

I-ВА МБАЛ ЕАД
Адрес: бул. "Патриарх Евтимий" № 37, Тел.: 988-36-31

МБАЛ "ЦАРИЦА ЙОАННА"
Адрес: ул. "Бяло море" 8
Регистратура: тел. 9432-203, Централна: 9432-170

МСЦ "МЕДСТОМ"
Адрес: бул. "Дондуков" № 26-А, Тел.: 981-00-00

МЦ "СЕНТ ТОМА"
Адрес: бул. "Цар Борис III" № 91
тел.: 958 8015, факс: 9588195
e-mail: sent_toma@abv.bg

МЦ "ЛОРА"
Адрес (1): бул. "Христо Ботев" 10,
Тел.: 952-06-75, 953-05-80

Адрес (2): бул. "Гоце Делчев", бл. 76,
Тел.: 859-31-56
Адрес (3): жк Люлин, бл. 134,
Тел.: 925-09-85
Адрес (4): жк Левски-В, бл. 9-А - партер,
Тел.: 946-61-22

**СЛУЖБА ЗА ТРУДОВА МЕДИЦИНА
"СЕНТ ТОМА - КО"**
Адрес: бул. "Цар Борис III" № 91
тел.: 953 1764, факс: 9588195
e-mail: sainttomaco@yahoo.com

СБАЛ ПО ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ
Адрес: ул. "Св. Георги Софийски" № 1,
Стоматологичен факултет, ет. 11
Тел.: 952-60-01, 954-48-22
24-часов прием на пациенти

**ОБЛАСТЕН ДИСПАНСЕР ЗА ПСИХИЧНИ
ЗАБОЛЯВАНИЯ СЪС СТАЦИОНАР**
Адрес: ул. "Екзарх Йосиф" № 59,
Тел.: 981-00-06
Денонощна спешна психиатрична помощ

**ЦЕНТЪР ПО ТРАНСФУЗИОННА
ХЕМАТОЛОГИЯ**
ул. "Братя Миладинови" 112,
тел. 92 104 17, регистратура 92 104 70

▶ ВАЖНИ ТЕЛЕФОНИ

Министерство на труда и социалната политика
Телефони за информация и консултации:
МТСП - 0 900 32 111 и 02/987 16 22

Агенция по заетостта:
Телефон за въпроси: 02/980 87 19

Агенция за социално подпомагане
София 1051, ул. "Триадница" 2,
телефон: 02/811 96 07
горещ телефон: 02/935 05 50

Главна инспекция по труда
Горещ телефон: 0700 17 670 за консултация по въпроси, свързани със законността на трудовите правоотношения, осигуряването и спазването на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд и контролът по предоставянето на посреднически услуги за намиране и наемане на работа.
0800 14 008 - за съобщения за допуснати трудови злополуки, включително и такива, за които има съмнения, че са укрити и не са съобщени в дирекциите "Инспекция по труда".

Държавна агенция за закрила на детето:
02/981 76 86

Министерство на здравеопазването
Телефон: 02/981 01 11

Национална здравноосигурителна каса
Информационен център за права и задължения на гражданите: 9659 159
Национален телефон на НЗОК за консултации на граждани: 0800 14 800
Информационен телефон на дирекция "Европейска интеграция и международно сътрудничество": 9659 116

▶ КИНА В СОФИЯ

087 ЯЛТА
бул. Цар Освободител 20; подлеза на СУ
CINEMA CITY
Мол София, бул. Ал. Стамболийски 101
CINEPLEX
София, бул. Арсеналски 2
MTEL IMAX
Мол София, бул. Ал. Стамболийски 101
АРЕНА ЗАПАД
ж.к. Илинден, бул. Тодор Александров 64, до метро-станция Вардар
АРЕНА МЛАДОСТ
кв. Младост 4, Бизнес парк (до Технополис)
ВЛАЙКОВА
ул. Иван Асен II
ДОМ НА КИНОТО
ул. Екзарх Йосиф 37
ЛЮМИЕР
пл. България 1, Национален дворец на културата

▶ БИЛКОВИ АПТЕКИ

Пловдив - Весела 99	032 67 71 80
Варна - ЕТ Лафазанова	052 63 24 42
Стара Загора - ЕТ Бояна	042 86 31 90
Бургас - ЕТ Везни	056 21 809
Плевен - ЕТ Св. Казаков	064 80 31 40
Ямбол - ЕТ Съни	046 66 36 54

▶ БИБЛИОТЕКИ

**БИБЛИОТЕКА НА РУСКИЯ КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР**
ул. "Шипка" 34, тел. 9433154

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
бул. "Васил Левски" 88, тел. 9882811 - централа, факс 8435495

СТОЛИЧНА БИБЛИОТЕКА
пл. "Славейков" 4, тел. 9806688 - централа, 9805672 - директор

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПРИ СУ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
бул. "Цар Освобител" 15, тел. 8467584, факс 8467170

ЦЕНТРАЛНА БИБЛИОТЕКА НА БАН
ул. "15 ноември" 1, тел. 9898446 - централа, 9878966 - директор, факс 9862500

ЦЕНТРАЛНА МЕДИЦИНСКА БИБЛИОТЕКА
бул. "Свети Георги Софийски" 1, тел. 9523171 - директор, 9230250

ЦЕНТРАЛНА СЕЛСКОСТОПАНСКА БИБЛИОТЕКА
бул. "Цариградско шосе" 125, бл.1, тел. 709027 - читалня, 704161, факс 708078

ЦЕНТРАЛНА ТЕХНИЧЕСКА БИБЛИОТЕКА
бул. "Д-р Георги М. Димитров" 52, тел. 9717131, 9711101

Малки обяви, поздравления и възпоминания се приемат на телефони 9705200, 9705226 и на e-mail: documentacia@duma.bg

▶ ДЕНОНОЩНИ АПТЕКИ В СОФИЯ

"АЛТЕА"
ул. "Деян Белешки" 58
Телефон: 958-31-02

"АНА"
бул. "Витоша" 95
Телефон: 953-41-57

"АРОНИЯ 2001"
бул. "Пенчо Славейков" № 6
Тел.: 953-13-08
Приготвяне на лекарства

"ВЕЛИ"
жк "Младост" 4, битов комбинат, до бл. 416 (до ресторант "Амигос")
Тел.: 975-48-67

"МЕДЕЯ-74"
жк Бъкстон, ул. "Ген. Суворов" № 56 (базара на ъгъла с ул. "Вихрен")
Телефон: 955-54-32

"ПАНАЦЕЯ" - КАТЯ ИЛИЕВА
1: жк "Овча купел-1", бл. 507, вх.Д
Тел.: 957-47-01

"СТУДЕНТСКА"
Студентски град, бл.60 вх.В
Телефон: 868-01-15

"ФАРМА - Б. ИВАНОВ"
ул. "Костенски водопад", бл. 242, срещу ДКЦ ХХІХ
Тел.: 958-25-68

▶ ВЕТЕРИНАРНИ АПТЕКИ

София - Вейкс Фарма България	02 958 61 76
Варна - ЕТ Деметра	052 60 36 95
Варна - ЕТ Вега	052 60 19 10
Велико Търново- Градиент ООД	062 60 01 96
Стара Загора - ЕТ Алфа Вет	42 60 31 77
Стара Загора - ЕТ Джоуберт	042 26 223
Русе - ЕТ Алекс 98	082 82 27 11
Русе - Ветимпекс ЕООД	082 45 51 29
Русе - Ветимпекс СД	082 23 58 42
Сливен - ЕТ Анхиало 94	044 37 121
Сливен - ЕТ Везни	044 25 337
Враца - ЕТ Анимал 7	092 23 555
Хасково - ЕТ Генов	038 62 22 32

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА ИЗДАНИЯТА НА ДУМА

ОТСТЪПКА АБОНАМЕНТ ЗА 6 МЕСЕЦА ДО 15 ЮНИ 2009

■ **ДУМА**
90 лв.

ДУМА + НОВО ВРЕМЕ   ДУМА + МОНД ДИПЛОМАТИК
102 лв.   **102 лв.**
АБОНИРАЛИТЕ СЕ ПОЛУЧАВАТ **БЕЗПЛАТЕН АБОНАМЕНТ**
ЗА БЮЛЕТИН **СЪВРЕМЕНЕН ПОКАЗАТЕЛ**

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ
ТЕЛ. 02/ 970 52 08
02/ 970 52 03   0886 04 84 32

ПОДКРЕПИ ЛЕВИЯ ПЕЧАТ   АБОНАМЕНТ 2009 ПРОДЪЛЖАВА

Три горестни години без скъпата ни баба, любяща майка и съпруга
Любка Н. Динева
25.05.1924-24.05.2006
Внуци, гъщери, съпруг и зетове

▶ СПЕШНИ ТЕЛЕФОНИ

Бърза помощ Телефон: 150; 02/ 983 52 24;
02/ 975 92 60
Вик - Повреди Телефон: 02/ 812 21 21; 02/ 920 68 71
Гореща линия за жертви на насилиеТелефон: 02/ 981 76 86
Гражданска защита Телефон: 0800 20112;
02/ 862 60 75; 02/ 962 04 39, 02/ 962 04 41
Единен номер за спешни повиквания
Телефон: 112

Електроразпределение - аварийна служба
Телефон: 07001 00 10; 02/ 847 01 61;
02/ 847 01 62; 02/ 847 01 63; 02/ 847 01 64;
КАТ - Автопроизшествия Телефон: 165;
02/ 982 49 01; 02/ 982 49 02
МБАЛ "Н.И.Пирогов" Телефон: 02/ 915 44 11
МВР - София Телефон: 166
Планинска спасителна служба
Телефон: 963 20 00; 0887 100 237

Съвети за опитни щукари

Наближава откриването на риболовния сезон, затова не е лошо още отсега да си припомним някои тънкости в ловуването

Ловът на щука - едно истинско удоволствие за риболовеца!

ИЛИЯ ВЪРБАНОВ

КЪДЕ ОБИТАВАТ ЩУКИТЕ?

Щуките в малките водоеми обикновено имат постоянни местообитания, докато тези в големите водоеми постоянно се придвижват след ятата малки рибки. Намират се предимно там, където имат възможности за укриване (корени, надвиснали брегове, мостове, дървета във водата, тръстикови ивици, водни лилии и т.н.). Предпочитат местата, които се обитават от тяхната храна - малките рибки. Затова си заслужава преди риболов да се захрани за дребна риба.

Щуките предпочитат да ловуват в сянка или поне откъм сянката (прикритие). При слънчева светлина и бистра вода те се притаяват във водната растителност или стоят под осигуряващи сянка листа на водни лилии или клони. Те се измъкват от своите скривалища едва привечер или рано сутринта. Вечерно време се изтеглят надълбоко. При мрачно време и непрозрачна вода щуките са активни през целия ден.

Щуките обичат да стоят под ръбове на тераси, където дебат рибите, които се придвижват от плитката към дълбоката вода. Затова, ако е възможно, примамката трябва да се подава от плиткото към дълбокото, а не обратно.

В разгара на лятото, когато водата е много топла през деня, щуките се държат надълбоко (на 3-4 метра дълбочина) и едва на смрачаване отиват на лов в плитката вода от 1-2 метра дълбочина. По-малките екземпляри се придържат плътно под повърхността на водата в гстата растителност, където са защитени от атаките на своите по-големи събратя.

В повечето случаи щуките стоят в средните слоеве на водата и атакуват по посока на нейната повърхност. **Изключение 1:** Старите женски щуки обикновено

стоят по-дълбоко (до 8-9 метра) от мъжкарите и са по-малко подвижни от тях. Изключение 2: На изгрев слънце някои щуки стоят непосредствено под повърхността на водата, за да се стоплят.

През есента щуките се намират на около 50 см над дъното. Когато настъпят първите нощни застудявания, те отиват плътно до дъното.

Убежищата на речните щуки през есента се намират в близост до брега. Малко след смрачаване обаче те се изтеглят в средата на реката, защото малките рибки се

рата вълните завихрят пясък и тиня край брега и по този начин се замъти водата, щуките се изтеглят навътре от брега, докато водата се избистри.

По време и след хвърляне на хайвера (март до средата на юни, докато водата се затопли повече от 6 градуса С) щуките са най-активни, те се движат възбудени наоколо и през този период изяждат почти половината от годишната си дажба. През лятото щуките стават по-спокойни, тъй като през този сезон им се движи достатъчно храна пред муцуната.

Някои важни основни правила:

- В тихи, безветрени дни и бистра вода, на смрачаване трябва да се облавят перифериите на подводни препятствия, водна растителност, ръбове на тераси или сенчести брегови скалове. При слаб вятър шансовете са по-добри, отколкото при спокойна вода. Изкуствените примамки са по-уловисти при щуките, които не са имали допир с тях. В силно облавяни водоеми щуките избягват изкуствените примамки и предпочитат естествена стръв.

- При ловене от лодка лодката не трябва да се прокарва над укритията, а трябва да минава покрай тях, за да не се изплашат и избягат щуките. Ако многократно се облавя едно и също място, би трябвало по-често да се сменя примамката.

- При ярко слънце е неудобно да се лови срещу него, обаче тогава щуката не се заслепява и може да вижда по-добре примамката. Ако щуката се опита да плува под лодката, трябва да се удари силно с крак по дъното на лодката. По този начин щуката се уплашва и променя курса. Ако тя тегли под лодката, трябва веднага да се потопи върха на пръта във водата, в противен случай ще се чуе едно "хряс" и имало едно време една хубава пръчка.

- При изваждане на рибата пръчката не се държи по посока на нея, а винаги настрана на 90 градуса. По този начин рибата се принуждава да прави завои и се изморява по-бързо. Когато щуката следва примамката, но не кълве, тя може да бъде подбудена към кълване, като се води по-бързо примамката.

намират точно там. Много добър успех при това положение може да се постигне с мъртва риба за стръв, подадена на дъно в средата на реката. Пребиването на щуките на това място трае обаче само половин час, след което те отново се завръщат в своите укрития до брега.

Когато при силен вятър в езе-

При настъпването на първия студ щуките натрупват резерви за зимата и от ноември нататък остават в своите местообитания.

При прииждане на водата щуките се придържат в тихи места. При този случай за ловене се използва мъртва риба, която се влечи с бавно темпо по дъното.

ЛАКАРДИИ

СМИРЕНИЕ

Върви из гората ловец, сняг до гуша, той не вижда къде стъпва и изведнъж пропада в меча бърлога. Оттам изскача огромен звяр, ловецът стреля в него, но не улучва. Слага ските и побягва и тъкмо когато мисли, че се е отървал, се оказва на ръба на дълбока пропаст. Тогава, като не вижда изход, той пада на колена и докато мечокът наближава, отправя молитва към бога:

- Божо всемогъщи, спаси мене, грешния! Вдъхни в тази дива душа християнско смирение!

Обръща се и вижда, че мечокът спира като законан, обръща очи към небето и казва:

- Благодарим ти, господи, за храната, която ни изпращаш във великата си милост...

Червей

Рибарят слага червей на кукичката, а червеят му казва:

- И гледай да не засичаш много рязко, че ще ми писнат ушите!

ЛУД

На брега седи рибар. Слага червей на кукичката, хвърля я във водата. Изведнъж обаче червеят изплува на повърхността, панически гребе към брега и вика:

-Ти луд ли си бе, човек, мен там едва не ме изядоха!

ТАКТИК

Двама ловци се натъкват на следите на голяма мечка. Единият казва:

- Ти тръгни по следата, да видиш къде е отишла. Аз ще тръгна в обратната посока, да видя откъде е дошла...

БИОРАВНОВЕСИЕ

Черният пор - в настъпление

СТЕФАН ДИКОВ

Напоследък много хора, свързани със селските райони, се оплакват от нашествието на порове. Наистина опасен ли е този хищник за фермерството и по-конкретно за животновъдството? Можем ли да неутрализираме набезите му?

Основният вредител е така нереченият черен пор (неговите събратя - пъстрият и степният, са биологична рядкост у нас и не представляват никаква опасност, даже напротив, хранейки се с гризачи, регулират околната среда). Няколко характерни описания: продълговато тяло, дълга опашка, къси крака; между очите и ушите си има жълтеникаво-бяло петно. Обикаля крайнините на горите, околностите на селищата, реките. Дупките му са под камъни, дървета, постройки, обитава и старите леговища на лисици и лалугери. Черният пор е привечерен ловец: яде мишки, жаби, къртици, риби, малки птици и яйцата им. Трупата и резерви за зимата. Когато се отбранява, изхвърля воняща течност. Много ценна е кожата му.

Всичко това, общо взето, е биология. Защо черният пор напоследък е станал хищнически активен? Нарушената природна среда е главната причина. Общата липса на храна кара животните да навлизат в средата на човека. Това се отнася и за черния пор, който не прощава на домашните птици.

Какво може да се направи срещу тази опасност? Често хищникът оставя характерните си следи. По тях може да се разкрие скривалището му, след което да се унищожи. По дирите му могат да се пуснат и кучета за подземен лов. За опитните ловци това не е проблем. Някога се използваша така наречените сандъчени капани. Поставяха се на входните места, през които черният пор се промъква в някой курник. Полезна за ловенето на хищника бяха и малките стръвни капанчета, в които примамката беше яйце. Но сега тези методи не са разрешени. Така че, ако имате проблем с черния пор, обърнете се към ловците от местната дружинка.

Черният пор се превръща в истинска опасност

ЛОВДЖИЙСКА КУХНЯ

Пълнена пъстърва

Почистват се 4 пъстърви, измиват се под течаща вода и се подсушават със салфетка. Нагръскват се с лимонов сок и се натрият с черен пипер и сол откъм и отвътре. Накълцват се на много ситно 50 г орехови ядки, 2 скилидки чесън и листенца от магданоз, босилек и копър с клонките. Смесват се малко настъргана кора лимон, 100 г сирене, 2 супени лъжици панировъчен сухар. Разбърква се и се напълват с еднакво количество от пълнката всички пъстърви. Затварят се с помощта на клечки за зъби. За да са по-апетитни, всяка риба се обвива с ленти бекон. В голям тиган се загрева зехтин (олио). Овалват се пъстървите в брашно, като се стръскват, за да падне излишното. Запържват се за около 3 минути от всяка страна. Налива се 1 винена чаша бяло вино, кипва се и се оставя под похлупак на тих огън около 20 минути. Изважда се рибата, слага се в чинии и се украсява с резени лимон. Залива се със соса.

За гарнитурата се поднася картофена салата или сварени картофи, запържени в масло.

Печена пъстърва в масло

Изчиства се и се измива 1 кг пъстърва и се оставя около 10 минути в разтвор от 1-2 супени лъжици оцет, 1 чаена лъжичка сол и вода. След това се отцежда и се нарежда в съд (йенско стъкло), в който ще се поднесе. Полива се със 100 г разтопено краве масло, поръсва се със сол, а в коремния отвор се слагат по 1-2 клончета магданоз. Пече се в загрята фурна около 30 минути. Поднася се с пюре от картофи и салата.

Пълнената пъстърва е истински деликатес за кулинарите

ГУБИВРЕМЕ

ОГНЕБОРЕЦ ОФИЦЕРСКИ ЧИН /МН.Ч./	↓	ДЪРЖАВА В АФРИКА Г-Й В ИТАЛИАНСКИЯ ФИЛМ "САТИРИКОН"	↓	ОБЩОПРИЗНАТО ЗНАЧЕНИЕ СЕДИМЕНТНИ СКАЛИ	↓	ЕЛ.ЛАМПА С ДВА ЕЛЕКТРОДА ПСЕВД.НА АНТОН СТРАШИМИРОВ	↓	ФРЕНСКА ТЕХНИЧЕСКА ПОМЕШЕНИЯ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЦВЕТА	↓	ПИЕНЕ НА АЛКОХОЛ В ЧАШИ ДО ДЪНО	↓	ПРОМЯНА С ВРЪЩАНЕ НАЗАД НАШ СПОРТЕН ЖУРНАЛИСТ	↓	АЛКОХОЛНО ПИТИЕ
➤		↓		↓		↓		↓		ГРАД ВЪВ ФРАНЦИЯ ПОНИЖАВАНЕ НА СТОЙНОСТТА НА ПАРИ И ВАЛУТА	➤	↓		↓
КЛОН ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО ЧАСТ ОТ ЧАСОВНИК	➤									↓				
➤						ДЪЛБОК ДОЛ ГРАД В ЕТИОПИЯ	➤				РЕКА В КАНАДА ДЕБЕЛИ СЕЛСКИ ДРЕХИ	➤		
РУСКИ САМОЛЕТИ		ПРЕПИНАТЕЛЕН ЗНАК	➤			↓	НАРОДНОСТ В БОТСВАНА	➤			↓			БИВША СЪБОТНА ИГРА ПО БНТ С ВОДЕЩАШАНИ
➤		ВЪЗПАЛЕНИЕ НА УХОТО АФРИКАНСКА МАЙМУНА	➤				ГРАД В ШВЕЙЦАРИЯ		КАТОЛИЧЕСКИ СВЕЩЕНИЦИ	➤				↓
БОЙНО ОТРОВНО ВЕЩЕСТВО ЯПОН.ФИРМА ЗА ЕЛЕКТРОНИКА	➤	↓				ЛИТОВСКИ ПИСАТЕЛ ПОЛИТУРА, ЛЪСКАВИНА	➤	↓					ОХРАНЕНО	
➤				ГОРСКО ЖИВОТНО ГРАД В ИТАЛИЯ	➤	↓			СКАЗАНИЯ, ЛЕГЕНДИ		ИНДИЙСКИ СКУЛПТОР ПОКРОВИТЕЛКА НА П.ЧАЙКОВСКИ	➤	↓	
ОБЛАГА, ДОБИТА БЕЗ ТРУД ОРГАНИ У ПТИЦИТЕ	➤			↓			ЗВАНИЕ, ЧИН НА ИМАМ /МН.Ч./	➤	↓		↓			
➤				БЪЛГАРСКА ПОППЕВИЦА			ЕДРИ ПЕЧАТАРСКИ БУКВИ ГРАД ВЪВ ВИЕТНАМ	➤					ФРЕНСКИ ДРАМАТУРГ - "ЛЮБОВЕН ПЕТОЪГЪЛНИК"	
ЗДРАВА ВРЪВ /МН.Ч./	↓	ГРАД В ЮЖНА КОРЕЯ РУСКИ ПАТОФИЗИОЛОГ	➤	↓		ЕЗЕРО МЕЖДУ ПЕРУ И БОЛИВИЯ	➤	↓					↓	
➤	↓					ГРАД В АРЖЕНТИНА		ЕСТОНСКИ КИНОАКТЬОР - "ВЪЛЧЕ ЕХО" РЕЧНА НИМФА	➤		ГРЪЦКИ ОСТРОВ ТРОЯНСКИ ГЕРОЙ, БАЩА НА ЕХЕКЪЛ /МН.Ч./	➤		
ПРИДЪРПВАНЕ, ДОБЛИЖАВАНЕ		БИВШ ФУТБОЛЕН ВРАТАР НА "ЛОКОМОТИВ"/СФ/ УПОРСТВО /МН.Ч./	➤			↓		↓		РЕЧНА РИБАРСКА МРЕЖА	➤	↓		ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ ЯКА НА ДРЕХА
➤		↓								ОХРАНИТЕЛ ПОТВЪРЖДЕНИЕ	➤		↓	
ГРАД В ГРУЗИЯ МАШИНА ЗА ПРАВЕНЕ НА ТРАНШЕИ	➤			ШВЕДСКА ОПЕРНА ПЕВИЦА	➤				ЗВЕЗДА В СЪЗВЕЗДИЕ ЛЕБЕД РУСКИ ЛЕКИ КОЛИ	➤	↓			
➤							ПЪРВАТА ДАМА НА БЪЛГ. ЕСТРАДА	➤	↓					
ГРЪЦКА ТЕЛЕФОННА КОМПАНИЯ ЦАР НА ДРЕВНА ЮДЕЯ	➤			НАШ ЧЕРНОМОРСКИ ГРАД	➤					ФРЕНСКИ ЛИТЕРАТУРОВЕД	➤			
➤				СИЛНА КАРТА ЗА ИГРА	➤		ЖИТЕЛ НА АЗЕРБАЙДЖАН	➤				ЕГИПЕТСКИ БОГ НА СЛЪНЦЕТО	➤	

ПОМОЩНИК: Авия, Авроров, Агенор, Арм, Бролис, Каор, Ко, Линд, Мек, Отит, Павиан, Пиърс, Танан, Траншор.

938175264	2374651189	СКАНДИ	ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ	ПРИБАВИ ГЛАСНИ
175642893	465891723	ВОДОРРАВНО: ПЕТЪР ВОЛГИН - ЛАРИН - АЛДО - ДИСК - ГОЛА - КОД - СТОБОР - ДО - ЪРТ -	ВОДОРРАВНО: ПОРТО РИКО - БАРАК - РО - ФИТИН - ФИН -	НАНАЛАЛ - ЕЗИК - ЕЛИС - АОКИ - АНТ - ЛОТАР - КРАЕВ - НО -
642938517	891237546	ДИНЕ - ТОГИ - ДА - ВЪГЛЕН - РОТА - РЕАЛИ - НЕОН - НМС - АКОРДИ - ОА - ОД - СВ - КАСАТОРИ -	ЕПИТЕТ - СЦЕНОГРАФИЯ - РОДА - ЗЕВС - ЕМУ - ЕДИКТ - КРЕДИТОР - НЕМАРА - ЕВЕ - ОЛЕ!	КРАВА - ЕДИ - УПА - ПЛОТ - АЗЕР - ЛИНЕ - ОЦЕНИТЕЛ.
326789145	958372461	ИМЕ - АПЕТИТ - ДАТИ - ОН - ВЕНЕЛИН - ВЛАДИМИРОВО.	ОТВЕСНО: РОБИНЗОН КРУЗО - РАТАИ - ТРАПЕЦ - СТРИНКА -	АВАРЕ - ОАНА - ОЛЕА - АРК - ЛЕКОВ - ПЛИ - ФАЛИТ - ЕЛИТ -
789451632	372614895	ОТВЕСНО: ВЕЛИКОТЪРНОВЕЦ - МОНОПОЛ - ТАСО - ОГЕМА - ПЕРУ - ЕЛЕНА - КЪРК ДЪГЛАС -	КИНО - КМЕТ - РИ - РИЕЛ - КАТОД - РА - ИВИ - ЯВНОСТ - НИА - СЕГА - ЕРИТЕМ - АТР - ЕДАМ -	НИ - БЛАГОДАРНОСТ - АЗДИ - ЕДЕР - ГЛОБИ - ОЕР - ФЕИТЕ - АЛО - ВИДЛОН - ТОДОР ЖИВКОВ -
451326978	614958237	ТИВ - НОАРЕ - АНИДИ - ЯСТРЕБИНО.	ПО ЗАДАДЕНА ДУМА	ВОДОРРАВНО: МАНДРА - РЕНАН - САЛОНИ - ОКА - ЕНИК - ДАРК - АБА - ИСАЕВ - ЯКИМЕНКО - ИЛИОН - АДН - ААВО - РЪОЛ - САР - ПОКАНА - АРАТИ - РАДЕВА.
863597421	543186972	ВОДОРРАВНО: МАНДРА - РЕНАН - САЛОНИ - ОКА - ЕНИК - ДАРК - АБА - ИСАЕВ - ЯКИМЕНКО - ИЛИОН - АДН - ААВО - РЪОЛ - САР - ПОКАНА - АРАТИ - РАДЕВА.	ОТВЕСНО: МЕРОДИЯ - АРПАД - КАСКАДЪОР - САРАИ - НОКАР - ДРА - КЕМИ - ЛАТА - РЕЛЕ - ВЕЛА - НИД - АНОНА - НИАСА - АНИ БАКОВА - АНИКА - ОНОРИНА.	
597214386	186729354			
214863759	729543618			

СТОЯН СТОЯНОВ

НАШ КОМЕДИО-ГРАФ "ПОЛКОВНИКЪТ И ПТИЦИТЕ"	↓	КАРТА ЗА ИГРА	↓	СТОЛИЦАТА НА ЛИБЕРИЯ	↓	БИВШ БЪЛГ. ФУТБОЛЕН ВРАТАР	↓	СТАРИ ТУРСКИ МОНЕТИ	↓	ОБКРЪЖАВАНЕ, ОБГРАЖДАНЕ	↓	ТРАПОВЕ, ДУПКИ	↓	ИМЕНАТА НА РАДИОВОДЕЩА ОТ "ХОРИЗОНТ" ПО БНР
ОТКРИВАТЕЛЯТ НА АМЕРИКА	→	РУСКИ ПОЕТ- "ТОПЛИ ЛИСТА"	↓	ДЕЛИКАТНОСТ	↓	US КОНТРОЛЕН ОРГАН ПО ХРАНИТЕ	↓	АФГАНИСТАНСКИ ИСТОРИК	↓					
	→													
БОСНЕНСКИ ПИСАТЕЛ- "МОСТЪТ НА ДРИНА"	→									ТЕЧНО МАСЛО	→			
РУСКИ АВТОМАТИ	→													
	→		СЕЛО КРАЙ ГР. БЕЛИЦА	→						ИТАЛИАНСКО СПИСАНИЕ	→		РЕКА В КОЛУМБИЯ	
	→		ПЛАНИНА В БЪЛГАРИЯ	↓										
БРАШНЕНА СМЕС	→					ПОЛОЖЕНИЕ, СЪСТОЯНИЕ /МН.Ч./	→							
НОЩНА ПТИЦА	→					АМЕРИКАНСКО СПИСАНИЕ	↓							
	→			ВОДНА ИЗДИГНАТИНА	→		↓			РЕКА В ЕЙРЕ	→			
	→			РИБОНУКЛЕИНОВА КИСЕЛИНА	↓					БЪЛГ. БЕЛЕТРИСТ- "СНАХА"	↓			
ДЪРВЕНО КОРИТО	→	ТЕЖКО ПОЛОЖЕНИЕ	→					РЕЗУЛТАТ, СЛЕДСТВИЕ	→	ПРЕСТЪПНИК	→			
	→	СЪД ЗА ПОЕНЕ НА ДОБИТЪК	↓							ПЕСЕН ОТ СТ. ВЪЛДОБРЕВ	↓			
	→					КРЪВОНОСЕН СЪД	→					РОД ПАПАГАЛИ	→	
	→					СЕЛО КРАЙ САМОКОВ	↓							
АНГЛИЙСКИ ФУТБОЛИСТ	→				АНТИЧЕН СЪД С ДВЕ ДРЪЖКИ	→							ГЕРОИ В ЕДНОИМ. РОМАН ОТ П.ЛОТИ	→
ОРГАНИ НА ЗРЕНИЕТО	→												ОЖУЛВАНЕ, ПРОТРИВАНЕ	↓
	→		ГОЛЯМА ГРИЖА, ТРЕВОГА	→	Г-Я В КОМЕДИЯТА "ГОЛЕМАНОВ" ОТ СТ. Л. КОСТОВ	→						ТЪРЖЕСТВЕНО СТИХОТВОРЕНИЕ	→	
	→													
БЪЛГ. ЕЛ. КАЛКУЛАТОРИ	→					ИНСТИТУТ ПО ХЕМАТОЛОГИЯ И КРЪВОПРЕЛИВАНЕ	→			ГРАД В ИОРДАНИЯ	→			
МЯСТО ЗА ТАЙНИ СРЕЩИ	→					КЮРДСКИ ДЕМОН/МИТ./	↓							
	→				ПЬЕСА ОТ А. ШНИЦЛЕР	→						ОТРИЦАНИЕ		БЪЛГ. ЛИТЕРАТУРЕН КРИТИК
	→				Г-Я В РАЗКАЗА "ЛЪВСКА КОЖА" ОТ С.МОЪМ	↓								
МУЗИКАЛНА НОТА	→	СЕЛО И РЕКА КРАЙ ПОМОРИЕ	→					УСТОЙЧИВО СЛОВОСЪЧЕТАНИЕ	→	СОБ. ИМЕ НА БИВШ ПРЕЗИДЕНТ НА ЕГИПЕТ	→			
	→	ОСКЪРБЛЕНИЕ	↓											
	→		Г-И ОТ РАЗКАЗА "ИНДИАНЕЦЪТ В ТЪМНАТА НОЩ"	→				МЯРКА ЗА ТЕЖЕСТ НА ЗЛАТО	→					
	→		НЮХ	↓				АМЕРИКАНСКИ ЕЗИКОВЕД	→	УКРАСА, НАПРАВЕНА С ВЕЗАНЕ /МН.Ч./	→			
ПРИРОДНИ СТИХИИ	→					КОВБОЙСКИ СЪСТЕЗАНИЯ	→						БЪЛГ. ФИРМА ЗА ТЕСТЕНИ ИЗДЕЛИЯ	→
ЦАРИЦА НА КРАСОТАТА	→					БУКВА ОТ КИРИЛИЦАТА	↓							
	→													
	→		ПРИВИЧКИ, ОБИЧАИ	→						РУСКИ ВЕРТОЛЕТИ	→		РУСКИ КИНО-АКТЬОР- "КАК СЕГА ДА ВИ НАРИЧАМ?"	→
	→												ВЯТЪР НА ХАВАЙСКИТЕ ОСТРОВИ	↓
ИНДИЙСКИ ФИЛОСОФ	→													
БИВША БЪЛГАРСКА ТЕНИСИСТКА	→		ЯПОНСКИ ТАНКОВЕ	→				ЧАСТ ОТ КАРУЦА	→			РУСКИ ПИСАТЕЛ- "ДНЕПРОСТРОЙ"	→	
	→													

ПОМОЩНИК: Абазов, Ае, Акчета, "Анатол", АСН", Данс, Идиом, Илиева, Инирида, Копаня, Монровия, "Оцу", Раун, Рицин, Сахаб, ФДА, Ълк.

СТОЯН СТОЯНОВ

Български игрален филм за първи път по НВО

„Дзифт“ ще бъде видян от абонатите на медията не само у нас, но и в Хърватия, Словения, Сърбия и Черна гора

След световнопризнатите документални продукции „Георги и пеперудите“ и „Проблемът с комарите и други истории“, излъчени в края на 2008 г., този юни НВО показва на своите зрители в България, Хърватия, Словения, Сърбия и Черна гора и българския игрален филм „Дзифт“.

Филмовият канал НВО на 6 юни от 21.05 ч. ще представи за първи път в 7-годишната история от стъпването си на нашия пазар през пролетта на 2002 г. художествена лента, създадена от родни творци.

„Дзифт“ е наречен най-успешният за последните 20 години български игрален филм, отличен е с 3 международни награди, гледан е от над 35 хил. зрители и има над 250 хил. лв. приходи до момента. Творбата е представяна на над 40 международни фестивала, най-мощния световен фестивал в Торонто, 6-те големи кинофестивала в САЩ, 3-те големи фестивала в Австралия, плюс Нова Зеландия, Монреал, Москва,

Хонконг, Мар Дел Плата (Аржентина), Гьотеборг, Дъблин, Севиля...

„За нас е удоволствие, че „Дзифт“ ще бъде показан на малкия екран благодарение на НВО, при това не само в България, а и в съседните страни“, коментира управителят на НВО България и ръководител на НВО Адрия Стефан Даковски. „Разбира се, пазарният успех е водещ. Същевременно обаче определящи ценности за медията са провокативността и едновременно с това общовалността на темите“, каза още той.

„След огромния интерес и двете награди от Московския филмов фестивал през 2008 г. „Дзифт“ бе успешно продаден на „Кино без граници“ в Русия, както и във всички бивши съветски републики и Прибалтика, а също и на АМА ФИЛМС в Гърция. Особено се гордеем с продажбата на „Дзифт“ на холивудската компания „Монте Кристо интернешънъл“, която е и търговски агент на филма, догово-

Кадр от филма „Дзифт“

рил излъчването му с НВО“, казва Матей Константинов, един от продуцентите на творбата от „Мирамар филм“.

„Важно е не мащабът на продукцията, а космополитността на гледната точка“, допълва Стефан Даковски от НВО. „Именно по тази причина през ноември 2008 г. ка-

наль предложи на своите зрители в България и Адриатическите държави документалните филми „Георги и пеперудите“ и „Проблемът с комарите и други истории“ на АгитПроп, а сега и „Дзифт“ на „Мирамар филм“. И това няма да е всичко за тази година“, допълва той.

Нона Йотова с артистично представяне на любовни стихове

Зала „Методи Андонов“ на Сатиричния театър се оказа твърде малка за желаещите да видят авторския спектакъл на Нона Йотова, представящ първата ѝ книга с любовни стихове „Ще потъна в очите ти“ (издание на „Персей“). Наложил се да бъдат внесени много допълнителни столове, а част от феновете на Нона останаха дори извън залата с надеждата при следващия показ да бъдат сред щастливците. Този небивал успех е обясним с това, че Нона е едва ли не единствената у нас, успяваща да съчетае в едно поезия, музика и театър.

Възхищението си от творчеството на Нона изрази издателят ѝ Пламен Тотев и рецензентът на изданието - поетеса и журналистка Ива Николова. Под модерната режисура на Елена Панайотова стиховете на Нона бяха артистично разиграни и гарнирани с житейската мъдрост на Емилия Раде-

СНИМКА ИК „ПЕРСЕЙ“

С майчинска любов и колегиално възхищение се отнесе към триумфа на Нона иконата на българския театър Цветана Манева, която беше сред първите, взели си авторграф

ва, аристократичното достояние на Нона Йотова и младия сексапил на Виолета Марковска. В спектакъла бяха вплетени грациозни изпълнения на звездната двойка от шоуто „Денсинг старс“ Вили Марковска и Атанас Месечков, както и големите хитове на Нона „Ще потъна в очите ти“ и „Дъждовен блус“. Певичката изпълни най-новата си песен „Будни сънища“ (по музика на Теодосий Спасов). След продължителните овации публиката дълго коментира какво силно въздействие имат автентичността и изцяло живото изпълнение, при което няма нито една нота на запис - нещо, каквото все по-рядко се случва дори и сред претендиращите, че не пеят на плейбек родни звезди.

Заради огромния интерес спектакълът „Ще потъна в очите ти“ ще бъде поставен отново в София, а вече има покани и от други градове в страната.

Песента на група „Keep The Faith“ спечели конкурса „Голямо междучасие“

С невероятен тричасов лайв преди броени дни пред НДК завърши конкурсът за най-добра училищна песен „Голямо междучасие“, организиран от Столична община и „D2“. Финалният концерт събра огромна тълпа и започна с изпълненията на петте ученически групи, събрали най-много гласове - „Keep The Faith“, „Мотив“, „Distinct“, „Destroyer“ и „The Reckoning“. На сцената излязоха и победителите в миналогодишния национален конкурс за

най-добра училищна група на България - „Soul Stage“. След тях заби бандата на десетилетието „Gravity Co“. Гвоздеят на концерта бяха „D2“, които представиха новото си партия концерт събра огромна тълпа и започна с изпълненията на петте ученически групи, събрали най-много гласове - „Keep The Faith“, „Мотив“, „Distinct“, „Destroyer“ и „The Reckoning“. На сцената излязоха и победителите в миналогодишния национален конкурс за

Кулминацията на вечерта настъпи, когато на сцената се качи-

ха „D2“ и „Gravity Co“, за да обявят печелившата. Победител в конкурса за най-добра училищна песен „Голямо междучасие“ стана група „Keep The Faith“ с песента „Нов живот“. Петимата музиканти, ученици в НМУ „Любомир Пипков“, получиха Голямата награда: запис на песен в професионално студио, заснемане на видеоклип и директно участие в националния конкурс „Ти си върхът, ама само баба ти го знае“. Бе връчена и

СНИМКА „PRIME TIME STUDIO“ LTD

Победителите „Keep The Faith“

втора награда - запис на песен в професионално студио, на група „Мотив“ от немска-

та гимназия, информира ДУМА Лора Коларова от „Prime Time studio“ ltd.

„Моление“ на Найден Андреев с премиера в Русия

В рамките на изявите, включени в Годишната на България в Русия, в руския град Ярославл за първи път в Руската федерация бе изпълнена православната оратория „Моление“ на българския композитор професор Найден Андреев. Ди-

ригент бе Найден Тодоров, солисти - Пламен Бейков (бас), Бистра Златкова (сопрано), Елена Маринова (мецосопрано) и Николай Моцов (тенор). В препълнената зала на филхармонията на град Ярославл под продължителните аплоди-

сменти на публиката участниците в концерта получиха поздравителен адрес от Руската Патриаршия и лично от Волоколамския архиепископ Иларион, председател на Отдела за външно-църковни връзки на Патриаршията.

Виц

Днес шефът ни събра и звънна на всеки на мобилния телефон от неговия. Внимателно изслуша мелодичните, които сме избрали при негово позвъняване. Премии няма да има...

ЧРД!

23. 05. 2009

Акаг. КИРИЛ ВАСИЛЕВ, философ
ЕМИЛИЯ РАДЕВА, актриса
МАРИАНА АЛАМАНЧЕВА, актриса
САЛИ ИБРАХИМ, поетеса
ТАНЬО КЛИСУРОВ, поет

24. 05. 2009

ИВЕТА СТАНКОВА-ПЕТКОВА, член на ВС на БСП
НИНА СЕЛВЕАМЕВА, журналистка
РУСИ СТАТКОВ, член на надзорния съвет на Агенцията за следприватизационен контрол
ЯСЕН ВЪЛЧАНОВ, балетмайстор
ЯНА ЦАНКОВА, режисьорка
ЯЦЕК ТОДОРОВ, оператор

Църковен календар

23

Преп. Михаил, еп. Синадски

24

+ 6 Неделя след Пасха - на Слепя. Преп. Симеон Дивногорски. Ден на Българската просвета и култура и на славянската писменост (Молебен)

ИЗДИРВАТ ДВОЙКА, ПОЛУЧИЛА 6 МЛН. ДОЛАРА ПОГРЕШКА

Новозеландските власти обявиха за международно издираване семейство, укрило се, след като от банка погрешка са им изплатили 10 млн. новозеландски долара (6 млн. американски) вместо поискания кредит от 10 хил. В съобщението се отбелязва, че двойката е изчезнала само няколко дни след получаването на неочакваната сума, хиляда пъти по-голяма от размера на желаните заем. Според новозеландската полиция мошениците най-вероятно са напуснали страната.

ПОСТАНОВКА ЗА ЗРИТЕЛИ НУДИСТИ В АРЖЕНТИНА

Ризи, блузи и всякакви сутини ще бъдат оставени на гардероба на театър в Буенос Айрес за уникално представление на пиеса, резервирано за нудисти, предаде АФП. За тази премиера в Аржентина публиката трябва да предаде облеклото си в торба на входа и няма да има правото на нищо повече от една салфетка, която да постави на столовете си, малка дамска чантичка и обувки за най-зиморничавите. Те ще гледат пиесата „Голата Бернарда Алба“, адаптация по известната творба на испанеца Федерико Гарсия Лорка, която се играе в Буенос Айрес от две години.

Юноша на ЦСКА е най-добър в Европа

Полузащитникът на Босния (Дортмунд) Михаил Александров се класира на първо място в Европа в престижното състезание, организирано от френския национал на Байерн (Мюнхен) Франк Рибери "Ле Дуел". Финалният етап на състезанието се проведе на "Олимпия парк", близо до "Олимпийския стадион" в Мюнхен. Звездата на баварците и "петлите" се съсредоточи най-вече върху изявиите на 19-годишния Михаил Александров, който спечели първото място в престижния турнир. Веднага след финала, в който се наблегна най-вече на дриблирането, Франк Рибери награди юношата на ЦСКА.

Младеният национал Михаил Александров бе награден от френската звезда на Байерн М Франк Рибери като най-бързия дрибълор в Европа

След квалификации в Австрия, Швейцария, Германия, Франция и Словения бяха събрани 32-ата най-бързи играчи в Мюнхен. На полуфинала българинът победи с 2:0 Ариан Османай,

а на финала бе 2 пъти по-бърз и от 16-годишния Мориц Мозер от австрийския СВ Рийд. Михаил постигна еднакъв резултат от 23,06 сек. В полуфинала той по-

добри рекорда за най-бързо минаване на препятствията, като премина дистанцията за 22,81 сек., най-добро постижение за целия турнир. Една година Мишо ще

Мишо Александров получи награда за най-бърз дрибълор от Франк Рибери

играе с най-новите версии на най-леката обувка Nike Mercurial Superfly. Тази обувка е патент на Nike Flywire Technology и с нея играят само футболисти като Франк Рибери, Кристиано Роналдо и Златан Ибрахимович.

Пенев не взе Лазаров за мача с Локо (Сф)

Старши треньорът на шампиона ЦСКА Любослав Пенев не включи национала Здравко Лазаров в групата от 18 играчи за днешното дерби с Локо (Сф) от 28-ия кръг на "А" група. Електричката изпусна дузпа при загубата от Черно море с 0:1 във Варна миналата седмица. За първи път сред 18-те попадна вратарят Иван Караджов. Последната тренировка на стадион "Българска армия" пропуснаха Фелипе Машадо и Мартин Ташев.

"Няма да се фокусираме само върху Мартин Камбуров. Не сме се отказали от титлата. Имаме още 3 мача и докато не свърши последният, вярвам, че ще станем шампиони. Все още титлата е в играта", закани се Пенев.

Здравко Лазаров игра срещу Локо (Сф) през есенния полусезон, но ще пропусне мача днес

Рapid следи Генчев

Българският футболист на Васлуй Станислав Генчев е попаднал в полезрението на румънския гранд Рапид Букурещ. Според местните медии халфът най-вероятно ще замени португалеца Жоао Пауло Андраде, който напуска. Старши треньорът на Рапид Виорел Хизо похвали юношата на Левски, играл и в Лигата. Според него това е футболист, който може да жертва себе си в името на отбора. Хизо беше наставник на Генчев във Васлуй.

„А“ ГРУПА, 28-И КРЪГ:

ДНЕС ОТ 17.00 Ч.
Славия - Левски; ЦСКА - Локо Сф по БНТ; Спартак Вн - Черно море; Пирин - Ботев; Миньор - Черноморец; Сливен - Литекс; Беласица - Локо Мз

КЛАСИРАНЕ

1. ЛЕВСКИ	27	20	4	3	54:16	64
2. ЦСКА	27	19	5	3	51:20	62
3. ЧЕРНО МОРЕ	27	16	5	6	43:17	53
4. Локо СФ	27	16	4	7	48:24	52
5. Литекс	27	15	6	6	46:24	51
6. Черноморец	27	9	10	8	33:32	37
7. Локо Пд	27	10	7	10	35:41	37
8. Славия	27	11	3	13	39:33	36
9. Пирин	27	10	4	13	33:43	34
10. Сливен	27	8	7	12	30:34	31
11. Локо Мз	27	8	7	12	33:38	31
12. Миньор	27	8	6	13	20:36	30
13. Ботев	27	6	6	15	25:46	24
14. Спартак Вн	27	5	9	13	17:39	24
15. Вихрен	26	7	2	17	23:39	23
16. Беласица	27	3	5	19	20:66	14

Спартак Вн плаши с бойкот : Йовов отпада за Славия

Огромен скандал е на път да разтърси българския футбол. Игралците на Спартак (Вн) обмислят бойкот на дербито с Черно море. Комитетът по организиране на състезанията към БФС отказва да отложи двубоя от 28-ия кръг на "А" група, въпреки смъртта на треньора Анатолий Кирилов. Феновете на отбора са на мнение, че двубоят не трябва да се проведе. Те призовава футболистите да подкрепят протеста и по-голямата част от тях са съгласни.

Нападателят на Левски Христо Йовов не попадна в групата на "сините" за мача със Славия. Най-старото столично дерби е днес от 17.00 ч. на стадиона в "Овча купел".
"Йовов още не е готов. Надявам се от понеделник да започне пълноценни тренировки. Вратарят Георги Петков обаче е в групата. Нямам навик да казвам състава по-рано. Надявам се да няма изненади", обясни старши треньорът на "сините" Емил Велев. Младокът Лъчо Балтанов и нападателят Еньо Кръстовчев също не бяха включени в групата. Балтанов има болки в петата, а Кръстовчев в оперираното коляно.
"Славия е един много грамотен отбор, който умее да играе футбол. Предстои ни софийско дерби, знаете че срещу Славия се играе трудно. Всичко зависи от нас. Водим с 2 точки, които се надявам да запазим и след мача. Нашата цел винаги е била да бъдем постоянни, да играем за победа във всяка среща. Понякога не се получава, защото имаме много млади футболисти, а и чужденци", призна Емо Велев.

ГЛЕДАЙТЕ

ДНЕС
от 17.00 ч. ЦСКА - Локо Сф по БНТ
НЕДЕЛЯ от 13.00
Динамо (М) - Зенит

ИЗТОЧНА „Б“ ГРУПА, 27-И КРЪГ

неделя от 18.00 ч.
Светкавица - Берое; Спартак Пд - Свиленград; Дунав - Нафтекс; Черноморец Балч - Родопа; Волон - Любимец; Локо СЗ - Марица; 20.00 ч. Калиакра - Миньор Рад; Несебър почива.

ЗАПАДНА „Б“ ГРУПА, 27-И КРЪГ

Пирин Бан - Видима; Пирин ГД - Марек; Ком-Миньор - Етър; Чавдар БС - Белите орли; Балкан - Монтана; Спортист - Академик Сф; Чавдар Етр - Рилски спортист; Ботев Крив почива.

V ТУРНИР ПО ФУТБОЛ ЗА ДЕЦА ДНЕС

Над 250 малки футболисти от столичните детски градини ще премерят сили на Петия турнир за купа "Тигрите" под егидата на българския евродепутат Кристиан Вигенин. Състезанието е днес на изкуствения терен на спортно-оздравителен комплекс "Славия". Награждането ще бъде от 12.30 ч.

ДУНГА НЕ ВИКА РОНАЛДО И РОНАЛДИНЬО

Селекционерът на Бразилия Карлос Дунга не включи звездите Роналдо и Роналдиньо в групата за предстоящите световни квалификации и турнира за Купата на Конфедерациите, който е генерална репетиция за Мондиал 2010 в ЮАР. Дунга вика 23-ма футболисти за срещите с Уругвай на 6 юни в Монтевидео и на 10 юни с Парагвай в Ресифе. Същият отбор ще пътува за ЮАР на 11 юни. В списъка обаче са Кака и Пато (Милан), както и звездите на Ман Сити Робиньо и на Севиля Луиш Фабиано. Само петима играчи от местното първенство са включени в отбора - защитникът Клебер и нападателят Нилмар от Интернационал (Порто Алегре), вратарят на Гремιο (Порто Алегре) Виктор, а също така Рамирес (Крузейро) и Андре Сантош (Коринтианс).

ПЕТЪР СТОЯНОВ И БИАМБА СИ РАЗДЕЛИХА ПО 1 ТИТЛА

Най-титлуваният български сумист Петър Стоянов - Вожда и световният шампион по сумо Уламбайар Биамбайар - Биамба не успяха да определят кой е по-добър. Двамата си разделиха по един златен медал на Първия международен турнир БОНИ ОБОРОТ СУМО МАСТЪРС в НСА. На финала в кат. над 115 кг Вожда победи монголеца, но после му отстъпи титлата в абсолютна категория и премия от 2000 долара.

II ТУРНИР „КРАСИМИР ДИМИТРОВ“

Юношите на Левски Сиконко победиха с 3:1 гейма Виктория Волей (Пд) миналогодишния носител на купата "Красимир Димитров" в зала "Панайот Пондалов" в София. После обаче "сините" загубиха с 0:3 гейма от Миньор. В група "Б" юношите на Марек Юнион Ивкони отпаднаха след загуби с по 0:3 гейма от Славия и Пирин Балканстрой (Разлог). Полуфиналистите бяха определени след срещите Миньор - Виктория Волей и Пирин Балканстрой - Славия.

ДУМА

ИЗДАТЕЛ: „ДУМА 2008“ ЕООД

Телефон на читателя: 97 05 200

Адрес на редакцията:
София - 1784,
бул. „Цариградско шосе“ 113 А,
Факс: 975 26 04
Автоматичен номерот 97 05
+ Вътрешен номер
www.duma.bg
E-mail:duma@duma.bg

Хонорари на външни автори се изплащат всяка сряда от 14 до 16 часа

БЪЛГАРИЯ: Александър Симова - 230; Ауга Паницян - 218; Десислава Велева - 230; Ева Костова - 229; Магдалена Тодорова - 246; Милена Николова - 247; Ралица Табакова - 230; ИКОНОМИКА: Мая Калпачка - 246; Мариела Илиева - 246; СВЯТ: Галина Младенова - 219; Калина Йотова - 220; Алберт Аврамов - 220; Петър Бочуков - 219; КУЛТУРА: Вилана Семерджиева - 240; Надежда Ушевска - 240; Аляна Нейкова - 239; ОБЩЕСТВО: Велана Христова - 238; Ина Михайлова - 214; Васил Попов - 248; Лиляна Томова - 232; ЧЕТИВО: Пегаз: Борис Данков - 244; Нежелник: Богдан Иванов - 225; Булевард: Гергана Алексова; Пардон: Чавдар Шлинов; СПОРТ: Владимир Николов - 245; Таньо Василев - 245; Кореспондент в Пловдив: Веселка Венкова, e-mail: vesselka_v@abv.bg, тел.: 032/601 893; ФОТО: Благовеста Цветкова-206; Мариета Томова - 206; Юрий Стоянов - 206; ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Арсиров; Желязко Тенчев; Силвия Шопова; Симона Симеонова; Спласка Венева; Снежана Христова; ДОКУМЕНТАЦИЯ: Катерина Димитрова - 200; 226; НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg; СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250; ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски; РЕКЛАМА: Габриела Найденова - 233; Петрана Сомлева - 205; Георги Томов - 221; Денис Романенко - 221, факс: 975-26-04; e-mail: reklama@duma.bg; Експонатор: 919758. 112; Печат: ИПК "Родина" АД - 1784 София, бул. "Цариградско шосе" 113а Номератор - 9752; Дистрибутори: ОБВ „Близнаци“ ЕООД - 02/962-23-23; "Национална дистрибуция" ООД - 02/975 20 35; РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Ива Костадинова, Румяна Кирилова, Слаб Йорданов - 208, 203; abonament@duma.bg; ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА: Деля Йорданова - 207; Велислава Хубавий - 201, Каса - 97-05-249;

Изпълнителен директор Николай Малинов
Зам.-изпълнителен директор Павел Бебов

Информациите в броя са подготвени от репортерите на вестника. Използвани са емисиите на БТА, "Фокус", "БГНЕС", БНР, "Франс прес", интернет и др. Ръкописи не се рецензират и не се връщат

Основател Стефан ПрогеВ

Българка стъпи на Еверест

Адвокатката Петя Колчева и съпругът ѝ Камен покориха най-високия връх на планетата

Петя Колчева стана първата българка, изкачила най-високия връх на планетата Еверест (8848 м). Тя покори заедно със съпруга си Камен Колчев Третия полюс вчера рано сутринта. Двамата са участници в комерсиална американска експедиция. Семейството се намира в Хималаите от 20 март в очакване на подходящ момент за изкачването на върха. Двамата българи са включени във втората вълна алпинисти, която поела към върха в 21.00 часа местно време предишната вечер. В групата им са били още по двама алпинисти от САЩ и Сингапур и петима шерпи. Те са изкачили върха общо 23 пъти досега, като най-опитният от тях - Дануру Шерпа е 7-кратен покорител на върха.

Атаката на 8848-метровия първенец на планетата е осъществена по класическия Южен маршрут. "Времето е хубаво и всички са добре", съобщи ръководителят на експедицията

Ерик Симонсон в специализирания сайт за върха mountainguides.com Авторитетният американски тв канал "Дискавър" снима заедно с експедицията част от риалити-шоуто "Еверест - извън постижимо". Международната организация на планинските водачи е помогнала на 179 човека от 14 държави да изкачат Еверест от 1991 г. досега. Експедицията, с която семейство Колчеви покориха върха, е превозила

11 наши на Покрива на света

Най-високият връх на планетата Еверест (Джомолунгма) е покорен от 11 българи. Това са Христо Проданов, Методи Савов, Иван Вълчев, Кирил Досков и Николай Петков (1984 г.), Дойчин Василев (1997), Петко Тотев, Христо Христов, Дойчин Боянов и за втори път Николай Петков (2004) и сега семейство Петя и Камен Колчеви. В Хималаите завинаги остават Христо Проданов и Христо Христов.

от непалската столица Катманду над 3 тона багаж.

Колчева е адвокат, но от дълги години се занимава с алпинизъм. В кариерата си на алпинист е покорила и друг осемхилядник - Чо Ойо (8201 м), шести по височина връх на планетата. През 2004 г. Еверест бе атакуван от друга българка - Мариана Масларова, племенница на легендарния алпинист Христо Проданов, но също като него загина в подножието му.

Пиронкова започва с 35-годишна американка на „Ролан Гарос“

Първата българска ракета Цветана Пиронкова започва срещу 35-годишната американка Джил Крейбас на турнира "Ролан Гарос", втори турнир от Големия шлем. Жребият бе благосклонен за пловдивчанката, защото съперничката ѝ е по-силна на хард кортове, отколкото на клей. Освен това тя отстъпва с 35 места на българката, която е 58-а в

света. На Откритото първенство на Франция американката е играла 8 пъти и само 2 пъти - през 2001 и 2007 година, е достигала II кръг. Крейбас започва кариерата си в 1996 година и най-високото ѝ класиране в ранглистата на УТА е 39-о място, с 1 по-добро от рекорда на Пиронкова.

Двете не са се срещали досега. При

победа обаче Цвети ще спори във II кръг с десетата в схемата и света Каролин Вознячки (Дан) или Вера Душевина (Рус).

При мъжете шампионът от 2008 г. и лидер в световната ранглиста Рафаел Надал започва с квалификант. №2 Роджер Федерер излиза срещу Алберто Мартин (Исп), а Новак Джокович (Сърб) - срещу Николас Лапенти (Екв).

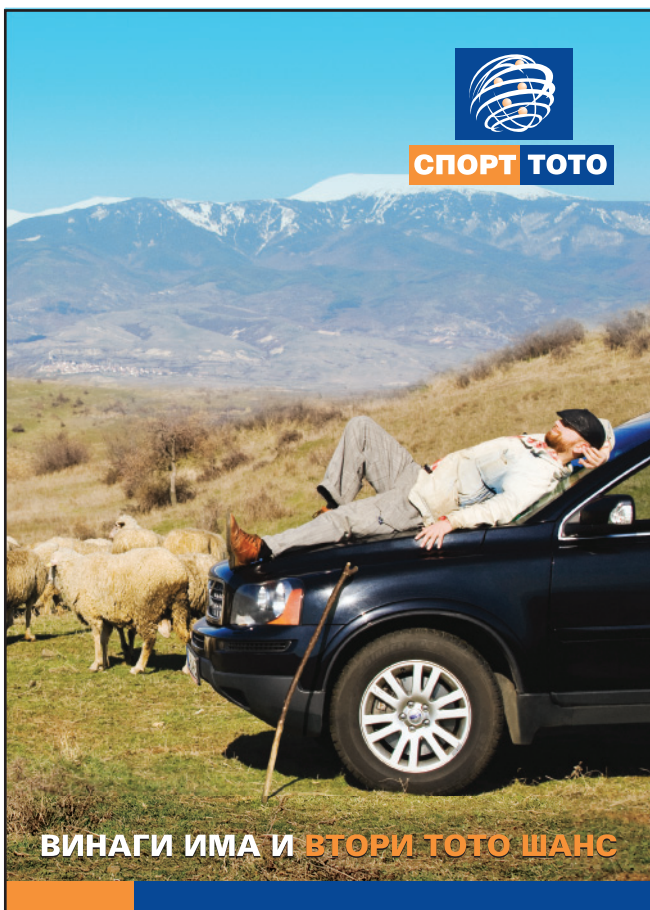
Веселин Топалов поздравява малкия си опонент Киприан Бербатов, който го предизвика на блиц, но загуби с 0,5:1,5

Бербатов предизвика Топалов на блиц

Киприан Бербатов и Веселин Топалов играха сензационен блиц преди финала на V супертурнир "М-Тел Мастърс". Един от най-ярките млади шахматни таланти на България и водачът в световната ранглиста си дадоха среща по ускорен шах след партията му от осмия кръг с кубинеца Лениер Домингес, завършила реми.

Победителят във веригата "М-Тел Мастърс Джуниър" и братовчед на капи-

тана на националния отбор по футбол обаче отстъпи на именития си съперник с 0,5:1,5 в минимача. По-късно снощи Топалов игра с миналогодишния победител в турнира Василий Иванчук (Укр). "М-Тел Мастърс" завършва днес и президентът на България Георги Първанов ще награди победителя с бронзова пластика "Пиета", от известния скулптор Христо Христов в 20.00 часа на площада пред Народния театър "Иван Вазов".

ВИНАГИ ИМА И ВТОРИ ТОТО ШАНС

Стотици фенове на Шахтър (на горната снимка) посрещнаха на летището в Донецк любимците си, които спечелиха последната Купа на УЕФА в Истанбул

Месут Йозил (вляво), Клаудио Писаро (вдясно) и съотборниците им от Вердер слизат скромно от самолета в Бремен, след като загубиха с 1:2 след продължения финала за Купата на УЕФА от украинския Шахтър

ГЛЕДАЙТЕ

Гран при на Монако
Днес 14.50
квалификации
Утре 14.50
старт

В БАНСКО ЩЕ ИМА СК ПО СКИ И ЗА МЪЖЕ

Банско взе два старта за Световната купа при мъжете в ски алпийски дисциплини през сезон 2010-2011. Двамата старта са суперкомбинация и слалом. Президентът на БФСки Цецко Минев съобщи, че градът под Пирин ще организира отново стартове за СК по ски при жените през сезон 2011-2012 на супергигантски слалом и спускане. Важна роля в делегацията изигра включването на легендата ни в скиите Петър Попангелов.

КОТООШУ С ПЕТА ЗАГУБА В ТОКИО

Калоян Махлянов-Котоошу претърпя пета загуба на големия летен турнир по сумо "Нацу башьо" в Токио. В среща от 13-ия кръг българинът, който е с ранг "одзеки", отстъпи на монголския "йокодзун" Асашорю. Следващият съперник на левента от Джулюница ще бъде другият "велик шампион" Хакухо, който води без загуба в турнира. Котоошу, който преди година спечели турнира и стана първият европейец с "Купата на Императора", защити ранга си, като вече си е осигурил положителен актив от състезанието, след като спечели 8 срещи.

ГРИШО ОТПАДНА В КРЕМОНА

Първата ракета на България при мъжете Григор Димитров отстъпи с 0:2 сета (4:6, 5:7) срещу германеца Бенямин Бекер в 1/4-финал от тенис турнира в Кремона, Италия (30 000 долара + гостоприемство), част от веригата "Чалънджър". Българинът водеше с 5:4 във втория сет срещу водача в схемата, но допусна изравняване и загуби за втори път през сезона от германеца. 17-годишният хасковлия ще вземе 875 долара и 16 точки за световната ранглиста, което ще го изкачи в топ 350 следващата седмица.

НАША ЩАНГИСТКА Е ПЪРВА В СВЕТА ПРИ ДЕВОЙКИТЕ

Боянка Минкова спечели титлата в кат. до 53 кг на световното първенство по вдигане на тежести за девойки до 17 г. в Чанмай, Тайланд. Българката взе сребърен медал в изхвърлянето с опит от 81 кг, а в изтласкването грабна златото с резултат 105 кг и триумфира в двубоя със 186 кг. Тя изпревари с 2 кг южнокорейката Ким Сим 184 кг (82+102). С бронзов медал се задоволи китаяката Ву Ронгрон, която завърши с двубой от 180 кг (76+104). Минкова е племенница на бившия световен и европейски шампион и световен рекордьор в кат. до 77 кг Пламен Желязков.

Всяка седмица
ДВА ПЪТИ
ще излиза
талон за
безплатна
обява!
ТЪРСЕТЕ ГО!